

UNIWERSYTET
WARSZAWSKI

IeIAK UW

Załącznik nr 1
do uchwały nr 66/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Ocena programowa

Profil ogólnoakademicki

Raport samooceny

etnologia i antropologia kulturowa

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

**Uniwersytet Warszawski
Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa**

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **etnologia i antropologia kulturowa**

1. Poziomy studiów: **I i II stopnia**
2. Forma studiów: **stacjonarne**
3. Nazwa dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek:
nauki o kulturze i religii; nauki socjologiczne; filozofia

a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
nauki o kulturze i religii	82	46 (I stopnia)
	66	55 (II stopnia)

b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	nauki socjologiczne	64	36 (I stopnia)
		36	30 (II stopnia)
2.	filozofia	7	4 (I stopnia)
		6	4 (II stopnia)

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

TAK NIE

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Nazwa kierunku studiów: etnologia i antropologia kulturowa Poziom kształcenia: I stopnia Profil kształcenia: ogólnoakademicki		
Symbol efektów uczenia się dla programu studiów	Efekty uczenia się	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego i nauki po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4
Wiedza: absolwent zna i rozumie		
K_W01	założenia teoretyczne oraz podstawowe pojęcia charakterystyczne dla głównych kierunków i szkół w etnografii, etnologii i antropologii kulturowej/społecznej	P6S_WG
K_W02	podstawowe fakty na temat twórców głównych szkół i teorii w etnografii, etnologii i antropologii kulturowej/społecznej, informacje o prowadzonych przez nich badaniach terenowych, publikacjach i stawianych przez nich pytaniach badawczych.	P6S_WG
K_W03	założenia teoretyczne danego kierunku, podstawowe pojęcia – narzędzia analizy używane przez przedstawicieli tej szkoły, pytania badawcze formułowane w ramach danego kierunku czy teorii	P6S_WG
K_W04	złożoność procesów społecznych i kulturowych zachodzących w różnych typach społeczeństw	P6S_WG
K_W05	metody analizy i interpretacji zjawisk kulturowych z perspektywy etnologii, antropologii kulturowej i społecznej	P6S_WG
K_W06	podstawowe nurty i pojęcia filozoficzne	P6S_WG
K_W07	historyczne źródła specyfiki kulturowej Zachodu w ujęciu filozoficznym i ich wpływ na współczesność	P6S_WG
K_W08	podstawowe antropologiczne pojęcia i koncepcje dotyczące życia społecznego	P6S_WG
K_W09	podstawowe metody prowadzenia badań etnograficznych, w tym techniki prowadzenia wywiadu etnograficznego, obserwacji uczestniczącej	P6S_WG
K_W10	zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, treść wybranych zagadnień z zakresu prawa pracy, zasady	P6S_WG

	ochrony przeciwpożarowej, zasady udzielania pierwszej pomocy w razie zaistnienia wypadku	
K_W11	w zarysach najważniejsze nurty zachodniej myśli społecznej i wybrane, kluczowe prace klasyków socjologii	P6S_WG
K_W12	podstawową terminologię nauk humanistycznych	P6S_WG
K_W13	podstawową terminologię nauk społecznych	P6S_WG
K_W14	zróżnicowanie etniczne i społeczne wybranych regionów	P6S_WG
K_W15	wypracowane na gruncie antropologii społecznej podstawowe koncepcje etniczności	P6S_WG
K_W16	specyfikę kulturową wybranych grup etnicznych	P6S_WG
K_W17	współczesne ujęcia nacjonalizmu w naukach społecznych	P6S_WG
K_W18	dynamikę interakcji między globalizującym się światem a lokalnymi, nowymi formami kulturowymi	P6S_WG
K_W19	wypracowane na gruncie antropologii społecznej koncepcje globalizacji i ludzkiej mobilności	P6S_WG
K_W20	antropologiczne koncepcje dotyczące kultury materialnej człowieka	P6S_WG
K_W21	antropologiczne koncepcje rzeczy	P6S_WG
K_W22	podstawowe pojęcia, idee i klasyfikacje wypracowane na gruncie antropologii politycznej i ekonomicznej	P6S_WG
K_W23	wybrane teorie myśli polityczno-społecznej od czasów nowożytnych po współczesność	P6S_WG
K_W24	zagadnienia życia społeczno-religijnego wybranych grup	P6S_WG
K_W25	wypracowane na gruncie antropologii kulturowej koncepcje religii / kultury religijnej	P6S_WG
K_W26	podstawowe koncepcje wypracowane na gruncie antropologii symbolicznej	P6S_WG

K_W27	symboliczną sferę rzeczywistości społeczno-kulturowej	P6S_WG
K_W28	podstawowe koncepcje wypracowane na gruncie antropologii wizualnej lub antropologii współczesnych mediów	P6S_WG
K_W29	wzorce społeczno-kulturowe kształtujące treść i obieg informacji we współczesnych mediach	P6S_WG
K_W30	społeczno-kulturową rolę obrazu i sfery wizualnej	P6S_WG
K_W31	specyfikę kulturową wybranego regionu lub wybranej grupy etnicznej, narodowej, wyznaniowej	P6S_WG
K_W32	procesy przemian kulturowych zachodzących w wybranym regionie	P6S_WG
K_W33	procesy przemian społecznych zachodzących w wybranym regionie	P6S_WG
K_W34	najważniejsze prawa logiki; metodologiczne typy nauk, status różnych twierdzeń w nauce, wymogi naukowości	P6S_WG
K_W35	zna podstawowe regulacje prawne i etyczne dotyczące ochrony własności intelektualnej	P6S_WK
K_W36	różnicę pomiędzy postawą oceniającego widza a postawą rozumiejącego i zaangażowanego badacza	P6S_WK
K_W37	rolę refleksji filozoficznej w kształtowaniu kultury	P6S_WK
K_W38	problemy etyczne związane z badaniami etnograficznymi	P6S_WK
K_W39	kompleksową naturę języka opisu antropologicznego, jego złożoność, historyczne i polityczne uwarunkowania i konsekwencje jego używania	P6S_WK
K_W40	mechanizmy społeczne, prowadzące do dyskryminacji, różnych form wykluczenia, nierówności, piętna społecznego, przemocy symbolicznej	P6S_WK
K_W41	mechanizmy kreujące postawy społeczne kierowane myśleniem stereotypowym i uprzedzeniami	P6S_WK
K_W42	złożone uwarunkowania migracji	P6S_WK

K_W43	potrzebę ochrony dziedzictwa kulturowego (materialnego i niematerialnego) na poziomie lokalnym, państwowym, międzynarodowym	P6S_WK
K_W44	związki antropologii kulturowej z innymi dziedzinami nauk, jak literaturoznawstwo i językoznawstwo, filozofia, socjologia, historia, religioznawstwo	P6S_WK
Umiejętności: absolwent potrafi		
K_U01	dokonać zaawansowanej analizy tekstów antropologicznych: wyróżnia warstwę faktograficzną i teoretyczną tekstu, rozpoznaje poszczególne teorie i szkoły antropologiczne, analizuje poglądy autora zawarte w tekście, rozumie jego przesłanie teoretyczne i dostrzega uwarunkowania historyczno-teoretyczne, stojące za tezami tekstu	P6S_UW
K_U02	ocenić przydatność czytanego tekstu i zastosować go do własnych badań	P6S_UW
K_U03	zastosować poznaną teorię do innego zbioru danych empirycznych	P6S_UW
K_U04	posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi i paradygmatami badawczymi oraz pojęciami do diagnozowania procesów i zjawisk społeczno-kulturowych	P6S_UW
K_U05	merytorycznie argumentować, z wykorzystaniem poglądów innych autorów, a także formułować wnioski i dobrać optymalne narzędzia do analizy i interpretacji zjawisk i procesów społeczno-kulturowych	P6S_UW
K_U06	sformułować problem badawczy, stworzyć projekt badań etnograficznych, i postawić kluczowe pytania badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego	P6S_UW
K_U07	dostrzec potencjał i zagrożenia związane ze stosowaniem metod wizualnych w badaniach	P6S_UW
K_U08	przeprowadzić krytykę różnego typu źródeł, w krytyczny sposób wykorzystywać źródła zastane w badaniach etnograficznych	P6S_UW
K_U09	uporządkować materiały terenowe i je interpretować z użyciem pojęć analitycznych	P6S_UW
K_U10	odnieść materiał empiryczny do literatury przedmiotu i przedstawić wyniki badań w formie spełniającej kryteria akademickie	P6S_UW

K_U11	odnosić teorie socjologiczne do zjawisk życia codziennego	P6S_UW
K_U12	analizować wybrane zagadnienia kultury współczesnej z perspektywy antropologicznej	P6S_UW
K_U13	przygotować pisemną pracę analizującą złożone zagadnienia antropologiczne, właściwie dobrać źródła i narzędzia analizy antropologicznej	P6S_UW
K_U14	w zaawansowanym stopniu stosować techniki i strategie językowe współczesnej antropologii kulturowej i wykorzystywać aparat pojęciowy i językowy zgodny z wymaganiami stawianymi tekstom akademickim	P6S_UW
K_U15	posługiwać się nowoczesnymi technologiami informacyjnymi w procesie zbierania i opracowywania materiałów terenowych	P6S_UW
K_U16	wskazać kluczowe zjawiska zachodzące w języku, źródła ludzkich przekonań, błędy logiczne w wypowiedziach i wnioskowaniach i wykorzystywać teorie i równania logiczne do ich analizy	P6S_UW
K_U17	zanalizować i zinterpretować zjawiska kulturowo-społeczne oraz pozycjonować je w szerokim kontekście teoretycznym i zreferować zastosowane metody badawcze	P6S_UK
K_U18	przygotować akademickie prace pisemne i wystąpienia ustne w języku polskim oraz obcym w zakresie wykorzystywanych przez studenta źródeł i literatury przedmiotu	P6S_UK
K_U19	uporządkować i zaprezentować wyniki badań	P6S_UK
K_U20	przygotować i wygłosić referat, prezentację, dotyczące wybranego zagadnienia z zakresu antropologii społecznej i kulturowej	P6S_UK
K_U21	merytorycznie argumentować, z wykorzystaniem poglądów innych autorów	P6S_UK
K_U22	wykorzystać pojęcia i narzędzia wypracowane w ramach etnologii i antropologii kulturowej do działań i pracy przy projektach antydyskryminacyjnych i rozwojowych	P6S_UK
K_U23	zaprezentować informacje dotyczące zjawisk społecznych, politycznych i ekonomicznych w perspektywie antropologicznej	P6S_UK

K_U24	brać udział w merytorycznej dyskusji lub debacie na tematy społeczno-kulturowe	P6S_UK
K_U25	posługiwać się wybranym językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P6S_UK
K_U26	wykorzystywać nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne do prezentowania i dyskusowania wyników badań	P6S_UK
K_U27	racjonalnie argumentować, komunikować się z otoczeniem w sposób logiczny i wolny od błędów we wnioskowaniu	P6S_UK
K_U28	dostosować projekt badawczy do zastanej rzeczywistości terenowej	P6S_UO
K_U29	ocenić przydatność poszczególnych metod badawczych do konkretnego tematu badań	P6S_UO
K_U30	określić grupę badawczą i skutecznie do niej dotrzeć	P6S_UO
K_U31	przeprowadzić wywiad etnograficzny (namówić ludzi do rozmowy; przeprowadzić ją w taki sposób, by dotyczyła tematu badań, w czasie rozmowy – akceptować odmienny punkt widzenia i wykazywać zrozumienie dla odmienności światopoglądowej, językowej i obyczajowej)	P6S_UO
K_U32	przeprowadzić obserwację, sporządzić notatkę terenową, prowadzić dziennik badań	P6S_UO
K_U33	współdziałać w zespole badawczym w procesie badań i prezentacji wyników	P6S_UO
K_U34	uzupełniać i doskonalić nabytą wiedzę i umiejętności i aktywnie uczestniczyć w życiu naukowym i kulturalnym, korzystając z różnych mediów	P6S_UU
K_U35	twórczo i krytycznie myśleć o dalszych planach rozwoju zawodowego i naukowego	P6S_UU
K_U36	stosować nowoczesne technologie informacyjne w procesie uczenia się	P6S_UU
Kompetencje społeczne: absolwent jest gotów do		
K_K01	krytycznej oceny poglądów, w tym również naukowych	P6S_KK

K_K02	oceny przydatności etnologii i antropologii kulturowej dla innych dziedzin humanistyki i nauk społecznych oraz dla służby publicznej	P6S_KK
K_K03	krytycznej oceny zastosowanych technik pisarskich w antropologii / etnografii	P6S_KK
K_K04	krytycznej oceny zebranego przez siebie materiału terenowego oraz własnej roli w procesie badań	P6S_KK
K_K05	krytycznej oceny teorii etnologicznych i antropologicznych	P6S_KK
K_K06	stosowania zasad logiki do rozwiązywania problemów wynikających z empirycznego charakteru etnologii i antropologii kulturowej, w tym do stosowania zasad logiki do interpretacji zebranego materiału badawczego oraz weryfikowania własnej i nabywanej wiedzy	P6S_KK
K_K07	przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, etnicznej, religijnej i na tle światopoglądowym w otoczeniu społecznym	P6S_KO
K_K08	aktywnego uczestnictwa w przygotowaniu projektów mających na celu ochronę dziedzictwa materialnego i niematerialnego	P6S_KO
K_K09	uczestniczenia w programach pomocowych, rozwojowych i kulturalnych na rzecz społeczności lokalnych	P6S_KO
K_K10	twórczego wykorzystywania wiedzy i narzędzi antropologicznych w innowacyjnych obszarach przedsiębiorczości	P6S_KO
K_K11	prawidłowego identyfikowania i rozstrzygania problemów etycznych związanych z realizacją projektów badawczych i aktywizacyjnych (rozwojowych)	P6S_KR
K_K12	akceptowania w czasie badań odmiennego punktu widzenia	P6S_KR
K_K13	wykazywania zrozumienia dla odmienności światopoglądowej, językowej i obyczajowej	P6S_KR
K_K14	prowadzenia badań zgodnie z kodeksem etyki badań etnograficznych	P6S_KR
K_K15	przestrzegania zasad ochrony własności intelektualnej	P6S_KR

Nazwa kierunku studiów: etnologia i antropologia kulturowa

Poziom kształcenia: II stopnia

Profil kształcenia: ogólnoakademicki

Symbol efektów uczenia się dla programu studiów	Efekty uczenia się	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego i nauki po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4
Wiedza: absolwent zna i rozumie		
K_W01	problemy i specyfikę projektowania złożonych badań społecznych	P7S_WG
K_W02	w stopniu pogłębionym metodykę i metodologię prowadzenia badań terenowych	P7S_WG
K_W03	zróżnicowanie narzędzi badawczych stosowanych we współczesnej antropologii oraz potrzebę holizmu i triangulacji metodologicznej	P7S_WG
K_W04	najnowsze kierunki rozwoju nauk humanistycznych między innymi – poststrukturalizm, postkolonializm, studia nad postsocjalizmem, zwrot refleksyjny, podejście nieantropocentryczne w naukach humanistycznych, przewrót ontologiczny)	P7S_WG
K_W05	filozoficzne podstawy tworzenia wiedzy i teorii w etnologii i antropologii kulturowej i społecznej	P7S_WG
K_W06	w pogłębionym stopniu historię rozwoju myśli antropologicznej	P7S_WG
K_W07	zależności między poszczególnymi szkołami i nurtami w teorii etnologii i antropologii kulturowej	P7S_WG
K_W08	powiązania etnologii i antropologii kulturowej z pokrewnymi naukami humanistycznymi i społecznymi	P7S_WG
K_W09	w stopniu pogłębionym przełomowe prace empiryczne i teoretyczne w etnologii i antropologii kulturowej	P7S_WG
K_W10	historię rozwoju filozoficznych zainteresowań kulturą człowieka, najważniejsze nurty i szkoły w filozofii kultury	P7S_WG
K_W11	historyczne zależności między filozofią kultury a etnologią i antropologią oraz pokrewnymi naukami społecznymi	P7S_WG

K_W12	współczesne przepływy wiedzy, terminologii i teorii pomiędzy filozofią kultury a etnologią i antropologią	P7S_WG
K_W13	w stopniu pogłębionym problematykę metodologii nauk społecznych	P7S_WG
K_W14	istniejące powiązania metodologiczne pomiędzy naukami społecznymi a etnologią i antropologią oraz ich wpływ na praktykę badawczą w etnologii i antropologii	P7S_WG
K_W15	potrzebę rozwijania aparatu językowego i pojęciowego języków obcych dominujących w międzynarodowym środowisku naukowym etnologii i antropologii	P7S_WG
K_W16	w stopniu pogłębionym problemy etyczne związane z badaniami etnograficznymi	P7S_WK
K_W17	historyczne i polityczne uwikłania języka opisu i teorii etnologii i antropologii kulturowej	P7S_WK
K_W18	problemy wynikające z procesów globalizacyjnych, takie jak migracje, dylematy rozwojowe, nierówności i transformacje społeczne, rozwój mass-mediów	P7S_WK
K_W19	wpływ działalności człowieka na jego zdrowie i środowisko	P7S_WK
K_W20	możliwości zastosowania narzędzi i pojęć wypracowanych na gruncie etnologii i antropologii kulturowej w środowisku pozaakademickim	P7S_WK
Umiejętności: absolwent potrafi		
K_U01	w sposób holistyczny korzystać z metodologii nauk społecznych w toku własnych badań etnograficznych	P7S_UW
K_U02	przygotować samodzielny i innowacyjny projekt badań etnograficznych, w tym wybrać i opracować właściwe metody, strategie i narzędzia badawcze	P7S_UW
K_U03	samodzielnie skonstruować kwestionariusz do etnograficznych badań terenowych	P7S_UW
K_U04	samodzielnie przeprowadzić badania terenowe w oparciu o przygotowany przez siebie projekt	P7S_UW
K_U05	stworzyć pracę naukową spełniającą kryteria akademickie na poziomie magisterskim	P7S_UW
K_U06	przeprowadzić pogłębiony wywiad etnograficzny	P7S_UW

K_U07	przeprowadzić obserwację uczestniczącą i sporządzać notatki terenowe	P7S_UW
K_U08	stosować inne rodzaje źródeł wiedzy antropologicznej, takie jak praktyki etnografii wizualnej, etnograficzna analiza dźwiękosfery, netnografia, badania w działaniu, badania stosowane, współczesne badania nad kulturą materialną	P7S_UW
K_U09	analitycznie myśleć i dokonywać obserwacji i krytyki przemian społeczno-kulturowych	P7S_UW
K_U10	uczestniczyć w merytorycznej dyskusji nad projektami badawczymi	P7S_UK
K_U11	komunikować wyniki samodzielnej analizy zebranych materiałów źródłowych przy pomocy zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych	P7S_UK
K_U12	brać czynny udział w dyskusji na poziomie akademickim	P7S_UK
K_U13	posługiwać się wybranym językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P7S_UK
K_U14	posługiwać się specjalistyczną terminologią z zakresu etnologii i antropologii kulturowej w języku obcym	P7S_UK
K_U15	współpracować w zespole badawczym	P7S_UO
K_U16	nawiązywać współpracę z podmiotami pozaakademickimi	P7S_UO
K_U17	uzupełniać i doskonalić nabytą wiedzę i umiejętności i aktywnie uczestniczyć w życiu naukowym i kulturalnym, korzystając z różnych mediów	P7S_UU
K_U18	organizować szkolenia i warsztaty na tematy społeczno-kulturowe	P7S_UU
K_U19	doskonalić warsztat zawodowy poprzez uczestnictwo w specjalistycznych kursach i szkoleniach	P7S_UU
Kompetencje społeczne: absolwent jest gotów do		
K_K01	diagnozowania złożonych problemów społecznych przy pomocy różnorodnych strategii metodologicznych	P7S_KK
K_K02	twórczej krytyki teorii i metodologii badawczej w etnologii i antropologii kulturowej	P7S_KK

K_K03	samodzielnego rozwijania teorii i metodologii badawczej w etnologii i antropologii kulturowej	P7S_KK
K_K04	rozwijania teorii i metodologii badawczej etnologii i antropologii kulturowej we współpracy z ekspertami, również spoza akademii	P7S_KK
K_K05	współpracy z podmiotami pozaakademickimi, w tym z organizacjami pozarządowymi, instytucjami kultury i innymi podmiotami działającymi na rzecz rozwoju kultury i społeczeństwa	P7S_KO
K_K06	promowania postaw humanistycznych, w tym otwartości, tolerancji i akceptacji odmienności	P7S_KO
K_K07	kreatywnego działania na rzecz rozwoju społeczności lokalnych	P7S_KO
K_K08	twórczego wykorzystywania teorii i metodologii z zakresu etnologii i antropologii na innowacyjnym rynku pracy	P7S_KO
K_K09	otwartości na nowe zjawiska społeczne	P7S_KR
K_K10	przestrzegania zasad etycznych związanych z warsztatem pracy etnologa i antropologa kultury	P7S_KR
K_K11	dzielenia się własnymi refleksjami na temat etosu zawodowego etnologa i antropologa kultury	P7S_KR
K_K12	wykazywania zrozumienia dla odmienności światopoglądowej, językowej i obyczajowej	P7S_KR

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
-----------------	---

Anna Malewska-Szałygin	dr hab., prof. ucz., przewodnicząca Rady dydaktycznej kierunku etnologia i antropologia kulturowa
------------------------	---

Helena Patzer	dr, adiunkt, wicedyrektorka ds. studenckich w IEiAK
---------------	---

Michał Głuszek	mgr, starszy specjalista, pełnomocnik USOS
----------------	--

Justyna Jasionowska	mgr, główny specjalista, kierownik administracyjny
---------------------	--

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów.....	3
Prezentacja uczelni	17
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim	18
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	18
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się.....	22
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	26
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	35
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	38
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku.....	41
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku.....	46
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	49
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	55
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów.....	58
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	66
Część III. Załączniki.....	69
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	69
Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku ^[1]	69
Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny	70
Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	73
Tabela 5. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich/ Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela	74
Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych	75
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	76

Prezentacja uczelni

Uniwersytet Warszawski to największa polska uczelnia, a jednocześnie jeden z najlepszych w kraju ośrodków naukowych. Społeczność UW tworzy 7,3 tys. pracowników ponad 36 tys. osób kształcących się na studiach I i II stopnia (w tym 28,4 tys. na studiach stacjonarnych), 1,9 tys. osób na studiach doktoranckich i w szkołach doktorskich oraz 2,5 tys. na studiach podyplomowych. Liczba cudzoziemców, którzy uczą się na UW na studiach zakończonych dyplomem, to ponad 2,5 tys. Najwięcej zagranicznych studentów pochodzi z Ukrainy, Białorusi, Chin, Turcji, Azerbejdżanu, Uzbekistanu, Indii i Nigerii. Studia są prowadzone na 24 wydziałach, w interdyscyplinarnych kolegiach, 4 szkołach doktorskich oraz centrach i ośrodkach naukowo-dydaktycznych. Kształceniem studentów zajmuje się 3,7 tys. wykładowców, z których 690 ma tytuł profesora. Blisko 1/3 budżetu uczelni, wynoszącego 1,8 miliarda zł, stanowią środki pozyskane na działalność badawczą. Ich źródłem są m. in. granty zdobywane w konkursach krajowych oraz europejskich. 30 października 2019 roku Uniwersytet Warszawski otrzymał status uczelni badawczej w konkursie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Inicjatywa doskonałości”. Wniosek UW został oceniony najwyżej spośród wszystkich zgłoszonych do programu. Uniwersytet współpracuje z blisko tysiącem partnerów zagranicznych (wśród nich jest 530 instytucji, które podpisały z UW umowę o bezpośredniej współpracy). UW jest członkiem sojuszu siedmiu europejskich uniwersytetów badawczych 4EU+ Alliance. Studenci uniwersytetów 4EU+ uczestniczą w szkołach letnich, warsztatach i seminariach naukowych. Obecnie trwają zaawansowane prace nad uruchomieniem wspólnych programów studiów, otwierających przed studentami i doktorantami nowe możliwości mobilności. Strategicznym celem uniwersytetu jest dobra pozycja w europejskiej czołówce uczelni badawczych oraz międzynarodowa rozpoznawalność. W 2018 roku na uczelni rozpoczął się Program na rzecz rozwoju UW (ZIP). UW realizuje działania w czterech modułach: programy kształcenia, studia doktoranckie, podnoszenie kompetencji i zarządzanie uczelnią. W krajowych i międzynarodowych rankingach szkół wyższych UW wypada najlepiej spośród polskich uczelni. Według międzynarodowych rankingów szkół wyższych znajduje się on w 3% najlepszych uczelni świata. Około 20 programów studiów z UW jest co roku uwzględnianych na listach najlepszych kierunków, jak np. QS World University Ranking.

Na Uniwersytecie działa około 200 studenckich i doktoranckich kół naukowych i artystycznych. Ich członkami jest kilka tysięcy osób. Uczelnia wspiera studentów, którzy chcą rozwijać swoje umiejętności i zdobywać doświadczenie przez konkurowanie w swojej dziedzinie ze studentami najlepszych uczelni na świecie. Fundamentem działania Uniwersytetu jest jedność nauki i nauczania, powiązana z zapewnieniem wysokiej jakości kształcenia i bogatej oferty edukacyjnej, zmierzającym do wykształcenia absolwentów posiadających wszechstronne wykształcenie akademickie. Społeczną misją Uniwersytetu jest zapewnienie dostępu do wiedzy i nabywania umiejętności wszystkim tym, którzy mają do tego prawo. Priorytetem uczelni jest w związku z tym realizacja następujących celów szczegółowych: doskonalenie nauczania i programów edukacyjnych; rozwój i intensyfikacja badań naukowych; realizacja programu inwestycyjnego; informatyzacja uczelni; poprawa jakości zarządzania uczelnią; rozszerzenie współpracy z otoczeniem i umiędzynarodowienie uczelni.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Punktem wyjściowym do stworzenia koncepcji kształcenia na kierunku etnologia i antropologia kulturowa było założenie o roli uniwersytetów jako przestrzeni społecznych, które stwarzają idealne warunki dla rozwoju samodzielnego myślenia oraz określenia własnych preferencji poznawczych, a także sposobów pozyskiwania i systematyzacji wiedzy. W szczególności studenci i studentki etnologii i antropologii kulturowej powinni na uniwersytetach mieć możliwość zdobywania nie tylko zasobu wiedzy, lecz także umiejętności stosowania jej do rozwiązywania konkretnych kwestii dotyczących praktyki społecznej, modyfikowania i poinformowanego kwestionowania zastanej wiedzy. Studenci powinni nie tylko uczyć się wyrażać swoje myśli na piśmie i ustnie, ale i czynić to w sposób przystosowany do kontekstu i celów komunikacji. W trakcie studiów powinni nabywać umiejętności pracy w grupie, komunikacji i współdziałania z ludźmi z różnych środowisk, twórczego rozwiązywania sytuacji konfliktowych, niezależnie od różnic politycznych, ideowych i wyznaniowych. Tak rozumiemy społeczną i obywatelską misję Uniwersytetu, którą wypełniamy na opisywanym tu kierunku studiów.

Tworząc program studiów, dążymy do tego, by stwarzał on możliwości do budowania u studentek i studentów zdolności i nawyków myślenia, które w innych systemach kształcenia (np. szkolenia, treningi) często są zanedbywane czy wprost rugowane. Osoby prowadzące zajęcia w naszym Instytucie uczą studentów wrażliwości badawczej, pozwalającej lepiej poznawać i rozumieć otaczający nas świat. Pracownicy uczą studentów umiejętności współpracy i dyskusji niezależnie od różnic światopoglądowych, przyczyniając się do rozwoju tolerancji wobec innego człowieka. Instytut jest więc – zgodnie z misją Uniwersytetu Warszawskiego – płaszczyzną dialogu, wymiany poglądów i ścierania się argumentów, utrzymanych w duchu akademickiej debaty, otwartej na nowe idee, pomysły, z jednoczesnym zachowaniem szacunku dla odmiennej opinii i godności osobistej. Obowiązujący opis misji Uniwersytetu Warszawskiego został opracowany w 2001 r.

Koncepcja kształcenia na kierunku etnologia i antropologia kulturowa realizuje nie tylko misję Uniwersytetu Warszawskiego, lecz także misję Wydziału Nauk o Kulturze i Sztuce (opracowaną przez powołaną do tego komisję). Główne idee uczenia etnologów/ antropologów kulturowych są niezależne od zmieniających się realiów politycznych czy technik komunikowania i pozostają na przestrzeni lat niezmiennie. Najważniejszymi celami kształcenia jest przekazywanie studentom wszechstronnej wiedzy w zakresie etnologii, antropologii kulturowej i etnografii, kształtowanie umiejętności i kompetencji potrzebnych do prowadzenia etnograficznych badań terenowych oraz analizy i interpretacji procesów kulturowo-społecznych.

Pierwszemu z tych celów służą ogólne przedmioty, przedstawiające rozwój dyscypliny i różne nurty teoretyczne – Wstęp do etnologii i antropologii kulturowej, Klasyczne teksty, Antropologia społeczna, Teorie nowoczesności (na studiach I stopnia) i Teorie kultury, Najnowsze kierunki w antropologii (na studiach II stopnia). Drugi cel spełniany jest przede wszystkim przez nastawienie na etnograficzne badania terenowe, realizowane przede wszystkim w ramach Laboratorium etnograficznego powiązanego z seminarium licencjackim oraz w ramach seminarium magisterskiego.

Najważniejszym elementem wyróżniającym prowadzony w naszym Instytucie kierunek studiów spośród innych ośrodków antropologicznych Uniwersytetu Warszawskiego, a także innych uczelni, jest realizacja etnograficznych badań terenowych oraz bliska współpraca pracowników naukowych i studentów. To właśnie w badaniach terenowych najpełniej wyraża się – wskazana w Misji Uniwersytetu – fundamentalna „jedność nauki i nauczania”. Instytut stwarza szansę udziału w pracach badawczych wszystkim studentom kierunku już na poziomie licencjackim, w ramach przedmiotu „Laboratorium etnograficzne”, w którego ramach pod opieką pracowników naukowych prowadzą oni badania terenowe

i opracowują ich wyniki. Na studiach II stopnia te umiejętności są pogłębiane, studenci prowadzą już badania samodzielnie, a ich wyniki analizują przy pomocy zaawansowanej teorii antropologicznej. To charakterystyczne dla etnologii i antropologii kulturowej połączenie skali mikro, którą dają etnograficzne badania terenowe, z szeroką ramą antropologicznej interpretacji wpisuje się w kulturalną misję Uniwersytetu, którą jest synteza wartości uniwersalnych i lokalnych.

Obowiązujący aktualnie program studiów I i II stopnia na kierunku etnologia i antropologia kulturowa został zatwierdzony Uchwałą nr 414 Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dn. 8 maja 2019 roku w sprawie programów studiów na Uniwersytecie Warszawskim. Program studiów I stopnia zmieniony Uchwałą nr 234 Senatu UW z dn. 22 marca 2023 r. obowiązywał będzie od roku akademickiego 2023/2024. Program studiów na kierunku etnologia i antropologia kulturowa opracowany został w taki sposób, aby – poza przekazaniem wiedzy o najważniejszych nurtach myśli etnologicznej i antropologicznej i badaniami terenowymi – zapoznać studentów z badaniami aktualnie realizowanymi przez prowadzących zajęcia. Stąd znacząca liczba przedmiotów do wyboru, prezentujących rozległe zainteresowania badawcze naszych pracowników i pracownic i najnowsze wyniki ich badań. Przedmioty te zostały pogrupowane tematycznie w moduły przedstawiające poszczególne subdyscypliny etnologii i antropologii kulturowej albo obszary tematyczne obecne w dyscyplinie: etniczność, globalizacja i mobilność, materialność i antropologia rzeczy, antropologia słowa i literatury, polityki i ekonomii, religii, antropologia symboliczna, wizualność i media, a także etnografie regionalne (monografie terenowe). Etnograficzne badania terenowe pozwalają wydobyć na światło dzienne głosy grup i jednostek często pomijane w publicznych dyskursach, lokalne i dyskryminowane.

Efekty uczenia się na kierunku odzwierciedlają graniczną pozycję etnologii i antropologii kulturowej – pomiędzy dziedzinami nauk humanistycznych i społecznych. Z jednej zatem strony studia na kierunku dają wiedzę o założeniach teoretycznych najważniejszych szkół i kierunków w etnologii i antropologii kulturowej, o metodach analizy i interpretacji zjawisk kulturowych, z drugiej zaś – też o złożoności procesów społecznych zachodzących w różnych typach społeczeństw oraz o koncepcjach dotyczących życia społecznego. Przy tym wyposażają studentów w praktyczne umiejętności przeprowadzenia jakościowych badań (sformułowanie problemu badawczego, stworzenie projektu badań etnograficznych, a potem przeprowadzenie wywiadów etnograficznych, obserwację, sporządzanie notatek terenowych, prowadzenie dziennika badań i współdziałanie w zespole badawczym).

Absolwenci i absolwentki osiągają efekty uczenia się zdefiniowane dla programu studiów na kierunku etnologia i antropologia kulturowa, co oznacza, że znają i rozumieją [wiedza]:

- założenia teoretyczne oraz podstawowe pojęcia charakterystyczne dla głównych kierunków i szkół w etnografii, etnologii i antropologii kulturowej/społecznej;
- złożoność procesów społecznych i kulturowych zachodzących w różnych typach społeczeństw;
- metody analizy i interpretacji zjawisk kulturowych z perspektywy etnologii, antropologii kulturowej i społecznej;
- podstawowe antropologiczne pojęcia i koncepcje dotyczące życia społecznego;

potrafią [umiejętności]:

- posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi i paradygmatami badawczymi oraz pojęciami do diagnozowania procesów i zjawisk społeczno-kulturowych;
- merytorycznie argumentować, z wykorzystaniem poglądów innych autorów, a także formułować wnioski i dobierać optymalne narzędzia do analizy i interpretacji zjawisk i procesów społeczno-kulturowych;

- sformułować problem badawczy, stworzyć projekt badań etnograficznych, i postawić kluczowe pytania badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego;
- przeprowadzić wywiad etnograficzny (namówić ludzi do rozmowy; przeprowadzić ją w taki sposób, by dotyczyła tematu badań, w czasie rozmowy – akceptować odmienny punkt widzenia i wykazywać zrozumienie dla odmienności światopoglądowej, językowej i obyczajowej); przeprowadzić obserwację, sporządzić notatkę terenową, prowadzić dziennik badań; współdziałać w zespole badawczym w procesie badań i prezentacji wyników;

i są gotowi i gotowe do [kompetencje społeczne]:

- oceny przydatności etnologii i antropologii kulturowej dla innych dziedzin humanistyki i nauk społecznych oraz dla służby publicznej;
- wykazywania zrozumienia dla odmienności światopoglądowej, językowej i obyczajowej.

Absolwenci etnologii i antropologii kulturowej dysponują szerokim wachlarzem umiejętności, pozwalającym im zarówno prowadzić działalność naukową i akademicką, jak również odnaleźć się na rynku pracy w obszarze szeroko rozumianej komunikacji oraz projektów badawczych.

Absolwenci naszego Instytutu posiadają wiedzę o historycznych i współczesnych problemach społeczno-kulturowych i tożsamościowych. Dysponują bogatą wiedzą faktograficzną o różnych grupach społecznych, etnicznych i kulturowych, zbudowaną w świetle zarówno współczesnych, jak i historycznych teorii antropologicznych. Są przygotowani do samodzielnego konstruowania projektów badawczych i realizacji badań wraz z krytyką i interpretacją różnych typów źródeł. Analizy naszych absolwentów mają charakter humanistyczny, oryginalny i krytyczny wobec zastanych dyskursów, metodologii oraz wobec innych tradycji badawczych w naukach społecznych.

W praktycznej sferze działań absolwenci etnologii i antropologii kulturowej potrafią projektować i realizować badania jakościowe dla instytucji kultury, instytutów naukowych i analitycznych, organizacji pozarządowych i biznesu. Absolwenci naszego kierunku są skutecznymi realizatorami projektów w dziedzinach tolerancji, komunikacji międzykulturowej, wykluczenia, dyskryminacji, a także badania zachowań i przekonań konsumenckich. Szczególnie ważnym polem działalności zawodowej absolwentów etnologii i antropologii kulturowej są projekty realizowane w zakresie dziedzictwa: zarówno materialnego jak i niematerialnego. Są również pracownikami różnych ośrodków medialnych (radio, Internet).

Monitoring losów absolwentów (opisany szerzej w punkcie 3. raportu) wskazał, że absolwenci Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UW pracują głównie w następujących sektorach:

- instytucje kultury;
- organizacje pozarządowe podejmujące problemy społeczne (wykluczanie, dyskryminacja), fundacje i stowarzyszenia;
- badania rynku;
- szkolnictwo wyższe i instytuty badawcze (włączając w to kształcenie w szkołach doktorskich przygotowujące do pracy w tych instytucjach);
- media;
- inne (np. współpraca z wydawnictwami, mieszane komisje ekspertów ds. doskonalenia treści podręczników, agencje reklamowe, doradztwo marketingowe, turystyka itd.).

Aktualne zmiany, nowe nurty w antropologii kulturowej i, szerzej, we współczesnej humanistyce (jak tzw. zwrot ontologiczny, zwrot ku rzeczom, posthumanizm i różne nurty dekolonizacyjne) nie tyle znajdują odzwierciedlenie w badaniach prowadzonych przez kadrę naukowo-dydaktyczną Instytutu, co w zasadzie są przez nią współtworzone na arenie międzynarodowej. Świadczą o tym angielskojęzyczne publikacje książkowe pracowników i pracownic IEiAK, liczne artykuły w międzynarodowych

czasopismach, uczestnictwo w międzynarodowych zespołach badawczych, konferencjach i seminariach w zagranicznych ośrodkach naukowych oraz organizacja międzynarodowych konferencji.

Przykładem istotnych publikacji, kreujących nowe nurty w antropologii mogą być:

- Mateusz Laszczkowski, *'City of the Future': Built Space, Modernity and Urban Change in Astana*, New York: Berghahn Books 2016.
- *Affective States: Entanglements, Suspensions, Suspicions*, pod red. Mateusza Laszczkowskiego i Madeleine Reeves, New York: Berghahn Books 2017.
- *Pre-Textual Ethnographies. Challenging the Phenomenological Level of Anthropological Knowledge-Making*, pod red. Tomasza Rakowskiego i Heleny Patzer, Sean Kingston Publishing: 2018;
- Artur Rodziewicz, *Eros and the Pearl. The Yezidi Cosmogonic Myth at the Crossroads of Mystical Traditions*, Peter Lang: 2022;
- *The Routledge International Handbook of Failure*, red. A. Horolets, A. Mica, M. Pawlak, P. Kubicki, Routledge 2023.

Współpraca w międzynarodowych zespołach badawczych i inne formy międzynarodowej współpracy zostały opisane w punkcie 6. i 7. raportu. Tutaj wymienić można m.in. projekt prowadzony przez prof. Agnieszkę Kościańską wspólnie z Uniwersytetem Oksfordzkim pt. *Gender Wars: East and South*; udział dr. hab. Tomasza Rakowskiego w sieci #Colleex – *Collaboratory of Ethnographic Experimentation*; czy udział dr. hab. Karoliny Bielenin-Lenczowskiej w *Transversive Anthropologies: Souths and Easts Go Abroad* – warsztacie w Medellin, Kolumbia. W roku 2022 ukonstytuował się w naszym Instytucie Interdyscyplinarny Zespół Badań Postkolonialnych, skupiający badaczki i badaczy z różnych dyscyplin, którzy w swoich badaniach i dydaktyce wykorzystują perspektywę badań dekolonialnych.

Współpraca w międzynarodowych zespołach badawczych przełożyła się na zmiany w programie studiów i treściach nauczania:

- na bieżąco uaktualniane są treści przedmiotów obowiązkowych (szczególnie na studiach II stopnia, gdzie w ramach *Teorii kultury* omawia się współczesne nurty w antropologii w kontekście historii dyscypliny, a wiedza ta jest pogłębiana i rozszerzana na wykładzie *Najnowsze kierunki w antropologii*, natomiast zajęcia z *Metodologii nauk społecznych* dają wgląd w nowoczesną refleksję metodologiczną, współtworzoną przez prowadzących te zajęcia);
- na studiach I stopnia zmienione zostały moduły tematyczne, w które pogrupowane są przedmioty do wyboru. Uwzględniają one opisane wyżej zmiany zachodzące w dyscyplinie i zainteresowaniach badawczych, prezentują najnowszą literaturę przedmiotu i wnioski z badań prowadzonych przez pracowników i pracownice IEiAK. Zmiany przygotowane zostały przez Radę dydaktyczną kierunku, a Program z nowymi modułami został wprowadzony uchwałą nr 234 Senatu UW z dnia 22 marca 2023 r. i obowiązywał będzie od roku akademickiego 2023/2024.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Program studiów obowiązujący od października 2020 r. do chwili obecnej jest zaakceptowany uchwałą Senatu UW nr 414 z dnia 8 maja 2019 r. Uchwała wraz z programem w załączniku jest opublikowana w Monitorze Uniwersytetu Warszawskiego oraz na stronie internetowej Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UW.

Studia pierwszego stopnia

Studia stacjonarne I stopnia na kierunku etnologia i antropologia kulturowa trwają 6 semestrów. Wymagana liczba punktów ECTS, które student/ka musi uzyskać to 180 pkt. Obowiązuje rozliczenie w trybie rocznym. Grupy zajęciowe nie są liczne – mamy wysoki wskaźnik dostępności pracowników, co pozwala na wysoką jakość kształcenia. Oferta dydaktyczna obejmuje przedmioty obowiązkowe i pulę przedmiotów do wyboru. Na studiach pierwszego stopnia przedmioty obieralne przypisane są do określonych modułów tematycznych. Moduły ostatnio zostały zmodyfikowane i zatwierdzone uchwałą Senatu UW nr 234 z dnia 22 marca 2023 r. Najważniejszą zmianą jest zlikwidowanie modułu Antropologia symboliczna i dodanie modułu Płeć/ ciało/ relacyjność. Od 1 października 2023 będą obowiązywały moduły: L1 – Antropologia etniczności, L2 – Globalizacja/ migracje/ mobilność, L3 – Materialność/ rzeczy/ środowisko, L4 – Tekst/ język/komunikacja, L5 – Antropologia polityczności, L6 – Religijność/ świeckość/ ontologie, L7 – Antropologia ekonomiczna, L8 – Wizualność/ sztuka/ technologie, L9 – Etnografie regionalne/ Monografie terenowe, L10 – Płeć/ ciało/ relacyjność. Student musi obowiązkowo zrealizować minimum jeden przedmiot z każdego modułu w ciągu 3 lat studiów. W ten sposób studenci otrzymują spójną podstawę programową prezentującą fundament teoretyczny i metodologiczny dyscypliny, a także – dzięki bogatej ofercie przedmiotów etnograficznych do wyboru – mogą rozwijać indywidualne zainteresowania dotyczące określonych terenów (Ukraina, Białoruś, Kaukaz, Ameryka Południowa i Mezoameryka, Azja i Afryka) lub zagadnień (antropologia krajobrazu, antropologia polityczna i ekonomiczna, antropologia medyczna, antropologia migracji i mobilności, antropogeneza, studia globalistyczne, antropologia religii i wiele więcej). Spełniony zatem zostaje postulat uelastyczniania oraz indywidualizacji programu studiów; student uzyskuje szczególną formę podmiotowości w procesie nauczania – samodzielnie może współtworzyć wybraną ścieżkę edukacyjną, dodatkowo wzbogaconą o wymagane przedmioty ogólnouniwersyteckie, zajęcia prowadzone na platformie COME oraz lektoraty (bogata oferta do wyboru) zapewniane przez Szkołę Języków Obcych UW.

Taka strategia sama w sobie jest edukująca, zachęca bowiem do uważniejszego i głębszego namysłu na temat przyswajanej wiedzy i nabywanych kompetencji. Należy dodać, że przedmioty etnograficzne do wyboru to przede wszystkim zajęcia prowadzone przez doświadczonych badaczy i badaczki – w większości dotyczą one terenów i zagadnień, które wpisują się w profil naukowo-badawczy Instytutu i zatrudnionych tu pracowników. Fuzja teorii i aktualnej praktyki badawczej jest więc znakomitą ilustracją tego, czym jest etnologia i antropologia, a także jak należy prowadzić badania i komunikować o ich wynikach.

Studenci I stopnia od początku studiów zdobywają szeroką wiedzę, rozwijają umiejętności i kompetencje społeczne, w szczególności w zakresie projektowania i prowadzenia badań terenowych, a także analizowania i prezentowania danych. W ten sposób uzyskują podstawową biegłość metodyczną, metodologiczną i teoretyczną typową dla badań etnograficznych i antropologicznych. Znaczną część wymienionych kompetencji słuchacze przyswajają w ramach konwersatoriów i wykładów konwersatoryjnych prowadzonych w kilkunastoosobowych grupach – taka forma zajęć stymuluje interakcje i zachęca studentów do aktywnego udziału w zajęciach.

Studenci studiów I stopnia uczą się zaawansowanej analizy tekstów antropologicznych. Biegle wyróżniają warstwę faktograficzną i teoretyczną tekstu, rozpoznają poszczególne teorie i szkoły antropologiczne, odkrywają poglądy autora oraz rozumieją jego przesłanie. Dostrzegają także uwarunkowania historyczno-teoretyczne, stojące za tezami tekstu. W szczególności te kompetencje nabywane są podczas zajęć takich jak „Wstęp do etnologii i antropologii kulturowej”, „Klasyczne teksty etnologii i antropologii kulturowej”, „Antropologia społeczna”, „Teorie nowoczesności”, „Laboratorium Etnograficzne”.

Należy także podkreślić przewodnią rolę przedmiotu „Laboratorium etnograficzne” realizowanego na studiach licencjackich. To autorski i obowiązkowy przedmiot realizowany przez 4 semestry studiów I stopnia. Studenci przechodzą intensywny kurs przygotowujący do projektowania i prowadzenia własnych badań terenowych. Studenci – od drugiego do piątego semestru studiów – pracują w niewielkich grupach, uczestnicząc w projektach badawczych kierowanych przez pracowników naukowych. Badania takie dotyczą między innymi problematyki tożsamości, akulturacji, dyskursów publicznych, *gender*, komunikacji międzykulturowej, migracji, narracji i przekazu ustnego, pamięci przeszłości, związków człowieka ze środowiskiem naturalnym, polityki, religijności etc. Studenci prowadzą badania głównie w Polsce, lecz – kiedy pozwalała na to sytuacja polityczna – również w Ukrainie, Białorusi, Mołdawii, a nawet w Macedonii, Gruzji i Gambii. Należy zaznaczyć, że „Laboratorium etnograficzne” było przełomową innowacją dydaktyczną wprowadzoną przez nasz ośrodek ponad 30 lat temu, a przedmiot ten od początku XXI wieku zaczął upowszechniać się także w innych instytucjach i katedrach etnologii i antropologii w Polsce. Laboratorium zapewnia pracę w niewielkich grupach, dzięki czemu relacja pomiędzy studentami a prowadzącymi zajęcia zostaje pogłębiona i nabiera wybitnie jakościowego charakteru. Takie środowisko edukacyjne wspomaga rozwój poszczególnych osób i współgra z ich indywidualnym rytmem pracy i potrzebami. Przedmiot ten to nie tylko zajęcia warsztatowe i ćwiczeniowe w salach, lecz także ćwiczenia terenowe – 3 lub 4 wyjazdy w teren, gdzie studenci uczą się projektować i prowadzić badania w praktyce. Na każdym etapie takich ćwiczeń słuchacze pozostają pod merytoryczną opieką doświadczonej osoby prowadzącej przedmiot, która razem ze studentami aktywnie pracuje w terenie i bierze udział w ich indywidualnych projektach badawczych. Przedmiot ten kończy się przygotowaniem obszernego raportu z badań, który stanowi podstawę pracy dyplomowej na studiach pierwszego stopnia. Wszystkie grupy laboratoryjne prezentują na forum Instytutu swoje wyniki badań – w ten sposób studenci nie tylko nabywają biegłości pisarskiej, lecz także rozwijają kompetencje oratorskie i retoryczne – kluczowe z punktu widzenia kształcenia humanistycznego. Prace terenowe wymagające łatwości nawiązywania kontaktów społecznych kształcą specyficzne dla naszego kierunku kompetencje społeczne.

Konstrukcja programu studiów I stopnia opiera się na zasadzie dydaktycznej, że poszczególne zajęcia obowiązkowe powinny być ze sobą powiązane w taki sposób, aby kolejne semestry otwierały przed słuchaczami nowe poziomy teoretycznego i metodologicznego zaawansowania. Temu rozwojowi na każdym etapie studiów towarzyszy kształcenie kierunkowe, a także edukacja wykraczająca poza ramy dyscypliny np. „Teorie nowoczesności”. W rezultacie studenci szybko nabywają biegłości i rozeznania we współczesnej kondycji etnologii i antropologii, ale także wykształcają świadomość historyczną tej dyscypliny. Absolwenci potrafią ulokować etnologię i antropologię w szerszym kontekście nauk humanistycznych i społecznych.

Praktyki zawodowe w IEiAK nie są obowiązkowe. Nie ma określonej liczby miejsc praktyk, czy stałej listy instytucji, w których są realizowane. Termin i miejsce realizacji praktyk wybierają studenci, opiekun takie propozycje zatwierdza i przygotowuje potrzebne dokumenty. Program praktyk zawarty we "wstępnym harmonogramie", który jest załącznikiem do porozumienia o organizacji praktyk, jest ustalany indywidualnie w zależności od rodzaju instytucji, jej aktualnych potrzeb i zainteresowań studentów. Najczęściej jako miejsce realizacji praktyk wybierane są instytucje kultury, placówki muzealne, organizacje pozarządowe. Wymiar praktyk – 120 godzin, studenci otrzymują za to 4 punkty ECTS. Praktyki są jednym z przedmiotów obieralnych.

Studia pierwszego stopnia przygotowują studentów do prowadzenia prac badawczych metodą etnograficzną. Na takie umiejętności zgłaszają zapotrzebowanie instytucje i organizacje realizujące projekty polegające na rozpoznawaniu opinii i wyobrażeń społecznych oraz na konstruowaniu programów zmiany w oparciu o rozpoznane głosy społeczne. Również korporacje badające sposób użytkowania i oceniania oferowanych przez nie produktów są zainteresowane absolwentami posiadającymi umiejętność prowadzenia tego rodzaju badań jakościowych. Studia licencjackie, co oczywiste, przygotowują studentów do studiów magisterskich.

Studia drugiego stopnia

Studia stacjonarne II stopnia na kierunku etnologia i antropologia kulturowa trwają 4 semestry. Wymagana liczba punktów ECTS to 120 pkt. Obowiązuje rozliczenie w trybie rocznym. Oferta dydaktyczna obejmuje przedmioty obowiązkowe i pulę przedmiotów obieralnych, przy czym na studiach magisterskich nie są one uporządkowane w modułach. Studenci studiów II stopnia mogą korzystać z przedmiotów obieralnych oferowanych na studiach licencjackich. Szersza informacja o przedmiotach do wyboru, sformułowana w części dotyczącej studiów I stopnia, odnosi się również do poziomu drugiego.

Uczestnicy studiów II stopnia przychodzą na studia na kierunku etnologia i antropologia kulturowa po różnego rodzaju studiach licencjackich, głównie z dziedziny nauk humanistycznych i nauk społecznych, czasem z uczelni artystycznych. Na naszym kierunku zdobywają szeroką wiedzę, rozwijają umiejętności i kompetencje społeczne, w szczególności w zakresie indywidualnego projektowania i prowadzenia badań terenowych, a także analizowania i prezentowania danych. Aparat metodyczny, metodologiczny i teoretyczny wypracowują w ramach seminariów i proseminariów kierunkowych. Osoby z licencjatem z innych kierunków i uczelni potrzebują w tym celu wsparcia, które dają zajęcia ze „Współczesnych metod prowadzenia badań terenowych” i „Klasycznych teorii antropologicznych” oraz uczestnictwo w „Proseminarium”. Te pierwsze zajęcia mają charakter wyrównawczy, „Proseminarium” zaś ma pomóc – w dialogu z osobą prowadzącą i innymi uczestnikami i uczestniczkami zajęć – w przygotowaniu projektu własnych badań. Dzięki temu osiągają oni wysoką biegłość w prowadzeniu badań jakościowych metodą etnograficzną, a także uzyskują dojrzałość badawczą, która pozwala im w krytyczny i twórczy sposób odnosić się do pozyskanej wiedzy. Studenci uczą się także wchodzić w dialog z warstwą teoretyczną i koncepcyjną zawartą w literaturze przedmiotu, a także dowiadują się, w jaki sposób mogą poszerzać wachlarz wiedzy i umiejętności o elementy zaliczane do pokrewnych nauk społecznych i humanistycznych. Kompetencje te wykształcane są szczególnie przez „Teorie kultury”, „Proseminarium badawcze”, „Najnowsze kierunki w humanistyce” oraz „Metodologię nauk społecznych”. Prowadzący zajęcia zachęcają przy tym słuchaczy, aby ci stale poszukiwali nowych inspiracji i kierunków rozwoju. Spełniony zatem zostaje postulat głoszący o potrzebie ustawicznego kształcenia – absolwenci kierunku nie tylko wiedzą o swojej dyscyplinie, ale potrafią także identyfikować dalsze kierunki samodoskonalenia. Rozumieją zatem, że ontologiczny i epistemologiczny charakter etnologii i antropologii kulturowej nie jest skończony.

Na studiach II stopnia studenci zapoznają się ze specyfiką teorii i metodologii badań etnograficznych i antropologicznych, a zdobytą wiedzę uzupełniają podczas zajęć zaliczanych do grupy nauk społecznych i filozoficznych takich jak „Najnowsze kierunki w antropologii”, czy „Filozofia kultury”. Układ zajęć podzielonych na semestry sprzyja efektywnemu przyswajaniu wiedzy i nabywaniu kolejnych kompetencji; zachęca także do indywidualnych poszukiwań i prób mierzenia się z istotą badań etnograficznych i antropologicznych. Absolwenci studiów II stopnia z powodzeniem potrafią w dialogiczny sposób funkcjonować w szerszym środowisku nauk humanistycznych i społecznych.

Filozofia przyświecająca takiej organizacji procesu nauczania zasadza się na przekonaniu, że tylko kompetentny i umiejętny dialog międzydyscyplinarny pozwala realizować zadania i cele stojące przed współczesną etnologią i antropologią. Co więcej, zdolność do funkcjonowania na pograniczu

porządków wiedzy i metodologii jest także umiejętnością cenioną na rynku pracy: absolwenci kierunku potrafią więc odnaleźć się w wielodyscyplinarnych zespołach realizujących zadania, których podmiotem jest szeroko pojęta kultura i powiązane z nią praktyki i zjawiska.

Studia drugiego stopnia przygotowują absolwentów do wejścia na rynek pracy określony podobnie jak w przypadku studiów pierwszego stopnia z tym, że umiejętności, o których była mowa w odniesieniu do studiów licencjackich, są po studiach magisterskich przyswojone na wyższym poziomie. Specyfiką absolwentów studiów drugiego stopnia jest przygotowanie do aplikowania do szkół doktorskich na uniwersytetach i w Polskiej Akademii Nauk, a także za granicą. Zaawansowany poziom teoretyczno-metodologiczny studiów oraz umiejętność przeprowadzenia samodzielnego projektu badawczego dają absolwentom wiedzę, umiejętności i kompetencje potrzebne do tego, aby skutecznie ubiegać się o miejsca w szkołach doktorskich w Polsce i za granicą.

Kształcenie w czasie pandemii COVID-19

Pandemia COVID-19 w semestrze letnim 2019/2020 i zimowym 2020/2021 wymusiła stosowanie technik kształcenia na odległość. Zajęcia obowiązkowe i do wyboru zostały przeniesione do przestrzeni wirtualnej. W większości odbywały się one przy pomocy narzędzi oferowanych przez Google Meet oraz Zoom. Jednakże antropologia to nauka, której sens kształtowany jest poprzez pogłębiony kontakt z drugim człowiekiem. Ta uwaga znajduje także zastosowanie w dydaktyce. W ogromnej większości studenci i pracownicy sygnalizowali potrzebę jak najszybszego powrotu do zajęć w salach i w terenie. Kontakt pomiędzy studentami a prowadzącymi okazał się kluczowym czynnikiem kształtującym proces dydaktyczny, a także w wydatny sposób wpływał na wyniki i poziom zaangażowania studentów. Gdy sytuacja pandemiczna uległa poprawie, studenci wrócili do sal dydaktycznych – z zachowaniem niezbędnych środków ostrożności. Cennym wsparciem w procesie kształcenia na odległość była też zarządzana przez uniwersyteckie Centrum Kompetencji Cyfrowych platforma e-learningowa. Narzędzie to pozwoliło na przeprowadzenie części egzaminów online, a po zniesieniu pandemicznych obostrzeń wciąż jest wykorzystywane w dydaktyce jako wsparcie niektórych zajęć (baza tekstów, zadań itp.). Uniwersytet Warszawski oferował pracownikom wiele szkoleń dotyczących posługiwania się komunikatorami i prowadzenia dydaktyki w trybie zdalnym oraz wykorzystywania narzędzi przydatnych w tym procesie, takich jak platforma Kampus. Obecnie, po zakończeniu pandemii, tylko w drodze wyjątku – i za zgodą Kierownika Jednostki Dydaktycznej – dajemy możliwość albo prowadzenia zajęć online (za pomocą Google Meet / Zoom), albo uczestnictwa w nich zdalnie, w przypadku np. choroby prowadzącego czy osoby uczestniczącej w zajęciach.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Rekrutacja na studia pierwszego stopnia

Rekrutacja na studia pierwszego stopnia jest na Uniwersytecie Warszawskim koordynowana centralnie i odbywa się elektronicznie w ogólnouniwersyteckim systemie Internetowej Rejestracji Kandydatów na stronie <https://irk.uw.edu.pl> czynnym całą dobę w wyznaczonym terminie.

Zasady rekrutacji normują akty prawne, takie jak [Uchwała Senatu UW nr 441](#) w sprawie uchwalenia Regulaminu Studiów na UW z 19 czerwca 2019 r.; [Uchwała Senatu UW nr 443](#) w sprawie uchwalenia Statutu UW z 26 czerwca 2019 r. oraz [uchwała Senatu UW nr 147](#) z dnia 15 maja 2022 r. w sprawie warunków, trybu i terminów postępowania rekrutacyjnego na studia pierwszego stopnia, jednolite studia magisterskie i studia drugiego stopnia na Uniwersytecie Warszawskim w roku akademickim 2023/2024; Zarządzenia Rektora UW oraz uchwały Rady dydaktycznej kierunku etnologia i antropologia kulturowa ([URD 27 z 16 marca 2023](#)), a wcześniej URD [19 z 1 kwietnia 2022](#) r. i ([URD 3 z 30 marca 2020](#)) oraz uchwały o terminach i limitach przyjęć: [URD 11 z 10.02.2021](#), [URD 18 z 01.04.2022](#) i [URD 25 z 15.01.2023](#).

Kwalifikacja na studia I stopnia dla kandydatów z maturą z lat 2005–2023 odbywa się na podstawie punktów z matury: 30% stanowi język polski na poziomie podstawowym lub rozszerzonym, 15% stanowi matematyka na poziomie podstawowym lub rozszerzonym, 25% język obcy (do wyboru: j. angielski, j. francuski, j. niemiecki, j. hiszpański, j. włoski, j. rosyjski na poziomie podstawowym lub rozszerzonym, 30% jeden przedmiot do wyboru z wymienionych: język mniejszości narodowej (białoruski, hebrajski, litewski, niemiecki, ukraiński), język mniejszości etnicznej (łemkowski), język regionalny (kaszubski), biologia, historia, historia sztuki, historia muzyki, wiedza o tańcu, wiedza o społeczeństwie, chemia, fizyka i astronomia/ fizyka, geografia, filozofia, informatyka.

Próg kwalifikacji to 50 punktów. Kwalifikacja dla kandydatów z maturą sprzed 2005 r. odbywa się na zasadach opisanych w uchwale URD 28.

Kwalifikacja na studia I stopnia dla kandydatów z maturą międzynarodową odbywa się na podstawie punktów z matury: 30% język polski albo język A albo literature and performance P.; 15% język polski albo język A albo literature and performance; 25% język obcy nowożytny różny od poprzednich, wszystkie języki na poziomie niższym lub wyższym oraz 30%, jeden przedmiot do wyboru z: biologia, historia, przedmiot z grupy „sztuka”, polityka, ekonomia, psychologia, antropologia, zarządzanie, chemia, fizyka, geografia, filozofia, informatyka.

Kwalifikacja na studia I stopnia dla kandydatów z maturą zagraniczną odbywa się na podstawie punktów z matury: 30% stanowią język polski albo język oryginalny matury; 15% matematyka; 25% język obcy, nowożytny inny niż ten pierwszy, 30% jeden z przedmiotów do wyboru z: biologia, historia, historia sztuki, historia muzyki, wiedza o tańcu, wiedza o społeczeństwie, chemia, fizyka, geografia, filozofia, informatyka, polityka, ekonomia, psychologia, antropologia, zarządzanie, socjologia.

Kandydaci z maturą zagraniczną, maturą IB oraz EB, nieposiadający honorowanego przez Uniwersytet Warszawski dokumentu poświadczającego znajomość języka polskiego co najmniej na poziomie B2, przystępują dodatkowo do rozmowy sprawdzającej znajomość języka polskiego w stopniu umożliwiającym studiowanie. Rozmowa dotyczy zainteresowań kandydata związanych z etnologią i antropologią kultury. Oceniane są: rozumienie złożonych wypowiedzi; umiejętność formułowania wypowiedzi; znajomość słownictwa. Maksymalna liczba punktów: 10. Minimalna liczba punktów zaliczająca sprawdzian: 5. Punktacja ze sprawdzianu kompetencji językowych nie wlicza się do

końcowej punktacji. Potwierdzenie przez komisję rekrutacyjną wystarczającej znajomości języka polskiego jest warunkiem dopuszczenia kandydata do dalszego postępowania rekrutacyjnego.

Przeniesienia na studia pierwszego stopnia z innej uczelni dokonywane są pod warunkiem ukończenia co najmniej I roku studiów w macierzystej jednostce oraz uzyskania pozytywnego wyniku rozmowy kwalifikacyjnej. Z kandydatami jest przeprowadzana rozmowa kwalifikacyjna punktowana do 20 pkt. Minimalna liczba punktów potrzebna do zaliczenia rozmowy wynosi 11. Elementy brane pod uwagę podczas oceny kandydatów: umiejętność formułowania wypowiedzi – maks. 5 punktów; znajomość literatury przedmiotu z zakresu etnologii i antropologii kulturowej, a także związanej z zainteresowaniami osób kandydujących – maks. 5 punktów; dokonania (aktywność w studenckich projektach naukowo-badawczych) – maks. 5 punktów; plany związane ze studiami w IEiAK – maks. 5 punktów. Zagadnienia na rozmowę: w zależności od zainteresowań naukowych osób kandydujących w dziedzinie antropologii i etnologii, a także stopnia ich zaawansowania w toku studiów. Student zobligowany jest do uzupełnienia wymaganych przez Kierownika Jednostki Dydaktycznej różnic programowych. Pozytywny wynik procedury kwalifikacyjnej jest równoznaczny z potwierdzeniem kompetencji kandydata do studiowania w języku polskim (dotyczy to osób, które nie posiadają honorowanego przez UW dokumentu poświadczającego znajomość języka polskiego na poziomie co najmniej B2).

Rozmowy kwalifikacyjne związane z przeniesieniami prowadzone są we wrześniu.

Olimpijczyków obowiązują zasady ogólne określone w [Uchwale nr 579](#) Senatu UW z dnia 24 czerwca 2020 r. w sprawie zasad przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów i finalistów konkursów ogólnopolskich i międzynarodowych oraz w [uchwale nr 115](#) Senatu UW z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie zmiany uchwały nr 579 Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 24 czerwca 2020 r.

Rekrutacja na studia drugiego stopnia

Warunkiem przystąpienia do kwalifikacji jest uzyskanie dyplomu licencjata, magistra, inżyniera lub dyplomu równoważnego dowolnego kierunku studiów. Podstawą przyjęcia na studia jest wynik rozmowy kwalifikacyjnej na temat jednego z ogłoszonych wcześniej tekstów i powiązanych z nimi tematów, przy czym wybór tekstu należy do kandydata. Spis tekstów podawany jest na stronie internetowej IRK UW.

Z rozmowy kwalifikacyjnej można uzyskać maksymalnie 100 punktów. W czasie rozmowy kwalifikacyjnej kandydatom zadawane są cztery pytania. Odpowiedzi na pytania są punktowane od 0 do 25 punktów. Tematem rozmowy kwalifikacyjnej są zadane lektury związane z głównymi teoriami i nurtami w badaniach antropologicznych. Do listy lektur dołączona jest lista problemów, na które kandydaci muszą przygotować, w oparciu o zadane lektury, wypowiedzi ustne. Pytania zadawane podczas rozmowy dotyczą samych lektur, a także przedstawionych tematów. Lista lektur i tematów jest zamieszczana na stronie internetowej Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej oraz w systemie IRK. Przy ocenie rozmowy brane są pod uwagę: znajomość zadanych lektur; struktura odpowiedzi na postawione pytania – klarowność wywodu i logika wypowiedzi; znajomość głównych zagadnień związanych z zadaniem pytaniem, rozumienie języka i pojęć z zakresu teorii etnologii i antropologii kulturowej, odwołania do pojęć i teorii etnologii i antropologii kulturowej. Na ocenę wypowiedzi ma wpływ: wartość merytoryczna odpowiedzi – maks. 20 pkt; struktura wypowiedzi i biegłość w języku teorii etnologii i antropologii kulturowej – maks. 5 pkt. Na studia mogą zostać zakwalifikowani wyłącznie kandydaci, którzy uzyskali min. 40 punktów. W postępowaniu kwalifikacyjnym kandydat może uzyskać maksymalnie 100 pkt.

Kandydatów z dyplomem zagranicznym obowiązują takie same zasady, jak dla kandydatów z dyplomem uzyskanym w Polsce, przy czym pozytywny wynik procedury kwalifikacyjnej jest równoznaczny z potwierdzeniem kompetencji kandydata do studiowania w języku polskim (dotyczy to

osób, które nie posiadają honorowanego przez UW dokumentu poświadczającego znajomość języka polskiego na poziomie co najmniej B2).

Przeniesienia z innych uczelni na studia drugiego stopnia nie są przewidziane.

Rekrutacja na studia drugiego stopnia odbywa się we wrześniu po zakończeniu sesji poprawkowej.

Na kierunku Etnologia i antropologia kulturowa nie stosuje się w procesie rekrutacji uznawania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Kwestie te na Uniwersytecie Warszawskim reguluje [Uchwała nr 392](#) Senatu UW z dnia 20 lutego 2019 roku w sprawie potwierdzania na Uniwersytecie Warszawskim efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną.

Limity miejsc

Limit miejsc na kierunku etnologia i antropologia na studiach pierwszego stopnia zgodnie z uchwałą Rady dydaktycznej (URD 18) w roku 2022/2023 wynosił 55 (minimum 30) i dwa miejsca dla osób z przeniesienia. Limit uchwalony na rok 2023/2024 (URD 25) również wynosi 55 (minimum 25) i dwa miejsca dla osób z przeniesienia. Limit miejsc dla osób z Ukrainy wynosi 10 osób (URD 27).

Limit miejsc na kierunku etnologia i antropologia na studiach drugiego stopnia zgodnie z uchwałą Rady dydaktycznej (URD 18) w roku 2022/2023 wynosił 17 (minimum 10). Limit uchwalony na rok 2023/2024 (URD 25) wynosi również 17 (minimum 8). Limit miejsc dla osób z Ukrainy wynosi 5 osób ([URD 27 z 15.03.2023](#)), są to miejsca dodatkowe.

Nie mamy problemu z wypełnieniem limitu miejsc na studiach pierwszego stopnia, minimalny próg kwalifikacyjny utrzymuje się na poziomie 50 pkt. W roku 2021/2022 mieliśmy ponad dwóch kandydatów na miejsce, a w roku 2022/2023 ponad trzech. Spora liczba kandydatów jest wynikiem popularyzacji kierunku etnologia i antropologia poprzez lekcje prowadzone w liceach przez naszych absolwentów związanych ze Stowarzyszeniem Pracownia Etnograficzna, prezentacje pracowników oferowane w ramach Festiwalu Nauki, udział w pracach Uniwersytetu Dzieci oraz zaangażowania wolontaryjne pracowników widoczne szeroko w mediach społecznościowych. Nieco trudniejsza sytuacja jest na studiach magisterskich – limit wypełniamy, ale bez dużego zapasu. Zaobserwowaliśmy stały wzrost liczby studentów kwalifikujących się na studia magisterskie z dyplomem licencyjnym innym niż etnologia i antropologia kulturowa. Kandydaci najczęściej są absolwentami studiów pierwszego stopnia różnych kierunków na UW, choć, co nieoczekiwane, zdarzają się absolwenci ASP czy SGH. Studentom drugiego stopnia oferujemy zajęcia wyrównawcze uzupełniające wiedzę z zakresu naszej dyscypliny (Klasyczne teorie antropologiczne) i umiejętności prowadzenia badań metodami etnograficznymi (Współczesne metody prowadzenia badań terenowych).

Po okresie pandemii COVID-19 zwiększył się odsiew studentów. Już na pierwszym roku odnotowujemy rezygnacje ze studiów wynoszące ostatnio około 30 procent. Rezygnacje w toku studiów powodują, że na poziomie licencyjnym kończy studia około 20 osób. Na studiach magisterskich odsiew jest podobny, natomiast znacznie większy jest wskaźnik nieobronionych prac magisterskich. Studia magisterskie kończy rocznie 6–8 osób. Większość prac dyplomowych na studiach drugiego stopnia nie jest bronią w terminie ze względu na duże obciążenie, jakie stanowi konieczność wytworzenia i bardzo czasochłonnej digitalizacji źródeł. Problemy związane z odsiewem i niebroniem prac magisterskich są obserwowane w skali Uniwersytetu, o czym informował Rektor UW na specjalnym posiedzeniu Senatu, na które zaproszeni byli przewodniczący rad dydaktycznych. Starając się przeciwdziałać tym niepokojącym procesom, nasza Rada dydaktyczna wyłoniła ze swojego grona komisję mającą na celu wypracowanie nowego, bardziej atrakcyjnego programu studiów drugiego stopnia.

Komisja przeanalizowała raporty ewaluacji kształcenia na kierunku w latach 2020/2021, 2021/2022 oraz wyniki wewnętrznej ankiety ewaluacyjnej przeprowadzonej wśród pracowników i studentów IEiAK jesienią 2020 r. Komisja przejrzała programy studiów magisterskich na kierunku

etnologia/antropologia kulturowa na innych polskich uczelniach i wysłuchała formułowanych ustnie propozycji studenckich. Proces konstruowania nowego programu okazał się trudny z powodu ścierających się różnych koncepcji. Prace nad tym programem trwają.

Zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Uchwałą [URD 7 z 28 sierpnia 2020](#) r. Rada dydaktyczna przyjęła następujące zasady sprawdzania, w jakim stopniu studenci osiągają założone w programie efekty uczenia się. Sprawdzającym poziom osiągnięcia tych efektów jest prowadzący zajęcia lub koordynator albo w wyjątkowych przypadkach inne wskazane przez koordynatora zajęć osoby. Informację dotyczącą osoby egzaminatora, terminu egzaminu oraz o ewentualnej obecności na egzaminie innych osób (wraz z podaniem zadań tych osób) podaje się do wiadomości najpóźniej na tydzień przed sesją. Procedura prowadzenia egzaminu jest opisana w sylabusie przedmiotu publikowanym w systemie USOS przed rozpoczęciem zajęć i może zostać zmodyfikowana jedynie w wyjątkowych przypadkach (takich jak np. pandemia COVID-19) najpóźniej na tydzień przed sesją. W sytuacjach szczególnych egzamin może mieć formę zdalną wykorzystującą narzędzia do zdalnego egzaminowania proponowane przez UW (w tym komunikatory używane na UW).

Egzaminator w sylabusie umieszczonym w systemie USOS przed rozpoczęciem zapisów na zajęcia powinien określić formę zaliczenia przedmiotu. Udzielenie przez studenta błędnej odpowiedzi nie może być oceniane niżej niż brak odpowiedzi. Formy archiwizowania egzaminów są zgodne z przepisami wyższego rzędu. Wyniki egzaminów pisemnych powinny być przekazane studentom poprzez protokół w systemie USOS najpóźniej 2 tygodnie po terminie egzaminu. Wyniki egzaminu ustnego powinny zostać przekazane studentom przez protokół w systemie USOS po zakończeniu egzaminowania całej grupy. Egzaminator może poinformować studenta o ocenie bezpośrednio po zakończeniu egzaminu, z uwzględnieniem ochrony danych osobowych studenta. Student ma prawo wglądu do ocenionej pracy egzaminacyjnej w obecności egzaminatora oraz do uzyskania od niego ustnego objaśnienia oceny. W szczególnych przypadkach w tym spotkaniu może uczestniczyć KJD. W razie wątpliwości co do bezstronności egzaminatora student ma prawo odwołać się do KJD.

Egzaminator może (ale nie musi) wyrazić zgodę na egzamin w tzw. terminie zerowym, czyli w ostatnim tygodniu przed sesją. Termin zerowy jest terminem dodatkowym i umożliwia przystąpienie do egzaminów w sesji głównej i poprawkowej. [Zgodnie z Regulaminem Studiów na UW §35, ust. 3 i 5 (Monitor UW z 2019 r. poz.186)]. Studenci, którzy uzyskali w sesji egzaminacyjnej głównej ocenę pozytywną, nie mogą przystąpić do tego samego egzaminu ponownie w sesji poprawkowej.

Seminaria magisterskie i licencjackie, zajęcia wychowania fizycznego, obowiązkowe szkolenia na I roku studiów (BHP, ochrona własności intelektualnej) zalicza się bez oceny. Kryterium zaliczenia może być obecność na zajęciach lub inne formy zaliczenia opisane przez prowadzącego w sylabusie przedmiotu. Zaliczenia na ocenę ćwiczeń, proseminariów, konwersatoriów i zajęć laboratoryjnych może przybierać różne formy, m.in. pracy semestralnej. Jeśli w sylabusie podano, że istotnym elementem zaliczenia jest obecność na zajęciach, prowadzący może odmówić zaliczenia z powodu większej niż akceptowalna liczby nieobecności.

Studenci będący pod opieką Biura Osób Niepełnosprawnych mogą wnioskować o dostosowanie sposobów weryfikacji efektów uczenia się do ich szczególnej sytuacji.

Zasady, warunki i tryb dyplomowania

Procedura dyplomowania na kierunku etnologia i antropologia kulturowa, zgodnie z wytycznymi URK, została uchwalona przez Radę dydaktyczną ([URD 4 z 9 kwietnia 2020 r.](#)). Praca dyplomowa jest samodzielną pracą pisemną powstającą pod okiem kierującego pracą (dawniej promotora) (Regulamin Studiów na UW, par. 46, pkt. 1 i 2). Jej przygotowanie i obronienie są niezbędne do uzyskania tytułu

zawodowego licencjata lub magistra (par. 46 Regulaminu). Student przygotowuje pracę dyplomową pod kierunkiem pracownika naukowego prowadzącego seminarium licencjackie/magisterskie. W uzasadnionych przypadkach Rada dydaktyczna może wyrazić zgodę na to, by pracą kierowała osoba, która w danym roku nie prowadzi seminarium licencjackiego/ magisterskiego, ustalając zasady współpracy pomiędzy kierującym pracą a prowadzącym seminarium (par. 24, pkt. 2). Kierujący pracą musi mieć przynajmniej stopień doktora (par. 24, pkt. 1 i 2) i powinien być pracownikiem Uniwersytetu. Jeżeli student chciałby pisać pracę pod kierunkiem osoby spoza Uniwersytetu, Rada dydaktyczna może powołać taką osobę do współkierowania pracą (par. 46).

Temat pracy dyplomowej wybiera student w dialogu z kierującym pracą dyplomową. Kierujący pracą dyplomową w terminie wyznaczonym przez Radę dydaktyczną przesyła Radzie dydaktycznej listę studentów deklarujących chęć pisania pracy pod jego kierunkiem wraz z roboczym tytułem prac. Tematy prac dyplomowych corocznie zatwierdza Rada dydaktyczna kierunku, weryfikując, czy są one zgodne z profilem absolwenta kierunku etnologia i antropologia kulturowa.

Praca dyplomowa na studiach pierwszego stopnia – praca licencjacka, broniąca na kierunku etnologia i antropologia kulturowa, dowodzi przygotowania studenta do prowadzenia badań terenowych metodami etnograficznymi. Przygotowanie jest realizowane w czasie dwuletniego projektu badawczego, zwanego laboratorium, w czasie którego studenci w grupie pod opieką prowadzącego uczą się prowadzenia etnograficznych badań terenowych, a także opracowywania materiałów źródłowych pozyskanych w trakcie tych badań (źródeł wywołanych). Zakończeniem udziału studenta w procesie badań jest tzw. praca laboratoryjna zawierająca opis procesu badawczego połączony z analizą materiałów terenowych, odniesioną do antropologicznej literatury przedmiotu. Praca laboratoryjna staje się podstawą pracy licencjackiej, nad którą student pracuje w semestrze letnim III roku studiów pod opieką prowadzącego seminarium licencjackie. Preferowanym prowadzącym seminarium licencjackie jest prowadzący grupę laboratoryjną. W pracy licencjackiej student powinien wykazać się umiejętnością łączenia etnograficznego warsztatu badawczego z umiejętnością analizy źródeł wytworzonych.

Praca dyplomowa na studiach drugiego stopnia – praca magisterska, obroniona na kierunku etnologia i antropologia kulturowa, podsumowuje zrealizowanie indywidualnego projektu badawczego studenta (w wyjątkowych sytuacjach Rada dydaktyczna może zatwierdzić projekt zespołowy). Założenia teoretyczne i metodologiczne student ustala z kierującym pracą. Z jego pomocą gromadzi literaturę dokumentującą stan badań wybranej tematyki oraz dostarczającą wiedzę o badanym terenie. Następnie problematyzuje temat, stawiając pytania (hipotezy) badawcze. Student przeprowadza badania terenowe z wykorzystaniem metod etnograficznych (którą to umiejętność opanował na studiach pierwszego stopnia lub w czasie zajęć wyrównawczych na studiach drugiego stopnia, jeśli nie ukończył studiów licencjackich na kierunku etnologia i antropologia kulturowa). Student zbiera i transkrybuje materiały źródłowe, a następnie poddaje je antropologicznej analizie, zwracając uwagę na społeczne i/lub kulturowe uwarunkowania analizowanych w pracy zagadnień. Potrafi zaadaptować wybrane teorie antropologiczne do formułowania założeń teoretycznych i wyciągania wniosków z przeprowadzonych badań. W całym procesie wspiera go kierujący pracą. Do oceny pracy stosuje się kryteria ujęte w formularzu recenzji systemu Archiwum Prac Dyplomowych (APD), obejmujące zgodność pracy z tytułem, ocenę konstrukcji pracy, doboru źródeł, ocenę wywodu merytorycznego, ocenę poprawności języka, sporządzenia odsyłaczy i bibliografii. Recenzja musi być zatwierdzona w systemie APD co najmniej na 3 dni przed terminem egzaminu dyplomowego (DURK z 2020, poz. 4, par. 2, pkt. 4).

Egzaminy dyplomowe na I i II poziomie studiów

Zgodnie z Regulaminem Studiów na UW: komisję egzaminacyjną powołuje Kierownik Jednostki Dydaktycznej (KJD), w skład Komisji wchodzi kierujący pracą dyplomową, recenzent i przewodniczący; recenzenta i przewodniczącego (o ile nie jest nim KJD) powołuje KJD, na poziomie magisterskim jeden z członków Komisji powinien być samodzielnym pracownikiem naukowym, jeden z członków Komisji może brać udział w egzaminie w trybie wideokonferencji (Regulamin Studiów na

UW, par 46, pkt. 9-13, par. 48 pkt. 3, par. 49, pkt. 1-3). Egzamin dyplomowy na kierunku etnologia i antropologia kulturowa zarówno na poziomie pierwszym, jak i drugim ma charakter ustny. Student odpowiada na co najmniej 3 pytania (DURK z 2020, poz. 4, par. 3, pkt. 2). Na poziomie licencjackim pytania te dotyczą wiedzy zdobytej w czasie studiów oraz metodyki pracy terenowej, którą student powinien opanować na pierwszym poziomie studiów. Na poziomie magisterskim jedno pytanie dotyczy wiedzy ze studiów związanej z badaną tematyką, drugie metodyki i etyki badań, trzecie umiejscowienia wniosków z pracy na tle wiedzy antropologicznej. Trzecie pytanie powinno skłaniać studenta do podjęcia polemiki z krytycznymi uwagami wyrażonymi w recenzjach. W sytuacji, gdy różnica ocen pracy wystawionych przez kierującego pracą i recenzenta wynosi dwa stopnie, KJD powołuje dodatkowego superrecenzenta do rozstrzygnięcia tej kwestii.

Monitorowanie procesu dyplomowania

Komisja powołana przez Radę dydaktyczną corocznie analizuje recenzje i protokoły z egzaminów dyplomowych zamieszczane w systemie APD. Analiza ta przebiega zgodnie z wytycznymi URK (DURK z 2020, poz.4, par. 4). Wyniki analizy członkowie Komisji referują na jesiennym posiedzeniu Rady dydaktycznej, proponując działania naprawcze i udoskonalające. Raport z analizy i propozycje działań naprawczych są wysyłane do URK do końca semestru zimowego następnego roku akademickiego.

Prace etapowe, projekty egzaminacyjne i sposoby ich dokumentowania

Efekty uczenia się założone w programie studiów na kierunku etnologia i antropologia kulturowa są osiągane różnymi sposobami. Program studiów pierwszego stopnia obejmuje antropologiczne zajęcia obowiązkowe, takie jak: Wstęp do etnologii antropologii kulturowej; Klasyczne teksty etnologii i antropologii kulturowej, Antropologia społeczna, Teorie nowoczesności i Współczesne problemy metodologiczne w etnografii i antropologii społecznej, Metodyka badań terenowych i Laboratorium etnograficzne oraz Seminarium licencjackie. Przedmioty antropologiczne są uzupełnione obowiązkowymi zajęciami nieetnologicznymi, takimi jak: Logika z metodologią nauk, Filozofia, Klasyczne teorie socjologiczne oraz język obcy i wychowanie fizyczne. Ten obowiązkowy kanon dopełniają bardzo liczne przedmioty nieobowiązkowe, ponieważ Rada dydaktyczna kierunku stoi na stanowisku nierozszerzania puli przedmiotów obowiązkowych, a raczej zwiększania szerokiej gamy przedmiotów obieralnych.

Antropologiczne przedmioty nieobowiązkowe są pogrupowane w moduły. Do roku 2022/2023 obowiązywały następujące moduły: Etniczność; Globalizacja i mobilność; Materialność / rzeczy; Słowo i literatura; Polityka i ekonomia; Religie; Antropologia symboliczna; Wizualność i media; Etnografie regionalne/ Monografie terenowe. Od roku 2023/2024 będą obowiązywały moduły uchwalone przez Radę dydaktyczną ([URD 15 z 19.11.2021](#)) i zatwierdzone przez Senat uchwałą 234 z 22 marca 2023 r.: L1 – Antropologia etniczności, L2 – Globalizacja / migracje / mobilność, L3 – Materialność / rzeczy / środowisko, L4 – Tekst / język / komunikacja, L5 – Antropologia polityczności, L6 – Religijność / świeckość / ontologie, L7 – Antropologia ekonomiczna, L8 – Wizualność / sztuka / technologie, L9 – Etnografie regionalne / Monografie terenowe, L10 – Płeć / ciało / relacyjność. W modułach pogrupowane są przedmioty, takie jak: Etnografia Ukrainy; Mniejszości narodowe, etniczne i wyznaniowe w Polsce; Anthropology of migration; Antropologia turystyki; Afryka w terenie, w muzeum i obiektywie; Tworzenie tekstu akademickiego; Antropologia a lingwistyka; Anthropology and humanitarian action; Antropologia polityczna; Antropologia płci i seksualności; Politics beyond the Human; Antropologia religii – klasyczne teorie; Antropologia islamu; Chryścijaństwo na Bałkanach; Miniatury etnograficzne: białoruska Maselnica i polskie Zapusty; Grupy, granice, tożsamość; Kultura materialna w refleksji humanistycznej; Polityka w Internecie; Usieciowiona przestrzeń publiczna; Wybrane zagadnienia z antropologii Afryki; Etnografia Kaukazu; Etnografia regionalna Polski; Zrozumieć inną codzienność – Północna Syberia. Wymieniono tylko część proponowanych

przedmiotów, pozostałe znajdują się w załączonych spisach przedmiotów etnograficznych do wyboru. Większość przedmiotów obieralnych ma charakter konwersatoryjny – studenci na zajęciach dyskutują na temat zadanych tekstów.

Rada dydaktyczna zaleca prowadzącym odchodzenie od testowych i ustnych form sprawdzania efektów uczenia się. Znaczna część przedmiotów nieobowiązkowych i część obowiązkowych kończy się pisemną pracą zaliczeniową, zwykle o objętości około 5 stron. Prace sprawdzają nabytą przez studenta wiedzę, a także umiejętność użycia jej do analizy materiału oraz umiejętność zaplanowania konstrukcji, prawidłowego sporządzania bibliografii i napisania pracy. Część przedmiotów ma formę prezentacji przygotowywanych przez studentów i przedstawianych w czasie zajęć. Prezentacje pozwalają ocenić poziom przyswojenia wiedzy, umiejętność odniesienia jej do wybranego przykładu (materiału), skonstruowania prezentacji Power Point i towarzyszącego jej referatu oraz zdolności zaprezentowania pomimo stresu związanego z obecnością audytorium. Często prezentacje są przygotowywane w małych grupach i wtedy można też ocenić poziom nabycia kompetencji społecznych koniecznych do współpracy nad referatem i plikiem wizualizującym. Kilkakrotnie już zdarzyło się, że prezentacje na zajęcia stały się punktem wyjścia artykułu opublikowanego w czasopiśmie takich jak „Lud” czy „Śląskie Prace Etnograficzne”.

Specyficznymi zajęciami są laboratoria etnograficzne obejmujące dwuletni cykl badań terenowych i zajęć w sali mający kształcić umiejętności badawcze oraz różne sposoby relacjonowania wyników badań. Tematyka laboratoriów jest bardzo różnorodna, na przykład: „Cuda, praktyki pątnicze i ucieleśniona religijność społeczności katolickiej na Rzeszowszczyźnie”; „Radiowo. Społeczność lokalna w obliczu kryzysu ekologicznego”; „Etnografie polityki i pamięci. Krajobraz społeczny pogranicza polsko-białoruskiego w kontekście transformacji ustrojowej i koncepcji postsocjalizmu”; „Infrastruktura miejska Warszawy, obrazy, materialności, przestrzenie”; „Dziedzictwo na pograniczu – Choczołów”; „Ciało i media w hybrydycznej przestrzeni rekreacji”; „Świat post-COVID. Praktykowanie codzienności”; „Zieleń miejska: (nie) ludzie, urządzenia, relacje”; „Infrastruktury przyszłości. Społeczność lokalna wobec planów budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego w Gminie Baranów”; „(Post)pamięć II wojny światowej i powojnia na Podkarpaciu i wiele innych”.

Szczególnym sposobem oceny osiągniętych efektów uczenia się są podsumowania grup laboratoryjnych. Jest to rodzaj studenckiego święta, kiedy grupy po dwóch latach pracy w terenie i w salach referują wyniki swoich badań. Prezentacje pokazują, na ile studenci umieli otworzyć się na otoczenie społeczne, przeprowadzić wywiady i obserwacje, na ile umieli ze sobą współpracować, słowem - w jakim stopniu osiągnęli zakładane kompetencje społeczne. Prezentacje ujawniają, na ile zinternalizowali umiejętności badawcze, a potem umiejętność analizy/interpretacji materiałów źródłowych, formułowania wniosków i prezentowania ich w formie ustnej i wizualnej.

Towarzyszące prezentacjom grup raporty z badań (rozdawane audytorium) są dowodem osiągnięcia umiejętności pisemnego relacjonowania badań, wniosków i nabytej wiedzy. Tradycją naszego kierunku było wydawanie książek – prac zbiorowych z rozdziałami przygotowanymi przez uczestników grupy laboratoryjnej, znaczna część z nich była wydana przez Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego (choć nie wszystkie). Często też studenci z grup laboratoryjnych przygotowują wystawy fotograficzne prezentowane w przestrzeni Instytutu.

Na studiach drugiego stopnia program studiów obejmuje etnologiczne przedmioty obowiązkowe, takie jak: Klasyczne teorie antropologiczne, Metodologię nauk społecznych, Najnowsze kierunki w antropologii, Teorie kultury, Współczesne metody badań; Proseminarium badawcze, Seminarium magisterskie i badania terenowe do pracy magisterskiej. Obowiązkowe zajęcia nieetnograficzne to Filozofia kultury i wykłady prowadzone w języku obcym. Przedmioty antropologiczne do wyboru nie są na tym etapie studiów podzielone na moduły. Przedmioty etnograficzne do wyboru są oferowane zarówno studentom pierwszego, jak i drugiego poziomu (na te same przedmioty mogą chodzić studenci studiów licencjackich i magisterskich). Weryfikacja osiągania założonych efektów uczenia się

przebiega podobnie jak na studiach poziomu pierwszego, z tym, że praca magisterska sprawdza je na wyższym poziomie, a także pozwala ocenić umiejętność samodzielnego przeprowadzenia badań terenowych pod opieką promotora.

Rodzaje, metodyka i tematyka prac dyplomowych

Tematy prac dyplomowych na studiach pierwszego i drugiego stopnia zmieniają się w zależności od obszarów badawczych prowadzących seminaria i zainteresowań studentów. Prace licencjackie są kontynuacją projektu laboratoryjnego, a ich promotorami są zazwyczaj prowadzący grupę laboratoryjną. Studenci mogą negocjować z prowadzącym zaplecze teoretyczno-metodologiczne nieco odbiegające od przyjętego w ramach Laboratorium etnograficznego. Choć zasadniczo promotorzy decydują o tematach prac i metodologii badań, dobrą praktyką przyjętą na naszym kierunku jest akceptowanie dużej różnorodności podtematów i pewna elastyczność względem zaplecza teoretycznego. Tytuły prac licencjackich z ostatnich 3 lat znajdują się w załączniku 2.6.

Tematyka prac magisterskich jest niezwykle różnorodna, mimo że w jakimś stopniu ogranicza ją specyfika tematyczna poszczególnych seminariów magisterskich. Według zasad przyjętych na naszym kierunku, seminaria magisterskie prowadzą najczęściej samodzielni pracownicy nauki, zmieniając się co dwa lata. Zaplecze teoretyczno-metodologiczne pracy musi się mieścić w obrębie specjalizacji promotora. W ramach poszczególnych seminariów promotorzy akceptują dużą różnorodność tematyczną, o czym mogą świadczyć wybrane tytuły prac magisterskich. Tytuły prac magisterskich obronionych w ostatnich 3 latach umieszczone są w załączniku 2.6.

W przypadku studiów pierwszego i drugiego stopnia sposobem weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się jest praca dyplomowa i egzamin dyplomowy. Te dwie formy pozwalają sprawdzić w formie ustnej i pisemnej nabyte umiejętności badawcze, kompetencje społeczne potrzebne do prac terenowych i poziom przyswojonej wiedzy. Prace są oceniane przez dwóch recenzentów, co zwiększa obiektywność oceny efektów uczenia się. Recenzje publikowane w systemie APD są obszerne i wyczerpujące, więc student otrzymuje bardzo klarowną informację zwrotną o poziomie osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Kilkakrotnie zdarzyło się, że artykuły podsumowujące pracę magisterską ukazały się w czasopiśmie takich jak np. „Lud”.

Przydatność na rynku pracy efektów uczenia się osiągniętych na kierunku

Przydatność efektów uczenia się osiąganych na kierunku etnologia i antropologia kulturowa jest oceniana między innymi poprzez monitoring losów absolwentów. Śledzenie zatrudnienia absolwentów prowadzone jest za pomocą systemów takich jak ogólnopolski i ogólnodostępny serwis Ekonomiczne Losy Absolwentów (ELA) czy wewnątrzuniwersytecki System Analizy Danych (SAD). Ważnym sposobem orientowania się w sytuacji są dyskusje z absolwentami, których część jest już na stanowiskach kierowniczych. Z rozmów z absolwentami zorientowaliśmy się, że w ostatnich latach spora część kończących studia na etnologii podejmuje pracę w korporacjach, szczególnie w działach badania *user experience* i działach *user design*. Konferencja Antropologia–Innowacyjność–Biznes, będąca doskonałą okazją do spotkania z absolwentami przedstawicielami biznesu, pozwoliła naszkicować umiejętności, jakich pracodawcy biznesowi oczekują od osób rekrutujących się do pracy. Rozmowy z Dyrektorem Państwowego Muzeum Etnograficznego – naszym absolwentem – umożliwiły zorientowanie się, jak wielu absolwentów naszego kierunku pracuje w placówkach muzealnych, nie tylko w PME, lecz także w Muzeum Historii Żydów Polskich – Polin, Muzeum Norblina, Muzeum Króla Jana Sobieskiego w Wilanowie, Muzeum Narodowym i innych. Kontakty z dawnymi studentami ujawniły, że wielu absolwentów znajduje zatrudnienie w instytucjach kultury, takich jak np. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego czy Narodowy Instytut Dziedzictwa. Ze spotkań z byłymi studentami kierującymi organizacjami takimi jak Amnesty International dowiedzieliśmy się, że wielu absolwentów pracuje w instytucjach i organizacjach broniących praw człowieka oraz w

organizacjach pozarządowych. Od osób pracujących w mediach wiemy także, że nasi absolwenci podejmują pracę w dziennikarstwie, nierzadko stając się autorami lub autorkami nagradzanych zaangażowanych społecznie reportaży.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Kadra dydaktyczna IEIAK liczy 25 nauczycieli akademickich, z czego profesorów tytularnych jest czterech, profesorów uczelni czterech, dr habilitowanych czterech, doktorów trzynastu. Wszyscy pracownicy/czki prowadzą badania naukowe w dyscyplinie nauk o kulturze i religii, kilka osób ma również wykształcenie z dziedzin pokrewnych, jak socjologia, filozofia, kulturoznawstwo. Ta interdyscyplinarność mieści się w misji i celach kształcenia w IEiAK i jest wyjątkowo istotna dla programu nauczania. Kadra ma wieloletnie doświadczenie dydaktyczne, część osób przeszła szkolenia w ramach Programu Doskonalenia Nauczycieli Akademickich "Nowoczesny Uniwersytet" finansowane przez UE, w ramach programu Zintegrowanego Programu Rozwoju, programu Akademia Zarządzania Dydaktyką Akademicką oraz Doskonalenia Dydaktycznego Uczelni. Większość osób współpracuje ściśle z partnerami zagranicznymi m.in. z Max Planck Institute for Social Anthropology w Halle/Salle w Niemczech, Södertörn University w Sztokholmie, University of Oxford, University of Edinburgh, University of Copenhagen, Universidad Autónoma de Barcelona i wieloma innymi. Ta współpraca jest opisana szerzej w Kryterium 7.

Program Erasmus+ jest w pełni wykorzystywany przez nauczycieli akademickich wyjeżdżających z wykładami na tygodniowe pobyty zagraniczne. Prowadzenie zajęć na zagranicznych uczelniach służy zdobywaniu anglojęzycznego doświadczenia dydaktycznego. Liczne granty również poszerzają współpracę zagraniczną i wpływają konstruktywnie na dydaktykę. Pracownicy/cy publikują swoje prace w renomowanych czasopismach i wydawnictwach polskich i zagranicznych. Jednocześnie staramy się wydawać nasze prace w języku angielskim, aby propagować polską naukę. W języku angielskim ukazały się publikacje dr hab. Anny Horolets, prof. ucz.; dr Agaty Hummel; dr Iwony Kaliszewskiej; dr Mateusza Laszczkowskiego; dr Artura Rodziewicza, dr Tomasza Rakowskiego, dr hab. Anny Malewskiej-Szałygin, prof. ucz., dr Heleny Patzer; prof. Magdaleny Zowczak.

Zgodnie z ustaleniami na wyższym szczeblu nauczycieli obowiązuje 210 godzin pensum dla adiunktów i profesorów uczelni, 180 dla profesorów tytularnych. Liczba godzin pensum najczęściej nie przekracza 210 godzin, wyjątkiem są zajęcia laboratoryjne dla drugiego roku, gdzie oprócz 120 godzin zajęć dochodzą wyjazdy w teren trwające ponad 150 godzin. Od 2020 r ([Zarządzenie nr 1](#) Dziekana Wydziału Nauk o Kulturze i Sztuce) można rozliczać pensum w trybie dwuletnim. Władze Wydziału i pracownicy IEiAK dokładają starań, aby ww. liczby godzin nie były przekraczane i aby nauczyciele mieli czas na własną pracę naukowo-badawczą, a przede wszystkim na badania terenowe.

Zatrudnianie kadry dydaktycznej odbywa się poprzez konkursy zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022. poz. 574) i [Zarządzeniem nr 106](#) Rektora UW z dnia 27 września 2019 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad i trybu przeprowadzania konkursu na stanowisko nauczyciela akademickiego na Uniwersytecie Warszawskim. Informacje o konkursach podawane są na wymaganych stronach – na stronie UW w zakładce "Praca na UW", a także na stronie ministerialnej – o to dbają władze WNKS. Obowiązujące na Wydziale Nauk o Kulturze i Sztuce zasady przeprowadzania konkursów na stanowisko nauczyciela akademickiego wymagają, aby komisja konkursowa wypełniła Kartę Oceny Kandydatów, obejmującą punkty przyznawane za publikacje, granty badawcze, stypendia, doświadczenie dydaktyczne, zaangażowanie organizacyjne, popularyzację wiedzy, Karta jest narzędziem bardzo obiektywizującym wybór i czyniącym procedurę niezwykle transparentną. Wybór jest dokonywany przez minimum pięcioosobową komisję, w której składzie jest jedna osoba spoza UW, druga spoza IEiAK (wedle zasady, że minimum 20% stanowią osoby z zewnątrz). Skład komisji jest różny w każdym konkursie. Po wypełnieniu Karty Oceny Kandydata/ki przez wszystkich członków komisji następuje zliczenie punktów. Osoba, która uzyskała najwyższą liczbę punktów, wygrywa konkurs. Wypełnione Karty stanowią dokumentację konkursu. W ciągu ostatnich lat do konkursów zgłaszało się od 6 do 10 osób, toteż Karty zawierające

punktację wszystkich kandydatów w rubrykach wszystkich kryteriów były bardzo rozbudowane. Kandydat może uzyskać maksymalnie 100 punktów, w tym 30 punktów z rozmowy kwalifikacyjnej. Rozmowy, przewidziane Zarządzeniem Rektora Nr 106, są organizowane jedynie w sytuacjach wątpliwych.

Wszyscy pracownicy IEiAK przechodzą regularne oceny okresowe (co cztery lata), które analizuje Wydziałowa Komisja Oceniająca Nauczycieli Akademickich składająca się z prodziekana ds kadr i rozwoju dr. hab. Tomasza Jeża, prof. ucz. jako przewodniczącego, przedstawicieli instytutów wydziału – dr hab. Anny Horolets, prof. ucz. z IEiAK, dr hab. Aleksandry Sulikowskiej-Bełczowskiej z IHS, dr. hab. Tomasza Nowaka z IM i osoby spoza WNKS: dr. hab. Daniela Przystka z Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych.

Warunkiem uzyskania pozytywnej oceny są osiągnięcia naukowo-badawcze na równi z osiągnięciami dydaktycznymi. Obligatoryjnie należy przedstawić wyniki ankiet ewaluacyjnych z zajęć dydaktycznych studentów, a także opinie doktorantów (jeśli dotyczy). Ważnym czynnikiem są liczby wypromowanych licencjatów, magistrów, doktorów, opieka tutorska, współpraca ze studentami, opieka nad kołami naukowymi, organizacja wspólnych przedsięwzięć, wystaw.

Do oceny zajęć dydaktycznych przez wiele lat (do 2020 r.) wykorzystywaliśmy ankietę wewnętrzną, papierową, opracowaną przez studentów IEiAK. Prócz pytań zamkniętych, na które udzielano odpowiedzi, punktując je w skali od 2 do 5, ankietą zawierała pytania otwarte, dostarczające wykładowcom istotnych informacji. Ankiety były co semestr analizowane przez kierowników zakładów, którzy przekazywali prowadzącym informację zwrotną. Obecnie studenci oceniają zajęcia dydaktyczne przy użyciu ogólnouniwersyteckiej, internetowej ankiety opracowanej przez uniwersytecką Pracownię Ewaluacji Jakości Kształcenia. Ankiety te są udostępniane studentom do wypełnienia przez system USOS po każdym semestrze. Prowadzący zajęcia może zobaczyć wyniki ankiet w systemie. Wyniki ankiet szczegółowo analizuje komisja Rady dydaktycznej i po zakończeniu roku akademickiego relacjonuje wyniki swoich analiz na forum RD. Wnioski z analiz ankiet są przekazywane nauczycielom, których zajęcia były szczególnie dobrze ocenione lub do których były jakieś uwagi. Na podstawie analizy ankiet Rada dydaktyczna co roku wybiera najlepszego wykładowcę/wykładowczynię i zgłasza jej/jego kandydaturę do Nagrody Dydaktycznej Rektora UW. Nagroda Dydaktyczna Rektora UW przyznawana jest indywidualnie pracownikom akademickim za wybitne osiągnięcia dydaktyczne i wprowadzanie nowatorskich metod kształcenia. Nagrodę Rektora za rok 2020 otrzymała dr Renata Hryciuk ([URD 5 z 16.04.2020](#)), za rok 2021 – dr Amanda Krzyworzeka ([URD 22 z 25.05.2022](#)). Obecnie RD wnioskuje o nagrodę za rok 2022.

Inną formą oceny kadry dydaktycznej są hospitacje zajęć, których zasady określa uchwała Rady dydaktycznej [URD 24 z 10 stycznia 2023](#) r. Hospitacje zajęć dydaktycznych pracowników Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej przeprowadzają kierownicy zakładów lub osoby przez nich wskazane. Kierownik zakładu (lub wskazana przez niego osoba) powinien minimum raz w roku hospitować przynajmniej jedno zajęcia każdego pracownika zakładu. Jednocześnie każdy pracownik, w dowolnym czasie, może poprosić kierownika zakładu o hospitacje swoich zajęć. Zajęcia prowadzone przez doktorantów powinny być hospitowane minimum raz w semestrze, a hospitującym jest promotor/ka. Zajęcia kierownika zakładu hospituje kierownik innego zakładu lub osoba przez niego wskazana. Protokół z hospitacji powinien być sporządzony na formularzu ([Załącznik 2 do URD 24 z 10.01.2023](#)). Zajęcia prowadzone przez profesora tytularnego hospituje profesor tytularny z innego zakładu (lub osoba wskazana przez niego). Takie zasady zostały uchwalone przez Radę dydaktyczną ([URD 24 z 10. 01. 2023 r.](#))

W celu rozwoju kompetencji nauczycieli akademickich Sekcja ds. rozwoju kompetencji nauczycieli akademickich w Biurze Spraw Pracowniczych UW i Centrum Kompetencji Cyfrowych oferują bogatą ofertę szkoleń z zakresu umiejętności dydaktycznych, umiejętności miękkich w tym komunikacyjnych w kontakcie ze studentami, językowych czy technicznych. Przykładowe tematy

szkoleń: Korpusy językowe: metodologia badań korpusowych i narzędzia do analizy danych. Wprowadzenie do platformy Sketch Engine, Constructive feedback in English for students-written assignments, czy Kryzysy psychiczne – zaburzenia psychotyczne. Sposoby komunikowania się ze studentami z zaburzeniami psychotycznymi, Feedback, czyli informacja zwrotna w dydaktyce. Niektórzy z pracowników korzystają z tych szkoleń.

Kadra badawczo-dydaktyczna i naukowa w IEiAK przypisana jest do zakładów zorganizowanych wedle tematyki/specjalności badawczych, co zgodne jest z intencją ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Warto podkreślić szczególnie transparentny sposób przyznawania środków finansowych na badania w IEiAK, gdzie wedle zasady z 2012 roku każdy zakład ma przydzielone środki proporcjonalnie do liczby osób ([patrz Protokół Rady Naukowej IEiAK z 7 listopada 2012 roku](#))

Kadra naukowo-dydaktyczna i badawcza Instytutu jest podzielona na zakłady:

Zakład Antropologii Etniczności i Studiów Globalnych: Kierownik: Prof. dr hab. Maciej Ząbek, prof. dr hab. Jerzy Sławomir Wasilewski, dr hab. Anna Horolets prof. ucz., dr Wojciech Lipiński, dr Agata Hummel, dr Helena Patzer, dr Sergio Armando Gonzalez Varela oraz dr Radosław Powęska – pracownik badawczy, dr Marzanna Popławska – pracownik badawczy, dr Artur Rodziewicz – pracownik badawczy. (Pracownicy badawczy zatrudnieni są z funduszy grantowych i nie są zobligowani do prowadzenia dydaktyki, choć często dobrowolnie oferują zajęcia dydaktyczne).

Zakład Antropologii Medycyny i Cieleśności: Kierownik: dr hab. Magdalena Radkowska-Walkowicz prof. ucz., dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska, dr Renata Hryciuk, dr Hubert Wierciński oraz dr hab. Ewa Maciejewska-Mroczek – pracownik badawczy, dr Maria Reimann – pracownik badawczy.

Zakład Antropologii Politycznej i Ekonomicznej: Kierownik: dr hab. Anna Malewska-Szałygin prof. ucz., prof. dr hab. Anna Wieczorkiewicz, dr hab. Tomasz Rakowski, dr Iwona Kaliszewska, dr Iwa Kołodziejska, dr Amanda Krzyworzeka, dr Mateusz Laszczkowski, dr Maria Małanicz-Przybylska oraz dr Małgorzata Owczarska – pracownik badawczy, dr Magdalena Kozhevnikova – pracownik badawczy.

Zakład Teorii i Badań Współczesnych Praktyk Kulturowych: Kierownik: Prof. dr hab. Magdalena Zowczak, dr hab. Agnieszka Kościańska, prof. ucz., dr hab. Sławomir Sikora, prof. ucz., dr hab. Magdalena Lubańska, dr Piotr Cichocki, dr Katarzyna Waszczyńska, dr Alena Leshkevich – pracownik badawczy.

Dorobek naukowy poszczególnych pracowników jest ujęty w tabelach stanowiących załączniki do raportu samooceny. Na dorobek ten składają się publikacje monograficzne i zbiorowe oraz artykuły naukowe polsko- i obcojęzyczne. Jak było podkreślane wyżej, tematy badawcze pracowników dydaktycznych są ściśle związane z prowadzonymi zajęciami dydaktycznymi – oprócz wymienianych już laboratoriów etnograficznych dla studentów I–III roku, gdzie studenci zdobywają kompetencje badawcze – do takich zajęć należy zaliczyć zajęcia przypisane do modułów, a także seminaria licencjackie i magisterskie. Tematy prac magisterskich związane są z zainteresowaniami badawczymi profesorów i magistranci włączani są do badań naukowych swoich promotorów, jednakże zdarza się też, że to osoby studiujące mobilizują profesorów do podejmowania nowych wyzwań.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UW mieści się przy ul. Żurawiej 4 w budynku nieprzystosowanym pierwotnie do dydaktyki, który jednak po wielu remontach spełnia funkcje obiektu dydaktycznego. W ciągu ostatnich kilku lat staraniem dyrekcji otrzymaliśmy kilka nowych pomieszczeń, co wzmocniło Instytut o dwie sale dydaktyczne i trzy pokoje dla pracowników dydaktycznych. Powiększenie powierzchni było też konieczne w celu zapewnienia warunków do pracy nowym pracownikom zatrudnionym w grantach badawczych. Ostatecznie w budynku przy Żurawiej IEiAK dysponuje trzema salami wykładowymi (13, 104 i 108) i dwoma salkami seminaryjnymi (105 i 219).

W czterech z wyżej wymienionych sal są zamontowane na stałe projektory multimedialne i komputery, do sali 105 sprzęt pobierany jest z sekretariatu. IEiAK dysponuje też dwoma salami mieszczącymi się w Szkole Głównej należącej do Wydziału Archeologii; tam też odbywają się zajęcia dydaktyczne. Do dyspozycji studentów w siedzibie IEiAK w budynku przy Żurawiej 4 oddane jest pomieszczenie na I piętrze, wyposażone w komputer z internetem i meble, gdzie w nieformalnej atmosferze osoby studiujące mogą odpocząć pomiędzy zajęciami.

W pokojach pracowników dydaktycznych, oprócz dyżurów, odbywają się czasem zajęcia w małych grupach, np. seminaria magisterskie, albo konsultacje z doktorantami. W miarę konieczności możemy też korzystać z Auli na parterze (80 osób), którą wynajmujemy od UW przez System Rezerwacji Sal lub Biuro Ewidencji Nieruchomości UW.

W salach dydaktycznych, pokojach pracowniczych, bibliotece i na korytarzach dostępny jest sygnał wi-fi, stale monitorowany i wzmacniany.

Jednym z ważniejszych zasobów Instytutu jest Biblioteka IEiAK. Studenci i pracownicy mają do dyspozycji na miejscu bibliotekę instytutową, zawierającą specjalistyczny księgozbiór składający się z 19 662 woluminów książek i 8408 woluminów czasopism, oraz 2769 obiektów ze zbiorów specjalnych. Jest to wielojęzyczny księgozbiór, systematycznie uzupełniany o najnowsze publikacje polskie i zagraniczne. Co roku księgozbiór powiększa się o ok. 300–350 pozycji, w tym połowę stanowią publikacje zagraniczne. Księgozbiór IEiAK jest widoczny w dwóch katalogach online – BUW system Virtua (książki) i IEiAK system KOHA (książki, czasopisma, prace dyplomowe). Za pośrednictwem BUW zbiory są widoczne w Narodowym Uniwersalnym Katalogu Centralnym (NUKAT).

Księgozbiór Biblioteki IEiAK stanowi spójny, specjalistyczny zasób, budowany od 1934 roku. W zbiorach znajdują się wielojęzyczne książki i czasopisma XIX- i XX-wieczne, dzieła klasyków antropologii polskiej i zagranicznej, a także dzieła klasyków polskiego ludoznawstwa.

W Bibliotece IEiAK znajdują się fragmenty ocalałych księgozbiorów z przedwojennych uniwersyteckich ośrodków etnologicznych – z Wilna i Lwowa, z Biblioteki Instytutu Nauk Antropologicznych i Etnologicznych TNW, z Pracowni Antropologicznej TNW, z Biblioteki Zakładu Etnografii UW.

Zgromadzony księgozbiór zawiera także kluczowe dla historii dyscypliny czasopisma etnograficzne, m.in. *Wiśła*, *Zbiór wiadomości do antropologii Krajowej*, *Materyały Antropologiczno-Archeologiczne i Etnograficzne*, *Anthropos*, *Etnograficeskoje Obozrenije*, *Živaja Starina*, *The Journal of the Royal Anthropological Institute*, *Zeitschrift für Ethnologie*, *Narodoznawczy Zositi*. W zbiorach znajdują się kolekcje książek pochodzących ze spuścizn między innymi założycielki Katedry Etnografii UW, prof. Cezarii Baudouin de Courtenay Ehrenkretz-Jędrzejewiczowej, prof. Eugeniusza i Marii Frankowskich, prof. Witolda Dynowskiego, prof. Zofii Sokolewicz, prof. Anny Zadrożyńskiej i prof. Wojciecha J. Burszty.

Ponadto w zbiorach IEiAK znajduje się unikalna kolekcja zagranicznych książek, pochodzących z darów, m.in. seria wydawnictw Max Planck Institut für Ethnologische Forschung w Halle oraz

współczesna literatura zagraniczna gromadzona w ramach grantów. Są to książki naukowe niedostępne w innych polskich bibliotekach, które poszerzają księgozbiór o różnorodną publikację odzwierciedlającą zróżnicowaną tematykę grantów i różnorodne tereny badań (np. Gruzja – Jezydzi, Dagestan, Kuba, Indie, Amazonia).

Oprócz książek i czasopism pracownicy i studenci IEiAK mają do dyspozycji archiwum prac dyplomowych, składające się z prac licencjackich (1035 jedn.), magisterskich (1091 jedn.) i doktorskich (95 jedn.). Ze względu na specyfikę dyscypliny dostęp do prac dyplomowych prezentujących efekty badań terenowych jest kluczowy w procesie dydaktycznym. Opisy bibliograficzne prac licencjackich i magisterskich są widoczne w katalogu online w systemie KOHA. Prace doktorskie udostępniane są za pośrednictwem Repozytorium UW i BUW. Prace dyplomowe chronione są prawem autorskim oraz postanowieniami wynikającymi z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO), dlatego udostępniane są wyłącznie na miejscu do celów dydaktyczno-naukowych studentom i pracownikom IEiAK. Od 2021 roku zgodnie z zasadami przyjętymi na UW nie gromadzi się wersji papierowych prac dyplomowych i archiwizowane są wersje cyfrowe, udostępniane na terminalu komputerowym bez dostępu do internetu, wyłącznie w czytelni IEiAK.

Do dyspozycji użytkowników są również zasoby BUW i pozostałych bibliotek Systemu Informacyjno-Bibliotecznego UW. W październiku 2021 wszedł w życie ujednolicony regulamin korzystania ze zbiorów na UW, z modułem wspólnego wypożyczania książek.

Ponadto pracownicy i studenci mają do dyspozycji zasoby elektroniczne prenumerowane za pośrednictwem BUW. Są to najnowsze czasopisma zagraniczne, e-książki, do których użytkownicy mają dostęp z komputerów UW i domowych. Ze względów finansowych zasób czasopism prenumerowanych przez IEiAK został ograniczony. Oprócz udostępniania książek i czasopism, pomocy przy wyszukiwaniu literatury naukowej i antropologicznych baz danych, Biblioteka IEiAK ściśle współpracuje z wykładowcami w zakresie gromadzenia i udostępniania lektur na zajęcia. W lutym 2023 BUW wraz z Biblioteką IEiAK złożyła wniosek do konkursu w ramach “Społeczna odpowiedzialność nauki II – Wsparcie dla bibliotek naukowych” na retrokonwersję zbiorów bibliotecznych BUW i bibliotek wydziałowych UW.

Biblioteka jest wyposażona w zestaw mobilnych regałów Flexi-Mobile. Powierzchnia biblioteki zajmuje 75 m² (wypożyczalnia, magazyn główny i czytelnia). Część zbiorów, w tym Zespół Prac Dyplomowych, umieszczona jest w szafach na korytarzach IEiAK. W czytelni są dostępne 22 miejsca dla czytelników oraz 3 komputery, w tym dwa z dostępem do szerokopasmowego internetu. W czytelni jest także dostęp do sieci wifi EDUROAM. Ze względów lokalowych 5% zbiorów jest w wolnym dostępie. Biblioteka dysponuje 2 skanerami umożliwiającymi skanowanie literatury do zajęć.

IEiAK wyposażony jest również w liczny zestaw komputerów, laptopów, aparatów fotograficznych i dyktafonów potrzebnych do etnograficznych badań terenowych. W czasie pandemii Wydział zapewnił każdemu z zakładów po jednym nowym komputerze zakupionym ze środków Wydziału Nauk o Kulturze i Sztuce oraz kamery internetowe do prowadzenia zajęć. Studenci za rewersem i wiedzą opiekuna naukowego mogą korzystać ze sprzętu komputerowego, fotograficznego i dyktafonów.

Jesteśmy przekonani, że obecne warunki spełniają najnowsze standardy nauczania i że studenci mogą w pełni korzystać ze wszystkich zasobów infrastruktury komputerowo-technicznej. Przed każdym rokiem akademickim sprawdzane są przez osoby wyznaczone przez Dyрекcję stan techniczny sal i sprzętu i aktualne potrzeby pracowniczek/ów do realizacji zadań.

Biblioteka IEiAK UW jest częścią Systemu Bibliotecznego-Informacyjnego UW (SBI UW) i pracuje we wspólnym systemie bibliotecznym. Oprócz ujednoliconego dostępu do książek i czasopism w 36 bibliotekach SBI UW w formie tradycyjnej jest dostęp do największej w Polsce bazy zasobów

elektronicznych na UW. W bazie UW jest prenumerowanych 447 bieżących czasopism zagranicznych o tematyce antropologicznej, ponadto zapewniony jest dostęp do baz online e-książek i najnowszego piśmiennictwa o zasięgu międzynarodowym. Istnieje możliwość szybkiego zamawiania e-książek polskich i zagranicznych poprzez BUW, bezpośrednio przez użytkowników (Zakup Decyzją Czytelnika) lub z pośrednictwem Biblioteki IEiAK.

Szczególny nacisk kładziony jest na gromadzenie najnowszej literatury zagranicznej. Wraz z rozwojem dyscypliny i etnologii/ antropologii kulturowej oraz koniecznością dostosowania tematyki gromadzonych zbiorów do zmieniających się potrzeb dydaktyczno-naukowo-badawczych, zmienia się profil gromadzenia zbiorów. Punkt ciężkości przesuwa się w stronę antropologii współczesności, zagadnień związanych z kulturą popularną i masową, antropologią etniczności i migracjami, *user experience*, etnografią transrelacyjną i antropocenem. W zbiorach IEiAK znajduje się unikalna kolekcja antropologiczno-etnologicznych książek zagranicznych oraz najnowsza literatura naukowa gromadzona w ramach grantów. Studenci mają zapewniony dostęp do lektur w postaci książek, artykułów z czasopism i skanów materiałów na zajęcia, zgodnie z obowiązującymi sylabusami. Obecnie najwięcej materiałów jest tworzonych i udostępnianych w postaci cyfrowej. Ponadto pracownicy i studenci mają dostęp do jedynej w Polsce antropologicznej biblioteki cyfrowej www.cyfrowetnografia.pl, która jest partnerem IEiAK UW. W zasobach tej biblioteki znajdują się współczesne artykuły z czasopism etnograficznych, monografie oraz prace zbiorowe pracowników IEiAK, które wspomagają proces dydaktyczny.

Biblioteka IEiAK UW podlega corocznemu obowiązkowi sprawozdawczemu dla Rektora UW, realizowanemu przez BUW. Opiekę merytoryczną nad bibliotekami systemu sprawuje Rada Biblioteczna UW, BUW, oraz Rada Biblioteczna IEiAK. W ostatnich latach prowadzona była ewaluacja systemu wsparcia dydaktycznego oraz poziomu satysfakcji użytkowników bibliotek na UW.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej, podobnie jak Wydział Nauk o Kulturze i Sztuce, współpracuje z licznymi instytucjami i stowarzyszeniami w celu realizacji i doskonalenia programu studiów. Współpraca ta realizowana jest w oparciu o sformalizowane umowy, podpisane przez Dziekan Wydziału Nauk o Kulturze i Sztuce, na przykład z Państwowym Muzeum Etnograficznym w Warszawie z 27 lipca 2020 r. czy z Muzeum Ruchu Ludowego, także na mocy porozumienia trójstronnego o współpracy partnerskiej z PME i Polskim Towarzystwem Afrykanistycznym z 29 stycznia 2021 r. Ważną instytucją, z którą podpisane zostało w 2015 roku bezterminowe porozumienie, to Urząd ds. Cudzoziemców Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Wielu pracowników i pracowniczek IEiAK współpracuje z różnymi instytucjami, organizacjami, stowarzyszeniami i fundacjami na poziomie niesformalizowanym (bez podpisanych umów). IEiAK stale współpracuje również ze Stowarzyszeniem „Pracownia Etnograficzna” im. Witolda Dynowskiego (której twórczyniami i pracowniczkami są absolwentki IEiAK). Wspólnie organizujemy spotkania naukowe, dyskusje panelowe i promocje książek, w których uczestniczą na równych zasadach pracownicy naukowcy, studenci i osoby spoza akademii zainteresowane badaniami naukowymi.

Poszczególne Zakłady IEiAK i jego zespoły, a także indywidualni pracownicy jako eksperci realizują liczne projekty naukowo-badawcze, angażując do tych działań studentów i doktorantów:

1. Interdyscyplinarny Zespół Badań nad Dzieciństwem UW w Zakładzie Antropologii Medycyny i Cieleśności stale współpracuje ze Stowarzyszeniem na Rzecz Leczenia Niepłodności i Wspierania Adopcji „Nasz Bocian”. Współpraca zaowocowała projektami badawczymi finansowanymi z NCN, których wyniki były przedstawiane i omawiane nie tylko na konferencjach naukowych, lecz także na zajęciach dydaktycznych dotyczących szeroko pojętego rodzicielstwa i pokrewieństwa, a także antropologii dzieciństwa i medycyny. Interdyscyplinarny Zespół Badań nad Dzieciństwem UW współpracuje także z instytucjami publicznymi i edukacyjnymi. Współpraca z Fundacją Kosmos dla dziewczynek zaowocowała wspólną interdyscyplinarną konferencją nt. *girlhood studies* w Polsce (październik 2022). Konferencja odbyła się w Muzeum Etnograficznym, które było jej oficjalnym partnerem, a była sponsorowana przez takie firmy jak Lego, dr Irena Eris czy Deloitte.
2. Prowadzone w ramach Zakładu Antropologii Medycyny i Cieleśności badania skutkują współpracą z Warszawskim Uniwersytetem Medycznym (badania Magdaleny Radkowskiej-Walkowicz) i z organizacjami pozarządowymi. Jedną z nich jest Fundacja Ludzie i Medycyna, w której działają nasi absolwenci, a która zajmuje się psychospołecznym wymiarem chorowania. Nasz absolwent i doktorant na wydziale Robert Statkiewicz w pracy w Fundacji wykorzystuje swoje doświadczenia i kompetencje nabyte podczas studiów etnologicznych, ale też przekazuje studentom naszego kierunku swoją wiedzę pozyskaną w pracy zawodowej (także w korporacji farmaceutycznej Roche), prowadząc zajęcia dotyczące tzw. *user experience* w medycynie. W fundacji Ludzie i Medycyna działa także absolwentka IEiAK dr Anna Chowaniec, której praca doktorska (obroniona z wyróżnieniem w 2022 r.) pokrywa się w dużym stopniu z zakresem działania Fundacji. Anna Chowaniec wykorzystuje dziś swoje doświadczenie zdobyte podczas studiów także jako badaczka w firmie konsultingowej Ecorys.
3. Wzorcową współpracę z otoczeniem zewnętrznym realizuje dr Katarzyna Waszczyńska, która w 2008 r. zainicjowała zajęcia pt. Miniatury etnograficzne łączące wiedzę teoretyczną z praktyką. Dają one Studentkom i Studentom narzędzia i konkretne umiejętności. Zrealizowano dziesięć takich zajęć korzystając ze ścisłej współpracy z Prywatnym Muzeum Kurpiowskim w Wachu – muzeum Laury i Zdzisława Bziukiewiczów, Okręgowym Muzeum w Suwałkach, Muzeum

Narodowym Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Muzeum Sztuki Ludowej w Otrębusach, Muzeum w Łowiczu, Nadbużańskim Uniwersytetem Ludowym, Gminą Kadzidło (wójtem Dariuszem Łukaszewskim) oraz Gminną Biblioteką Publiczną w Kadzidle im. Wojciecha Woźniaka. Instytucje te i kilka innych brały czynny udział w wspieraniu pozostałych zajęć dr K. Waszczyńskiej – Dziedzictwa kulturowego – wokół teorii i praktyki, a w tym roku: Regionalność, lokalność, dziedzictwo kulturowe oraz Miniatury etnograficzne: białoruska Maslenica i polskie Zapusty, współprowadzone z dr Aleną Leshkevich (stypendystka NAWA z Mińska, Republika Białoruś).

4. W ramach laboratorium „Zieleń miejska” prowadzonego przez dr hab. Annę Horolets w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UW latach 2019–2021, nawiązana została współpraca z Zarządem Zieleni m.st. Warszawa. Studenci brali udział w działaniach organizowanych przez Zarząd Zieleni – w kampaniach informacyjnych, np. informowaniu o planach przeprowadzenia wycinki drzew przy ul. Mickiewicza, uczęszczali na posiedzenia rad gmin, mieli okazję poznać instytucje municypalne, prowadzili spotkania z urzędnikami miejskimi. Prof. Horolets od 2004 roku czynnie działa w ramach Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, szczególnie angażując się w aktywności Sekcji Antropologii Społecznej (SAS PTS).
5. Dr hab. Tomasz Rakowski zrealizował w latach 2018 i 2019 projekt dydaktyczny polegający na współpracy pomiędzy Instytutem Etnologii i Antropologii Kulturowej UW i Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie oraz Akademią Sztuk Pięknych w Warszawie pt. *Mapowanie stycznych / przepływów – sztuka, muzeum, społeczności*. Był to warsztat związany z prowadzeniem badań terenowych i wizyt studyjnych dla studentów i studentek w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie i w miejscowości Kurówko k. Sierpca, gdzie działa i pracuje artysta i prof. Akademii Sztuki w Szczecinie Daniel Rycharski. Warsztat poświęcony był procesom tworzenia wystawy indywidualnej Rycharskiego w MSN oraz recepcji tej wystawy w środowiskach lokalnych i ogólnopolskich.
6. Dr Iwona Kaliszewska realizowała także współpracę z Urzędem ds. Cudzoziemców, prowadząc szkolenia oraz opracowania dla pracowników dotyczące sytuacji społeczno-politycznej na Kaukazie Północnym. Dr Kaliszewska jest nierzadko zapraszana do mediów celem komentowania zarówno bieżących wydarzeń na Kaukazie, jak i szerszych kwestii społeczno-kulturowych. Doświadczenie zdobyte w pracy z instytucjami państwowymi oraz mediami, prezentacja wiedzy naukowej dla szerszej społeczności zdobyta dzięki powyższej współpracy przekazywana jest studentom podczas zajęć, w szczególności Etnografii Kaukazu oraz Antropologii Islamu: na zajęcia dr Kaliszewskiej regularnie przychodzą także osoby związane z instytucjami państwowymi, takimi jak Ośrodek Studiów Wschodnich oraz przedstawiciele mediów (m. in. dziennikarze, pisarze, przedstawiciele organizacji pozarządowych związanych z Kaukazem lub islamem). Dzięki tym wizytom studenci mają możliwość porównania sposobów prezentacji wiedzy.
7. Dr Iwa Kołodziejska współpracowała w latach 2021–2022 ze Stowarzyszeniem im. Stanisława Brzozowskiego oraz Krytyką Polityczną w projekcie europejskim “Media Activism”, którego częścią było badanie relacji międzygatunkowych na Zakolu Wawerskim. Pokłosiem projektu jest prowadzona w tym terenie grupa laboratoryjna studentów IEiAK służąca poznaniu metody etnograficznej. Studentki i studenci mają możliwość korzystania z sieci kontaktów nawiązanych przez prowadzącą grupę podczas jej współpracy w projekcie. Mogą nawiązać kontakty z aktywistkami, artystami, działaczami na rzecz Zakola, które nie tylko poszerzają ich horyzonty, ale też mogą zaowocować późniejszym zaangażowaniem zawodowym czy udziałem w podobnych projektach.
8. Dr hab. Agnieszka Kościańska prowadzi aktywną współpracę z otoczeniem społecznym, współpracuje z instytucjami kultury, biorąc udział w debatach (Muzeum Etnograficzne, Muzeum Sztuki Nowoczesnej) i przygotowywaniu tekstów popularyzatorskich (Zachęta). Współpracuje także z organizacjami pozarządowymi – bierze udział i współorganizuje debaty i inne wydarzenia

(m.in. Stowarzyszenie Pracownia Etnograficzna, Dunaj Instytut Dialogu, Spółdzielnia Ogniu, Instytut Reportażu). Kościańska współpracuje także z mediami dając wywiady i przygotowując teksty popularyzatorskie, wprowadzając perspektywę antropologiczną do debaty publicznej (m.in. „Gazeta Wyborcza”, „Pismo. Magazyn Opinii”, „Krytyka Policzna”, onet.pl, wp.pl, „Magazyn Kontakt”, vogue.pl, podcast Drzazgi Świata, Tok FM, Antyradio). Wiedza i doświadczenie zdobyte dzięki tej współpracy są przekazywane studentom. W trakcie zajęć omawia się ze studentami kwestie strategii prezentacji wiedzy poza uniwersytetem, społecznego zaangażowania antropologii i wykorzystania wiedzy antropologicznej na rzecz budowy inkluzywnego społeczeństwa.

9. Po rozpoczęciu pełnoskalowej agresji Rosji na Ukrainę 22 lutego 2022, prof. Horolets wspólnie z dr Amandą Krzyworzeką zwróciły się do studentek i studentów oraz absolwentek i absolwentów IEiAK UW w celu zorganizowania sieci wolontariuszy i wolontariuszek posiadających kompetencje językowe i kulturowe, by wesprzeć uchodźców o innym backgroundzie kulturowym i językowym niż ukraiński na przejściu granicznym w Medyce (działania na miejscu koordynowała Akademia Leona Koźmińskiego). Studenci byli angażowani do pracy na miejscu, ale także do tłumaczenia materiałów w różnych konfiguracjach językowych. W podobnym zakresie współpracowały z ekspertami romskimi w celu wsparcia uchodźców pochodzenia romskiego. Studenci IEiAK angażowani byli także w charakterze wolontariuszy przy organizowaniu, przy wsparciu IEiAK, szkoleń psychologicznych dla osób pomagających w pierwszych dwóch miesiącach po 22.02.2022. Nasi pracownicy, dr Iwa Kołodziejska, dr Iwona Kaliszewska oraz dr hab. Tomasz Rakowski oraz absolwenci (dr Ignacy Józwiak) zajmowali się także pozyskiwaniem środków oraz bezpośrednim wożeniem pomocy humanitarnej na terytorium Ukrainy, w tym do osób, z którymi wcześniej współpracowali w ramach laboratoriów etnograficznych – wcześniejsza współpraca naukowa zaowocowała więc kontaktami, które ułatwiły dostarczanie pomocy na teren Ukrainy.
10. Ekspertyzy dla interesariuszy zewnętrznych, robione wraz z grupami studentów kierunku etnologia, były doskonałym doświadczeniem pokazującym możliwe zastosowania etnograficznej metody. Ekspertyza przygotowana na zamówienie Muzeum Narodowego w Warszawie “Preferencje kulturowe warszawskiej korporacji i recepcja Muzeum Narodowego w Warszawie” wykonana przez dr hab. Annę Malewską-Szałygin, prof. UW, dr Ewę Klekot, dr. Piotra Cichockiego obejmowała opracowanie i przeprowadzenie projektu badawczego, a następnie analizę materiałów źródłowych i wyciągnięcie ciekawych wniosków, przekazanych w postaci raportu Dyrekcji Muzeum. Równie ważnym dla studentów doświadczeniem był projekt badań dla korporacji Carrefour Polska przeprowadzony w ramach porozumienia o współpracy podpisanego z tą firmą przez Dziekana Wydziału Historycznego UW. Projekt badawczy “Zwyczaj zakupowe współczesnych Polaków”, którym kierowała Anna Malewska-Szałygin, obejmował badania prowadzone przez studentów metodą etnograficzną (obserwacja uczestnicząca uzupełniona wywiadami otwartymi, pogłębionymi) w 5 miastach Polski: w Warszawie, Poznaniu, Gnieźnie, Bytomiu i Katowicach. Wnioski z materiałów wytworzonych taką metodą zaprezentowane zostały w raporcie tekstowym pt. “Współczesne praktyki zakupowe” (28 stron z bibliografią) oraz, w postaci prezentacji, w wystąpieniu dla pracy i na V Kongresie Shopper Managerów organizowanym przez POPAI Polska. Konsekwencją tej współpracy badawczej był staż dla trójki studentów w dziale *Public Relation* Carrefour Polska. IEiAK otrzymał pisemną opinię niezwykle wysoko oceniającą przygotowanie absolwentów kierunku etnologia i antropologia kulturowa do pracy w dziale *Public Relations*. Inną formą współpracy z otoczeniem społecznym są aktywności mające na celu promowanie kierunku etnologia i antropologia kulturowa wśród młodzieży szkolnej. Do nich można zaliczyć wykłady wygłoszone dla uczniów klas z maturą międzynarodową (IB) w Zespole Szkół Bednarska, dotyczący Stereotypów narodowych. Podobne cele spełniają zajęcia prowadzone przez Annę Malewską-Szałygin wraz ze studentem etnologii, na kierunku „Inspiracje. Poznajmy bogactwo świata nauki” oferowane Fundacji „Uniwersytet Dzieci”

(<https://uniwersytetdzieci.pl/>). Cykl 8 wykładów (każdy dla 4 grup) miał postać gry fabularnej „Gra o plon” odpowiadającej na pytanie „kto rządzi na wsi?” (<https://uniwersytetdzieci.pl/wykladowca/234>). Zajęcia zostały bardzo dobrze cenione w ewaluacji wewnętrznej „Uniwersytetu Dzieci”.

11. W 2017 roku Instytut podpisał porozumienie ze Stowarzyszeniem 1000HZ, zajmującym się m.in. popularyzacją i rozwojem badań w ramach etnomuzykologii i antropologii dźwięku m.in. poprzez działalność wydawniczą. Dzięki porozumieniu Instytut uczestniczył w przygotowaniu kilku wydawnictw muzycznych, stowarzyszenie zaś wsparło swoją siecią kontaktów ofertę dydaktyczną Instytutu, organizując gościnny udział specjalistów w zakresie produkcji dźwięku, nagrywania dźwięku oraz muzyków w licznych zajęciach dydaktycznych (Radio-etnografia, Etnografie dźwiękowe: grupa dyskusyjna / warsztat).
12. W 2021 roku grupa badaczy Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Adama Mickiewicza pod kierunkiem dr. Piotra Cichockiego i dr. hab. Tomasza Rakowskiego nawiązała współpracę z Urzędem Miasta i Gminy Michałowa, przygotowując poradę prawną zamówioną przez urząd. W konsekwencji udanej współpracy dr Piotr Cichocki został zaproszony na konferencyjny wykład do Michałowa, jak również Michałowo współpracowało przy organizacji obowiązkowych praktyk studenckich na terenie gminy.
13. Koordynacja multimedialnego projektu badawczo-artystycznego „CARGO/(nie)materialność” we współpracy z Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie, Galerii 18A i Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie (wśród współpracowników m.in. mgr Daniel Rycharski, laureat paszportu magazynu „Polityka”). W ramach projektu studenci IEiAK współpracowali z Muzeum i Galerią, przygotowując pod kierunkiem artystów ekspozycje artystyczne z elementami antropologii.
14. Prof. dr hab. Maciej Ząbek stale współpracuje z Urzędem ds. Cudzoziemców MSWiA, co zaowocowało w 2015 r. podpisaniem bezterminowego Porozumienia umożliwiającego pracownikom/czkom i studentom/tkom prowadzenie badań wśród uchodźców, a także przeprowadzanie praktyk studenckich (w IEiAK nieobowiązkowych).
15. Podejmując dialog religijny z islamem, prof. Ząbek aktywnie współpracuje z Międzynarodowym Centrum Dialogu Międzyreligijnego i Międzykulturowego UKSW, z Radą Wspólną Katolików i Muzułmanów, Fundacjami Dunaj, Yantari, Refugee.pl. Współpraca ta umożliwia również studentom bliższe poznanie uchodźców, imigrantów, wyznawców islamu poprzez wspólne odwiedzanie wspomnianych miejsc w ramach zajęć dydaktycznych, a w przyszłości zostania ekspertem od uchodźstwa i islamu, co ma szczególne znaczenie w sytuacji nasilenia się legalnych migracji zarobkowych do Polski.
16. Prof. dr hab. Maciej Ząbek w V i VI kadencji był członkiem Komisji ds. Ekspertów ds. Migrantów przy Rzeczniku Praw Obywatelskich i przygotowywał ekspertyzę dotyczącą imigrantów pod red. prof. K. Iglickiej-Okólskiej, bierze także udział w imprezach organizowanych przez fundację „Omenaa Foundation”, zajmującą się budowaniem postaw tolerancji i pozytywnych refleksji na temat odmienności innych kultur i narodów, jako członek jej Rady Programowej, uczestniczy w dialogu religijnym chrześcijan z islamem, w tym: współpraca z Radą Wspólną Katolików i Muzułmanów i Fundacją Dunaj (udział w spotkaniach i prelekcjach naukowych). Działania te przekładają się na bieżące zajęcia dydaktyczne, np. Historia i etnografia Sudanu, Wybrane zagadnienia z antropologii Afryki, Wprowadzenie do islamu. Prawo i zwyczaj.
17. Dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska zaangażowana była w oddolne organizowanie i współprowadzenie świetlicy dla mam i dzieci z Ukrainy w Szkole Podstawowej nr 1 w Sulejówku w ramach nieformalnej grupy FB "Mamy z Sulejówka i okolic". Podobne instytucje dla uchodźców odwiedzały ze studentami/studentkami w Raszynie podczas zajęć "Warsztat badań migracji" z dr Heleną Patzer. W zetknięciu się z realnymi działaniami na rzecz potrzebujących studenci/teki zdobywają doświadczenie w komunikacji społecznej, nabierają kompetencji miękkich itp.
18. W 2017 roku dr hab. Magdalena Lubańska wyreżyserowała (wraz z Iną Carlucci Sforzą) film *Nie sądzić*. Konsekwencją zrobienia filmu była współpraca z gminą Przeworsk, z domami kultury i

bibliotekami publicznymi w tamtejszym rejonie. Dzięki nawiązanym kontaktom dr hab. Lubańska mogła poprowadzić grupę laboratoryjną „Pamięć wojny i powojnia na Podkarpaciu – ujęcie postsekularne” (2019-2021): <https://www.etnologia.uw.edu.pl/dla-studentow/studia/laboratoria-etnograficzne>

Po zdobyciu przez film nagrody w kategorii Najlepszy Film Dokumentalny na międzynarodowym festiwalu kina niezależnego GRAND OFF (edycja 2017) pokazy filmu odbyły się w ponad 90 kinach studyjnych w całej Polsce oraz na pokazach festiwalowych (<https://pl-pl.facebook.com/NotToJudgeMovie/>). Konsekwencją pracy nad filmem i nawiązanej współpracy w rejonie Podkarpacia Lubańskiej były kolejne zajęcia dydaktyczne, m.in. „Antropologii wojny”, a także seminarium licencjackie i magisterskie. Studenci zdobyli nagrody za prace dyplomowe w II edycji „Konkursu na najlepsze prace licencjackie i magisterskie z wykorzystaniem historii mówionej”, organizowanego przez Ośrodek „Pamięć i Przyszłość” oraz Polskie Towarzystwo Historii Mówionej pod patronatem „Wrocławskiego Rocznika Historii Mówionej”. I miejsce zajęła Zuzanna Newbery za pracę pt. „Dzieciństwo w cieniu wojny i powojnia”. Wyróżnienie otrzymał Igor Fedorowicz za pracę pt. „Spór o cerkiew. Konflikt lokalnych tożsamości w społeczności leżachowskiej”. Wydarzenia: <https://www.zajezdnia.org/aktualnosci-artykul/seminarium-socjologia-biograficzna-a-historia-mowiona-w-polsce-przeglad-dobrosasiedzkich-stosunkow>

19. Rada dydaktyczna wraz z KJD i Dyrekcją IEiAK, widząc wyraźne zapotrzebowanie wśród studentów/etek na ważne społecznie tematy, starają się zapewnić najbardziej wiarygodną obsadę dydaktyczną. Aktualna sytuacja pociąga za sobą nowe granty, świetnym tego przykładem jest grant dr Małgorzaty Owczarskiej „Doświadczenie nadmiaru, braku i zrównoważonej obecności wody. Studium w nurcie antropologii błękitnej” z 2021 roku. W 2021 roku wydarzyła się katastrofa ekologiczna na Odrze. Dr M. Owczarska, dzięki wsparciu KJD WNKS, mogła rozpocząć w semestrze letnim 2022/23 grupę laboratoryjną „Odra – życie, katastrofa, nadzieja. Zamieszkiwanie kryzysu ekologicznego”.

Powyższe przykłady ukazują współpracę Instytutu z licznymi podmiotami, w tym instytucjami i stowarzyszeniami. Celem tej współpracy, poza rozwojem własnych badań i zainteresowań badawczych oraz stosowaniem ich w praktyce, jest przede wszystkim doskonalenie programu studiów, szukanie inspiracji do nowych zajęć odpowiadających na potrzeby studentów i uwzględniających zmieniające się realia społeczno-polityczne na świecie.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Na Wydziale Nauk o Kulturze i Sztuce, w tym także w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej, umiędzynarodowienie procesu kształcenia realizowane jest w wieloraki sposób. Wielu pracowników Instytutu od dawna oferuje zajęcia w języku angielskim (m. in. dr hab. Anna Horolets, dr Agata Hummel, dr Iwona Kaliszewska, dr Mateusz Laszczkowski, dr Helena Patzer). Oferta zajęć w językach obcych jest bardzo szeroka, tylko w tym roku akademickim dostępnych jest 8 przedmiotów w języku angielskim dla studentów kierunku etnologia i antropologia kulturowa oraz studentów programu Erasmus+ różnych kierunków. Anglojęzyczne zajęcia zaznajamiają studentów z najnowszymi publikacjami, jeszcze nie posiadającymi polskiego tłumaczenia. Lektury do zajęć do wyboru w większości wymagają znajomości angielskiego, ich lektura pozwala studentom doskonalić się w tym języku. Przy ogłaszaniu ostatniego konkursu na stanowisko adiunkta sformułowano warunki konkursu w sposób umożliwiający zgłoszenia kandydatów/tek z zagranicy. Konkurs wygrał dr Sergio Armando Gonzalez Varela i został zatrudniony od semestru letniego 2022/23. Proponuje on liczne zajęcia w języku angielskim, umożliwiając studentom/tkom nie tylko ćwiczenie kompetencji językowych, lecz także zapoznanie się z aktualnymi, najnowszymi tematami z kręgu światowej antropologii.

Drugim sposobem umiędzynarodowienia są wspólne badania terenowe naszych pracowników/czek z zagranicznymi partnerami oraz porównawczy charakter owych badań. Badania takie prowadzili w ostatnich latach m.in. prof. dr hab. Magdalena Zowczak z partnerami z Uniwersytetu w Winnicy w Ukrainie, prof. dr hab. Maciej Ząbek i dr Piotr Cichocki z Uniwersytetem w Malawi, dr Agata Hummel z Uniwersytetem Technologicznym w Pereira (Kolumbia) i z Uniwersytetem w Barcelonie.

Kolejnym przykładem są klasyczne wyjazdy stypendialne i projekty partnerskie. Przykładowo: dr hab., prof. ucz. Agnieszka Kościańska w 2021 i 2022 roku była profesorką wizytującą w Oxford School of Global and Area Studies. Wcześniej była stypendystką m.in. Imre Kertész Kolleg Jena (2016, 2017/2018), Royal Society of Edinburgh (2017, Edinburgh College of Art), a na lata 2010–2012 otrzymała grant Marie Curie International Outgoing Fellowship (instytucje goszczące: Uniwersytet Warszawski i Uniwersytet Harvarda). Dr Iwona Kaliszewska z kolei realizuje w 2023 roku stypendium Uniwersytetu w Helsinkach (Aleksanteri Institute). Dr hab. Anna Horolets, prof. ucz. podjęła współpracę z University of Klagenfurt w Austrii i Akademią Nauk Słowenii, w ramach której prowadziła wspólne badania terenowe dotyczące społeczno-kulturowych i ekologicznych wymiarów ogrodnictwa miejskiego w Ljubljanie. Anna Horolets spędziła w Austrii dwa miesiące w roku akademickim 2022/2023 na zaproszenie Instytutu Analiz Kulturowych Uniwersytetu w Klagenfurcie, tworząc nową sieć kontaktów i przygotowując międzynarodowy wniosek projektowy (OPUS-LAP) – przy realizacji etnograficznych badań dotyczących rozumienia i realizacji polityk klimatycznych w miastach zaplanowany jest udział studentów i doktorantów IEiAK UW. Anna Horolets nawiązała także współpracę z Wydziałem Geografii w University of Cambridge, dzięki stypendium Corbridge Fellowship w Robinson College w roku 2022, a także utrzymuje stałą współpracę z University of Wolverhampton, gdzie jest Honorary Fellow w Centre for Transnational and Transcultural Studies. Od lat współpracuje także z Wydziałem Antropologii Uniwersytetu Islandzkiego – współpraca dotyczy badań, ale także wymiany doświadczeń i ekspertyz dydaktycznych, bywa np. proszona m.in. o recenzowanie wniosków kandydatów na studia doktoranckie. W roku 2020–21 Anna Horolets była również zaproszona do rady konsorcjum badań „Next Generation Poland”, realizowanego przez Centralę (Birmingham/Berlin), Sound Connections (London), Stocznia (Warszawa), zleconych przez British Council.

Dr. hab. Karolina Bielenin-Lenczowska w ostatnich latach odbyła Stypendium podoktorskie „Fellow Mundus” na Wydziale Antropologii Uniwersytetu Federalnego Santa Catarina we Florianopolis

(Brazylia), była tam też Visiting Professor w latach 2019–2021. Była także kierowniczką projektu “Debates on postsocialism in V4 countries in the global context”, który polegał na koordynacji wspólnych zajęć z wykładowcami ze Słowacji, Czech i Węgier (projekt finansowany przez Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki w latach 2014–2018).

Dr. Renata Hryciuk stale współpracuje z naukowczyniami i naukowcami z Meksyku – była wielokrotnie stypendystką rządu meksykańskiego (1999–2000 UNAM, 2005–2006 UNAM, 2011 UNAM, 2016–17 CIESAS Pacifico-Sur) i od 20 lat prowadzi badania terenowe w Meksyku. Dr Hryciuk otrzymała także stypendia rządu norweskiego (2006, Uniwersytet w Oslo) oraz szwedzkiego (2011, Södertörn University, Sztokholm), a także Szwedzkiej Rady Naukowej (2012–14).

Dr. Helena Patzer aktywnie uczestniczyła w mobilności akademickiej w ciągu ostatnich 6 lat, zdobywając stypendia na Uniwersytecie Ateneo de Manila na Filipinach (stypendium podoktorskie Erasmus Mundus) i w Instytucie Etnologii Czeskiej Akademii Nauk (2-letni staż podoktorski). Dr Patzer prowadziła zajęcia i wygłaszała wykłady gościnne m. in. na Uniwersytecie Ateneo de Manila, na Uniwersytecie Karola w Pradze, a także w ramach cyklu wykładów Philippine Studies Summer Lectures na Humboldt University w Berlinie.

Dr Hubert Wierciński jest członkiem komitetu naukowego prestiżowego Medical Anthropology at Home Association, które w dniach 20–23 listopada 2023 r. będzie organizowało międzynarodową konferencję “At-homeless? The future(s) of medical anthropology at home”, z udziałem studentów pierwszego i drugiego stopnia.

Doświadczenia międzynarodowe naszych pracowników skutkowały obecnością licznych gości zagranicznych podczas serii seminariów, w których udział brali zarówno pracownicy, jak i studenci. Pełen spis seminariów (gości polskich i zagranicznych) znajduje się tutaj: <https://www.etnologia.uw.edu.pl/wokol-etnologii/seminaria/seminaria-ieiak>.

Warto nadmienić, że gościliśmy pracowników znanych i prestiżowych uniwersytetów zagranicznych, którzy dzielili się swoją wiedzą nie tylko w zakresie badanego tematu, lecz nierzadko także doświadczeniami w zakresie dydaktyki.

Oprócz seminariów IEIAK, zagraniczni goście zapraszani są także na seminaria tematyczne, np. [Seminaria Pracowni Antropologii Migracji](#); [seminaria projektu "Katolicyzacja reprodukcji, reprodukcja katolicyzmu. Aktywizm i intymność w Polsce od 1930 r. do dziś"](#); otwarte dla studentów, ale także dla szerszej publiczności i [seminaria Interdyscyplinarnego Zespołu Badań nad Dzieciństwem](#).

Współpraca międzynarodowa kadry IEiAK odzwierciedla się także w wymianie dydaktycznej Erasmus+. W roku akademickim 2021/22 gościliśmy dwie wykładowczynie: z Litwy i z Hiszpanii. Wykładowczynie z Hiszpanii została zaproszona przez dr Agatę Hummel, która od 2016 roku współpracuje z Uniwersytetem Autonomicznym w Barcelonie oraz z Uniwersytetem w Barcelonie. Dzięki wymianie Erasmus+ dr Hubert Wierciński podjął ścisłą współpracę z Södertörn University w Sztokholmie, w efekcie której zrealizowano m.in. Joint Biennial Conference of the Slovak Association of Social Anthropology (SASA) and Czech Associations for Social Anthropology (CASA) “Vulnerability and Resilience: Adaptive Strategies and Global Change”, Comenius University, Bratysława, 9–10.11.2018. W ramach tej współpracy dr Wierciński organizował także dwa panele z Marią Vallström z Södertörn University (“Local experiences and the ethnographic testimonies of vulnerability and resilience” podczas SIEF “Ways of Dwelling: Crisis – Craft – Creativity, University of Göttingen”, Getynga, 26–30.03.2017 oraz “Rural dwellings: various ways of homemaking”). Dr Katarzyna Waszczyńska podjęła współpracę z Francis Skaryna Belarusian Library and Museum (Londyn) nad projektem muzealnym (pomoc w porządkowaniu zbiorów w muzeum Skaryny), a dr hab. Anna Malewska-Szałygin, prof. ucz. współpracę z grupą badaczy z krajów wyszehradzkich V4Net, afiliowaną przy Max Planck Institute for Social Anthropology. Wykładowcy IEiAK bezpośrednio korzystają z doświadczeń zagranicznych na własnych zajęciach.

Ważną formą umiędzynarodowienia jest udział studentów w europejskim programie wymiany Erasmus+. Wyjazdy studenckie są koordynowane przez Biuro Współpracy z Zagranicą Uniwersytetu Warszawskiego. Do czasu pandemii rocznie średnio wyjeżdżało około 8 osób studiujących na kierunku etnologia (najczęściej na wyjazdy semestralne, ale także na cały rok akademicki). Po pandemii ta liczba znacznie spadła, ale I EiAK opracowuje program upowszechniania informacji i promocji programu w celu zwiększenia liczby wyjeżdżających studentów. Oprócz programu wymiany Erasmus+ nasi studenci korzystają także z programu Ceepus oraz innych możliwości zdobywania doświadczeń za granicą. Na prośbę studentów z każdym rokiem zwiększamy liczbę zajęć w języku angielskim.

W 2023 roku w I konkursie na dofinansowanie mobilności studentek i studentów UW w ramach Programu „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza” uczestnik studiów magisterskich otrzymał dofinansowanie na wyjazd badawczo-szkoleniowy na Uniwersytet w Canberze w Australii (kwota dofinansowania: 49 995 zł).

Warto dodać, że umiędzynarodowienie procesów kształcenia dotyczy nie tylko “korzyści” dla naszych studentów/tek. Nasi pracownicy/czki oferują swą wiedzę i talenty dydaktyczne studentom/doktorantom z zagranicy. Dr Katarzyna Waszczyńska jest tutorką Tatsiany Marmysh (stypendystka Programu im. K. Kalinowskiego) i Jauhiena Malikau z Homla, a przy zajęciach tegorocznych “Miniatury etnograficzne: białoruska Maslenica i polskie Zapusty” współpracuje z dr Aleną Leshkevich, stypendystką programu NAWA z Mińska. Dr hab. Tomasz Rakowski jest opiekunem merytorycznym dr Olesyi Herashchenko, która realizuje swój projekt w ramach programu IDUB “Solidarni z Ukrainą”. Tomasz Rakowski i Anna Horolets byli zaproszeni jako tutorzy do programu im. Kalinowskiego, prowadzonego przez SEW UW, a p. Suleiman Yakubu, który przyjechał w ramach wymiany CEEPUS z Uniwersytetu w Pardubicach, znajduje się pod opieką merytoryczną dr. Piotra Cichockiego. Wielu pracowników wyjeżdża też z wykładami na zagraniczne uniwersytety. Te wyjazdy dydaktyczne są koordynowane przez biura UW i odbywają się w ramach programu Erasmus for Teaching.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Wsparcie dla studentek i studentów zapewniane jest zarówno w ramach Instytutu, Wydziału, jak i całego Uniwersytetu. Część rozwiązań systemowych jest ogólnouniwersytecka, część wydziałowa, a wsparcie najbardziej dostosowane do profilu studiów oferowane jest przez Instytut. Osoby studiujące wspierane są w uczeniu się, a także w rozwoju społecznym, naukowym i zawodowym oraz w wejściu na rynek pracy. Staramy się ciągle rozwijać i doskonalić formy wsparcia dostępne dla studentek i studentów. Przede wszystkim, zapewniamy wsparcie administracyjne i naukowe w procesie studiowania, a także nierzadko udzielamy dodatkowego wsparcia w trudnych sytuacjach osobistych (konsultacje z pracownikami/kami naukowymi, w tym z Przewodniczącą Rady dydaktycznej oraz Dyrektorem/ką ds. Studenckich, indywidualne podejście do osób studiujących, udzielanie urlopów zdrowotnych i okolicznościowych).

Wsparcie w uczeniu się

Na Uniwersytecie Warszawskim stworzono scentralizowany system wsparcia dostosowany do różnych grup studentów. System ten obejmuje Centrum Pomocy Psychologicznej, Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami, Akademicką Poradnię Prawną, Klinikę Prawa, Centrum Rozwiązywania Sporów i Konfliktów. Wsparcie studentom zapewnia również Ombudsman i Specjalista ds. Równego Traktowania oraz Rzecznik Praw Studenta.

Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami (BON) zapewnia wsparcie studentom z niepełnosprawnościami, przewlekle chorym oraz tym, których stan zdrowia utrudnia studiowanie w standardowym trybie. Studenci mogą otrzymać m. in. pokój w akademiku dostosowany do ich potrzeb lub skorzystać z pomocy asystentów, transportu, usług tłumaczy języka migowego czy zasobów Akademickiej Biblioteki Cyfrowej. Można też wypożyczyć specjalistyczny sprzęt komputerowy, notesy brajlowskie, programy udźwiękawiające i powiększające lub systemy wspomagające słyszenie. W październiku 2020 r. na UW swoją działalność rozpoczęło Centrum Wsparcia Akademickiego Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami UW, które pomaga osobom ze spektrum autyzmu w codziennym funkcjonowaniu na uczelni. Studenci mogą zapisywać się na konsultacje psychologiczne i skorzystać z możliwości diagnozy swoich mocnych stron i potrzeb związanych ze studiowaniem.

BON opiniuje m.in. zmiany w organizacji studiów, urlopy zdrowotne i zmiany form egzaminów. Wydział Nauk o Kulturze i Sztuce współpracuje z BON w celu zapewnienia jak najlepszego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami i problemami zdrowotnymi. Zalecenia BON dotyczące indywidualnych przypadków są brane pod uwagę w decyzjach podejmowanych przez Prodziekana ds. Studenckich i przekazywane do wiadomości Kierowniczkki studiów.

Osoby studiujące na kierunku etnologia i antropologia kulturowa są wspierane na każdym etapie studiów, w tym poprzez indywidualizację kształcenia. Tok, plan i program studiów może zostać zmieniony ze względu na wybitne wyniki w nauce, rodzicielstwo, chorobę, niepełnosprawność. KJD może też udzielić osobom studiującym urlopów: dziekańskiego, zdrowotnego lub okolicznościowego. Decyzje dotyczące indywidualnych przypadków są podejmowane przez Kierownika Jednostki Dydaktycznej i/lub Kierownika Studiów. Wsparcie w czasie studiów otrzymują także osoby z niepełnosprawnościami czy trudnościami w nauce – poprzez wsparcie w uzyskaniu urlopu zdrowotnego lub okolicznościowego, skierowanie do Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami lub (działającego od niedawna) Centrum Pomocy Psychologicznej UW: <https://cpp.uw.edu.pl/>.

Studenci mogą starać się na Uniwersytecie Warszawskim również o wsparcie materialne w postaci miejsc w Domach Studenta i stypendiów socjalnych. Informacje na temat pomocy materialno-społecznej studenci mogą znaleźć na stronie UW w zakładce Student: <https://www.uw.edu.pl/student/>

System wsparcia materialnego studentów obsługuje Biuro ds. Pomocy Materialnej:
<https://bpm.uw.edu.pl/>

Komisja stypendialna sporządza listy osób kwalifikujących się do tego rodzaju pomocy. W szczególnych sytuacjach możliwe jest przyznanie osobie studiującej dwukrotnie w roku zapomogi.

Wszystkie informacje o możliwościach uzyskania pomocy materialnej znajdują się na stronie internetowej Instytutu w zakładce dla studentów:

<https://www.etnologia.uw.edu.pl/stypendia-granty-studenckie>

Staramy się jako Instytut udzielać wsparcia w wyszukaniu najodpowiedniejszego wsparcia dla danej osoby, wspomagamy aplikowanie o pomoc materialną czy też podania o zwolnienie z opłat ze względu na trudną sytuację materialną.

Całe powyżej opisane wsparcie jest realizowane przez wykwalifikowaną kadrę administracyjną i dydaktyczną, czyli przez Sekretariat Instytutu, Pełnomocnika ds. USOS, Dyrektorkę ds. Studenckich, Koordynatorkę ds. Mobilności, opiekunów I roku studiów, a także osoby będące opiekunami kół naukowych. Kadra administracyjna i dydaktyczna cały czas podnosi swoje kwalifikacje poprzez szkolenia, wyjazdy szkoleniowe i konsultacje z odpowiednimi biurami UW.

Szczególnie ważne dla studentek i studentów naszego kierunku jest wsparcie udzielane im przez Pełnomocnika ds. USOS, który pomaga w rozwiązywaniu wszelkich wątpliwości i problemów związanych z systemem USOS, a także czuwa nad prawidłowym jego działaniem w czasie rejestracji czy rozliczeń roku.

Sekretariat Instytutu wspiera osoby studiujące w procesie studiowania, wskazując odpowiednie ścieżki formalne i pomagając w przygotowaniu podań, rozliczeń i dokumentów. Prośby i pytania osób studiujących są także załatwiane mailowo i telefonicznie.

<https://www.etnologia.uw.edu.pl/instytut/kontakt>

Należy docenić tutaj zaangażowanie wszystkich pracowników i pracowniczek Sekretariatu, którzy bardzo profesjonalnie i sprawnie pomagają studentom i studentkom poruszać się w gąszczu regulaminów i terminów. Dzięki sprawnemu działaniu Sekretariatu udaje się niejednokrotnie pomóc studentom i studentkom uniknąć niedopatrzeń czy błędów, które mogłyby skutkować niezaliczeniem roku lub przeoczeniem terminu aplikowania o stypendium. Sekretariat jest od lat bardzo pozytywnie oceniany przez osoby studiujące, jedynym problemem jest być może liczba spraw przypadających na jedną osobę.

Skargi i wnioski zgłaszane przez studentów rozpatrywane są przez Prodziekana ds. Studenckich (KJD) i Dyrektorkę ds. Studenckich i kierowane do odpowiednich ciał (np. Dyrekcja Instytutu, Rada dydaktyczna). Studenci mają też możliwość zwrócenia się do Pełnomocniczki ds. Równego Traktowania na Wydziale albo do Ombudsmana.

Proces ewaluacji pracy KJD oraz kierownika studiów i administracji obsługującej tok studiów przeprowadzany jest na podstawie wytycznych URK:

<https://dokumenty.uw.edu.pl/dziennik/DURK/Lists/Dziennik/Attachments/57/DURK.2021.22.UURK.22.pdf>

<https://dokumenty.uw.edu.pl/dziennik/DURK/Lists/Dziennik/Attachments/52/DURK.2021.17.UURK.17.pdf>

Bardzo dużą wagę przywiązuje się na Uniwersytecie Warszawskim do działań o charakterze prorównościowym, przeciwdziałającym dyskryminacji, molestowaniu. Dla osób studiujących i dla kadry dydaktycznej dostępne są szkolenia, warsztaty i materiały informacyjne dotyczące m. in. niedyskryminującego języka czy postępowania w przypadkach dyskryminowania lub molestowania. Na

tej stronie opisane są wszystkie działania i procedury na UW w tym zakresie: <https://rownowazni.uw.edu.pl/>

Dla pracowników i pracowniczek Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej są to tematy niezwykle ważne: część osób zajmuje się tematami dyskryminacji czy rasizmu badawczo, niektórzy są zaangażowani w szkolenia skierowane do nauczycieli, urzędników czy społeczności lokalnych. W działania te zaangażowani są także doktoranci i doktorantki, a nierzadko również studenci i studentki (m.in. w ramach pomocy uchodźcom romskim z Ukrainy w Fundacji “W stronę dialogu”). W Instytucie prowadzone były też zajęcia o antydyskryminacji, z których powstał podręcznik “Antropologia wobec dyskryminacji” pod redakcją dr Kamili Dąbrowskiej, dr hab. Magdaleny Grabowskiej, prof. IFIS PAN i dr hab. Agnieszki Kościańskiej prof. UW (WUW 2015):

<https://www.wuw.pl/product-pol-6855-Antropologia-wobec-dyskryminacji-EBOOK.html>

Wsparcie rozwoju naukowego

Naukowa działalność studencka jest w różny sposób wspierana przez Uniwersytet Warszawski. Na poziomie centralnym działa Rada Konsultacyjna ds. Studenckiego Ruchu Naukowego, która przyznaje dofinansowanie organizacjom studenckim. Projekty naukowe i popularyzatorskie są też wspierane przez Fundację Studentów i Absolwentów Uniwersytetu Warszawskiego “Universitas Varsoviensis”. Osoby wybitnie uzdolnione są też wspierane w aplikowaniu o inne granty, takie jak Diamentowy Grant.

Od początku istnienia Wydziału Nauk o Kulturze i Sztuce UW, w celu zmierzania do doskonałości dydaktycznej, władze WNKS w porozumieniu z Kierownikiem Jednostki Dydaktycznej corocznie rezerwują w budżecie kwotę ok. 110 000 PLN na finansowanie działań podjętych w ramach wydziałowego Funduszu Inicjatyw Studenckich.

Środki te są dzielone pomiędzy poszczególne Instytuty WNKS, proporcjonalnie do liczby studentów. Nie mniej niż 20% całej kwoty winno być przeznaczone na minigranty dla studentów: granty na przygotowanie do badań naukowych w przypadku studentów I stopnia (szkoły letnie, warsztaty, kursy) oraz na badania naukowe w przypadku studentów II stopnia (kwerendy, konferencje, badania archiwalne), granty na dofinansowanie badań związanych z pracą licencjacką lub magisterską.

Pozostała kwota przeznaczona jest na działania projakościowe w Instytutach, przy czym także z tej części finansować można minigranty dla studentów, gdyby zaszła taka potrzeba. Finansować można inicjatywy Rady Samorządu Studentów, Kół Naukowych oraz powstałych na potrzeby konkretnych projektów zespołów studenckich. Ponadto możliwe jest finansowanie różnego rodzaju działań edukacyjnych sprzyjających doskonaleniu oraz indywidualizacji kształcenia studentów, takich jak:

- zakup środków trwałych i licencji do dopuszczonej przepisami wysokości;
- dofinansowanie szkół letnich (pod warunkiem uczestnictwa w nich studentów WNKS UW);
- finansowanie zajęć i warsztatów (po polsku i angielsku) dotyczących tzw. kompetencji miękkich, umiejętności prezentowania wyników badań, academic writing (po angielsku);
- finansowanie zajęć gościnnych wybitnych specjalistów spoza UW;
- finansowanie warsztatów prowadzonych przez uczonych zagranicznych;
- finansowanie zajęć interdyscyplinarnych;
- finansowanie zajęć nieobjętych programem studiów.

Tak pomyślany mechanizm finansowania inicjatyw studenckich ma na celu przede wszystkim integrację środowiska akademickiego. Studenci w porozumieniu z pracownikami naukowymi mogą realizować swoje plany badawcze, ponadto grupy studentów integrują się, przygotowując projekty zbiorowe, rozwijają swoje kompetencje miękkie, zdobywając fundusze, uzasadniając celowość ich wydatkowania, wreszcie organizując wyjazdy, spotkania itp., a następnie rozliczając się z wydanych pieniędzy. Integracji społeczności Wydziału, w tym poszczególnych Instytutów, służyła również współpraca między władzami jednostek a Zarządem Samorządu Studentów i w ogóle ze studentami

przy podejmowaniu decyzji o zakupie środków trwałych, licencji czy zapraszaniu wykładowców gościnnych.

Finansowanie indywidualnych lub zbiorowych projektów służy ponadto znacznemu zwiększeniu atrakcyjności dydaktycznej (zajęcia wyjazdowe), podobnie jest w przypadku zapraszania wybitnych specjalistów w danych dyscyplinach w celu poprowadzenia wyspecjalizowanych zajęć (także o charakterze praktycznym). Współpraca studentów i wykładowców, omawianie zgłoszonych projektów, kosztorysów, celowości zajęć wyjazdowych itd. służy z pewnością także doskonaleniu umiejętności, wiedzy i doświadczenia nauczycieli akademickich. Z kolei zakupy środków trwałych, w tym licencji specjalistycznych programów, pozwoliły nie tylko studentom zdobywać nowe umiejętności i doświadczenia, lecz także doskonalić metody i narzędzia pracy dydaktycznej wykładowcom. Naukowe wyjazdy grup studentów oraz zajęcia zamiejscowe są efektem dostosowywania aktualnej oferty dydaktycznej WNKS UW do aktualnych potrzeb studentów – to oni mogą być inicjatorami działań.

Wydziałowy Fundusz Inicjatyw Studenckich pozwolił na lepszą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, a gościnne zajęcia antropologów, etnologów czy innych specjalistów okazały się cenne przy powstawaniu plac dyplomowych.

Wprowadzono następujące warunki aplikowania o dofinansowanie: wnioski indywidualne studentów winny zawierać opis projektu, wstępny kosztorys oraz opinię opiekuna naukowego. Inicjatywy Samorządu, Kół Naukowych oraz powstałych na potrzeby konkretnych projektów zespołów studenckich winny zawierać opis planowanych działań, wstępny kosztorys oraz opinię opiekuna naukowego projektu. Zakupy środków trwałych i licencji oraz finansowanie zajęć, wykładów, warsztatów, szkoleń nieobjętych planem studiów muszą być konsultowane z Samorządem Studentów.

Powyższe inicjatywy i działania z pewnością przyczyniają się do ścisłego włączenia studentów w badania naukowe, często też umożliwiają dofinansowanie badań poprzedzających napisanie pracy dyplomowej. Zajęcia, warsztaty i kursy prowadzone przez specjalistów spoza Uniwersytetu Warszawskiego nie tylko pozwalają na indywidualizację ścieżek kształcenia studentów i doktorantów, lecz przyczyniają się także w dużym stopniu do wzmocnienia różnorodnych kompetencji, w tym kompetencji istotnych na rynku pracy i ważnych w przyszłej karierze zawodowej studentów. Grupowe wyjazdy studentów pozwalają nie tylko na indywidualizację kształcenia, lecz również przyczyniają się do zwiększenia mobilności studentów, doktorantów i nauczycieli akademickich. Temu ostatniemu celowi służą także minigranty pozwalające na prowadzenie badań w Polsce i za granicą.

Na wszystkich etapach studiów Instytut umożliwia osobom studiującym rozwój naukowy poprzez wspieranie własnych badań studenckich (minigranty studenckie, wsparcie udziału w konferencjach i warsztatach), zachęcanie do udziału w wydarzeniach naukowych i pomoc w publikacji najlepszych prac studenckich. W poprzednim roku akademickim udzieliliśmy wsparcia 7 indywidualnym projektom studenckim (ze względów organizacyjnych zrealizowanych zostało 6), a dodatkowo wsparliśmy festiwal filmów gruzińskich organizowany przez nasze studentki oraz międzynarodową Szkołę Letnią SIEF, w której brali udział nasi studenci i studentki. Wspieramy także wszelkie naukowe inicjatywy studenckie, realizowane na uczelni i poza jej murami.

Od wielu lat Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej szczyli się bardzo dużą aktywnością studencką – w ramach samorządu studenckiego, kół naukowych, czy grup nieformalnych. Inicjatywy podejmowane przez studentki i studentów w ostatnich 10 latach to m.in. otwarte spotkania dyskusyjne, seminaria, projekty badawcze, konferencje naukowe, współorganizacja przeglądów filmowych (Przegląd Filmów Etnograficznych “Oczy i Obiektywy” oraz Festiwal Kina Gruzjińskiego „Gamardzoba Kino”).

Niestety w czasie pandemii Covid-19 koła naukowe funkcjonujące wcześniej w Instytucie uległy zawieszeniu, w tym: Koło Naukowe Studentów Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej “ETNO”, Koło Naukowe Antropologii Publicznej i Zaangażowanej, Koło Naukowe Antropologii Rzeczy, Koło Naukowe Antropologii Politycznej. Obecnie pracujemy aktywnie nad tym, żeby przywrócić koła

naukowe do działania (rozmowy z aktywnymi studentkami i studentami, wspieranie nowych inicjatyw studenckich, konsultacje z Samorządem Studentów). Jednakże należy podkreślić, że nawet przy zawieszeniu działalności kół naukowych w czasie pandemii, aktywność społeczna i naukowa osób studiujących nie zmalała: odbywały się nieformalne seminaria studenckie (np. cykl spotkań „Ludzkie – nieludzkie – pozaludzkie”), studentki i studenci prezentowali swoje indywidualne badania na seminariach, warsztatach i na konferencjach. Należy wyróżnić też działania pomocowe organizowane przez studentów i studentki: odbywały się kiermasze i zbiórki rzeczowe na rzecz Kurdystanu, ogarniętej wojną Ukrainy, a także przebywających w Polsce uchodźczyń i uchodźców. Te formy aktywności są istotną częścią naszego kształcenia studentów i studentek i są też w zgodzie z celami i efektami uczenia się, takimi jak uwrażliwienie na problemy społeczne współczesnego świata czy przeciwdziałanie dyskryminacji rasowej, etnicznej, religijnej i na tle światopoglądowym w otoczeniu społecznym.

Wsparcie rozwoju zawodowego

Na poziomie Uniwersytetu i Wydziału istnieją wyspecjalizowane jednostki wspierające wybór i rozwój ścieżki zawodowej. Pierwszą z nich jest Biuro Karier UW, które pomaga osobom studiującym i tym, które zakończyły studia, w odnalezieniu się na rynku pracy, organizując warsztaty, webinary i targi pracy: <https://biurokarier.uw.edu.pl/>

Kolejną instytucją wspierającą rozwój zawodowy studentek i studentów w ramach Uniwersytetu Warszawskiego jest Inkubator UW, dający możliwość przekształcenia pomysłów w realne biznesy: <https://iuw.edu.pl/>

Wsparcie rozwoju zawodowego studentów na poziomie Instytutu odbywa się przede wszystkim poprzez dostarczenie im odpowiednich kompetencji i narzędzi badawczych, a także poprzez wskazywanie możliwych ścieżek kariery. Absolwentki i absolwenci kierunku zdobywają pogłębione umiejętności badawcze podczas udziału w pracach grup laboratoryjnych przez 2 pierwsze lata studiów i obowiązkowe badania terenowe, co stanowi podstawę prac licencjackich. Najlepsze prace są często publikowane w formie tomów zbiorowych lub numerów tematycznych. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego stworzyły we współpracy z Instytutem specjalną serię, w której publikowane były prace grup studenckich. Tomy z badań studenckich w latach wcześniejszych ukazywały się także nakładem wydawnictwa DiG i w antropologicznym czasopiśmie “op. cit.”.

Dodatkowo, osoby chętne mogą odbyć nieobowiązkowe praktyki studenckie w potencjalnych miejscach pracy (instytucje kultury, organizacje pozarządowe, firmy) w trakcie studiów I stopnia. Instytut umożliwia takie praktyki i wyznacza opiekuna praktyk spośród pracowników.

Instytut stara się odpowiadać na potrzeby osób studiujących w zakresie doświadczenia zawodowego, wyrażone w wewnętrznej ankiecie oceniającej kształcenie na kierunku (opisanej szerzej w Kryterium 3) czy też za pośrednictwem przedstawicieli studenckich w Radzie dydaktycznej. Realizowaliśmy z grupami studentów projekty badań na zlecenie. Badania realizowane metodami etnograficznymi były prowadzone m. in. dla Muzeum Narodowego w Warszawie (dotyczyły zwyczajów osób zwiedzających muzeum) oraz dla Carrefour Polska (dotyczyły praktyk zakupowych).

W ostatnich latach oferowaliśmy innowacyjne zajęcia z nowych umiejętności i niepodejmowanych dotychczas tematów, często prowadzone przez wykładowców i wykładowczynie zewnętrzne (*user experience* czy antropologia środowiskowa): „User experience w medycynie” prowadzone przez doktoranta Roberta Statkiewicza, „User experience” prowadzone przez absolwentkę etnologii, doktorantkę Akademii Leona Koźmińskiego Agnieszkę Zwolińską, czy zajęcia warsztatowe dotyczące relacji ludzi i roślin dr Iwy Kołodziejkiej (zanim została zatrudniona w Instytucie). Wcześniej Instytut również prowadził działania nakierowane na wsparcie studentów i zdobywał finansowane na nowatorskie zajęcia z Funduszu Innowacji Dydaktycznych (np. na zajęcia z „Antropologii rozwoju”, która obecnie weszła na stałe do zajęć do wyboru oferowanych w ramach modułów tematycznych).

Od wielu lat monitorujemy losy absolwentek i absolwentów i dzięki temu możemy też wchodzić w ciekawe współprace w zakresie pozaprogramowych zajęć, staży i praktyk, a także działania na polu pozaakademickim. W ostatnich dwóch latach monitoring losów absolwentów za pomocą systemów takich jak ogólnopolski i ogólnodostępny serwis Ekonomiczne Losy Absolwentów (ELA) czy wewnątrzuniwersytecki System Analizy Danych (SAD) także pozwalają zorientować się w dynamicznie zmieniających się miejscach zatrudniania absolwentów i dostosować do tego program studiów.

Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi

Współpracujemy z wieloma interesariuszami zewnętrznymi, głównie instytucjami kultury (Państwowe Muzeum Etnograficzne, Muzeum Narodowe, mniejsze muzea regionalne i lokalne) i organizacjami pozarządowymi (Fundacja „Ludzie i Medycyna”, Stowarzyszenie „Pracownia Etnograficzna” im. Witolda Dynowskiego, Amnesty International, Helsińska Fundacja Praw Człowieka). Współpraca ta dotyczy realizacji zewnętrznych zajęć czy wykładów gościnnych, ale też sprawdzania umiejętności naszych absolwentów i przydatności tychże na zmieniającym się rynku pracy. Uczestniczyliśmy również w Mazowieckich Spotkaniach Etnologicznych (grudzień 2020 i marzec 2021), organizowanych przez Polskie Towarzystwo Ludoznawcze i Stowarzyszenie „Pracownia Etnograficzna”, które dały okazję do sieciowania absolwentek i absolwentów kierunku etnologia i antropologia kulturowa, a także do rozmowy o ścieżkach kariery zawodowej po studiach.

Mobilność studencka

Zagraniczne i krajowe wyjazdy studenckie są koordynowane przez Biuro Współpracy z Zagranicą Uniwersytetu Warszawskiego i Koordynatorów na poziomie Wydziałów. Koordynatorka mobilności na poziomie Instytutu wspiera studenckie starania o półroczne lub roczne wyjazdy na uczelnie zagraniczne w ramach programu ERASMUS+, informuje też o innych programach wymiany międzynarodowej. Przed pandemią COVID-19 na stypendia wyjeżdżało około 8 osób rocznie, obecnie po przerwie pandemicznej zainteresowanie programem wymiany powoli się odradza. Studenci korzystają też z wymiany w ramach programu CEEPUS, oferujemy też program międzyuczelnianej wymiany krajowej MOST. Wszystkie informacje znajdują się w zakładce dla studentów: <https://www.etnologia.uw.edu.pl/stypendia-granty-studenckie>

Ponadto wspieramy indywidualne projekty badawcze studentów i studentek. Przykładem tego jest fakt, że w 2023 r. nasz student studiów magisterskich otrzymał dofinansowania na wyjazd badawczo-szkoleniowy na Uniwersytet w Canberze (Australia), w I konkursie na dofinansowanie mobilności studentek i studentów UW w ramach Programu „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza”. Kwota dofinansowania: 49 995 zł.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Obecnie dostęp do informacji zapewniany jest przede wszystkim internetowo. Na [stronie Uniwersytetu Warszawskiego](#), w zakładce *Student*, studenci mogą znaleźć informacje dotyczące pomocy materialnej, psychologicznej, programów wymiany międzynarodowej i krajowej, stypendiów, organizacjach studenckich i wiele innych. W zakładce *Kandydat* umieszczone są informacje o oferowanych przez UW kierunkach studiów, w tym o etnologii i antropologii kulturowej, o zasadach rekrutacji i o systemie Internetowej Rekrutacji Kandydatów organizującym rekrutację na studia pierwszego stopnia. Na uniwersyteckiej stronie [Dziennik UW](#) publikowane są wybrane uchwały Rady dydaktycznej:

Na [stronie Wydziału Nauk o Kulturze i Sztuce](#), studenci znajdują przekierowanie do [strony Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej](#), na której publikowane są wszelkie informacje i aktualności – dawniej publikowane w bogato ilustrowanych informatorach.

[Strona internetowa IEiAK](#) podzielona jest na zakładki: *Instytut*, *Dla studentów*, *Dla Kandydatów*, *Wokół etnologii*, *Biblioteka*. W zakładce *Instytut* można znaleźć ogólne wiadomości o instytucji; informacje dotyczące pracowników IEiAK (zakładka: *Ludzie*); informacje o prowadzonych badaniach i publikacjach oraz popularyzacji wyników badań w mediach.

W podzakładce *Badania* można uzyskać informacje o badaniach pracowników, badaniach statutowych zakładów oraz o realizowanych w Instytucie grantach krajowych (NCN, MNiE, NAWA) i zagranicznych. Na szczególną uwagę zasługuje [interaktywna mapa badań](#) prowadzonych przez pracowników. Na mapie świata zaznaczone są miejsca prowadzenia badań przez pracowników IEiAK, w tym laboratoriów etnograficznych. Mapa jest niezwykle użyteczną wizualizacją ogromu projektów badawczych zrealizowanych w ramach Instytutu Etnologii i Antropologii UW. W części *Publikacje* udostępniane są książki i artykuły autorstwa pracowników IEiAK wraz ze zdjęciem okładki i krótkim opisem.

Podzakładka *Struktura* przedstawia ogólny schemat organizacyjny oraz zawiera podstrony Rady dydaktycznej, Rady Instytutu, Komisji etycznej, na których udostępniane są składy tych ciał kolegialnych, protokoły posiedzeń, a w przypadku Rady dydaktycznej także podejmowane przez nią uchwały.

W części *Dla studentów* publikowane są aktualności studenckie, informacje o dyżurach itp. W podzbiorze *Studia* student może uzyskać informacje o programie studiów i corocznych planach, o zasadach studiowania, o rejestracji na zajęcia i kalendarzu akademickim, o obronach prac dyplomowych i nieobowiązkowych praktykach. Podstrona *Laboratoria etnograficzne* prezentuje prace poszczególnych grup laboratoryjnych. Dobrym przykładem może być jedna ze stron grup laboratoryjnych zakończonych w marcu 2023 r.: <https://etnologia.uw.edu.pl/instytut/badania/laboratoria-studenckie/laboratorium-chocholow>

W części dla studentów publikowane są informacje o stypendiach i programach studenckiej wymiany krajowej i zagranicznej. Ważnym odnośnikiem jest informacje o stworzonym specjalnie na potrzeby analizy etnograficznych materiałów źródłowych programie komputerowym Edet wraz z linkiem do tego programu. W zakładce *Inicjatywy studenckie* wymienione są koła i inicjatywy studenckie oraz opisane są struktury samorządowe.

W części *Dla kandydatów* zainteresowani znajdują syntetyczne informacje o dyscyplinie etnologia i antropologia kulturowa obejmujące cytaty z wypowiedzi znanych antropologów i liczne materiały multimedialne (krótkie filmy) informujące o specyfice badań etnograficznych. Podobnie bogate materiały multimedialne znajdują się w podzakładce *Rekrutacja*, gdzie oprócz informacji o procedurach rekrutacji, (współgrających z treściami publikowanymi na stronie UW: <https://irk.uw.edu.pl/>)

kandydaci znajdują filmy, na których pracownicy, absolwenci i studenci odpowiadają na pytanie, dlaczego warto studiować etnologię. Informacje udostępniane kandydatom uzupełniają informacje o toku studiów licencjackich i magisterskich oraz podzakładka *Ścieżki kariery*, na której umieszczone są sfilmowane rozmowy z pracownikami i absolwentami przynoszące informacje o ciekawych miejscach pracy czekających na absolwentów naszego kierunku.

Zakładka *Wokół etnologii* informuje o seminariach naukowych organizowanych od 2012 r. przez Zastępczynię Dyrektora ds. Naukowych, na które zapraszani są wybitni naukowcy z naszej dyscypliny i dyscyplin pokrewnych. Seminaria często odbywają się w języku angielskim. Na stronie opublikowany jest spis seminariów oraz udostępniane są nagrania z tych spotkań. Prócz seminariów instytutowych w zakładce prezentowane są seminaria grantowe realizowane w ramach grantów kierowanych przez pracowników Instytutu. Na podstronie *O etnologii* udostępniane są informacje o aktualnych konferencjach (*call for papers*), ogłoszenia o różnych wydarzeniach i nagrodach oraz, w części *Mediateka*, nagrania wykładów i seminariów.

Zakładka *Biblioteka* informuje o regulaminie biblioteki, zasobach, czasopiśmie, zbiorach specjalnych i udostępnia katalog on-line. W tej zakładce umieszczona jest tak zwana *Przypisologia*, czyli bardzo pomocne zasady sporządzania bibliografii i przypisów. Stronę uzupełniają *Przydatne linki* – odsyłające do formularzy i druków do pobrania.

Strona internetowa IEiAK posiada wszystkie zalety współczesnej witryny informacyjnej – nowoczesną grafikę, jasną strukturę i łatwe do znalezienia informacje kontaktowe. W roku 2022 strona uzyskała dodatkowy wymiar responsywności (dynamicznego dopasowywania zawartości do wielkości ekranów – telefonów, tabletów itp.) oraz dopasowania do potrzeb osób słabowidzących (m.in. zwiększony został kontrast oraz wprowadzona możliwość powiększania czcionki). W trybie bieżącym prowadzone są aktualizacje strony oraz back-up danych. Stronę prowadzą pracownicy administracji pod kierunkiem Wicedyrektorki ds. Studenckich.

Bieżące informacje zamieszczane są również na **portalu społecznościowym [Facebook Instytutu](#)**, który pełni rolę tablicy ogłoszeń dla studentów, przyzwyczajonych do korzystania z portali społecznościowych. Na portalu Fb zamieszczane są m.in. wiadomości na temat aktualnych wydarzeń organizowanych w Instytucie, o konkursach, publikacjach z dziedziny antropologii itp. Studenci i zewnętrzni obserwatorzy mają szansę wyrazić swoje zdanie na temat zamieszczanych na profilu wiadomości, a także zgłosić do administratora profilu własne ogłoszenia.

W czasie studiowania najważniejszym systemem informatycznym jest funkcjonujący na poziomie ogólnouniwersyteckim **Uczelniany System Obsługi Studentów** – tu zawarte są wszystkie zajęcia z sylabusami, w tym sposobami zaliczania, i wyniki w postaci ocen z zajęć wraz z końcowym etapem zdobycia dyplomu licencjackiego i magisterskiego. Sylabusy przedmiotów są rodzajem kontraktu pomiędzy wykładowcą a studentem, który uzyskuje informacje o formie zaliczenia przedmiotu i wybierając zajęcia akceptuje określone wymagania. Ważnym systemem jest też **Archiwum Prac Dyplomowych** służący do publikowania prac dyplomowych, recenzji i protokołów z egzaminów.

Spotkania bezpośrednie pozostają w IEiAK istotnym elementem komunikacji społecznej. Pracownicy/czki mają wyznaczone dyżury, Wicedyrektorka ds. Studenckich jest w stałym kontakcie ze studentami/tkami. Dla kandydatów organizujemy spotkania na Kampusie głównym w czasie Dni Otwartych. Rozdawane są wówczas ulotki i inne materiały promocyjne. Dla rozpoczynających studia organizowany jest dzień adaptacyjny. Miejszem spotkań pracowników, doktorantów i studentów pozostają także seminaria naukowe IEiAK, które w większości organizowane są w formie bezpośredniej (lub hybrydowej), na terenie Instytutu. Informacje o seminariach przekazywane są na stronie www, na Facebooku, pocztą mailową oraz w postaci plakatów.

Oddzielną formą kontaktu pozostaje **poczta elektroniczna**, która wykorzystywana jest głównie do komunikacji indywidualnej, choć także do zbiorowego przekazywania informacji np. o seminariach naukowych i konferencjach. Osoby nowo przyjęte na studia otrzymują informacje o programie studiów

i podstawowe informacje organizacyjne (np. o rejestracjach na przedmioty) na adres e-mail. Studenci kontaktują się z wykładowcami oraz sekretariatem za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

System zapewniania jakości kształcenia na kierunku studiów jest wielowymiarowy i obejmuje działalność wielu podmiotów, zarówno jednoosobowych, jak i kolegialnych, z których największe bezpośrednie znaczenie ma Rada dydaktyczna dla danego kierunku studiów, projektująca i monitorująca proces kształcenia. Wytyczne dla funkcjonowania rad dydaktycznych formułowane są przez Uniwersytecką Radę ds. Kształcenia, która koordynuje i monitoruje realizację polityki jakości kształcenia na Uniwersytecie, a także przedstawia projekt strategii UW w obszarze kształcenia. Za organizację procesu kształcenia na Wydziale odpowiedzialny jest Kierownik Jednostki Dydaktycznej (Prodziekan ds. Studenckich).

Nadzór nad programem studiów i odpowiedzialność za proces ewaluacji i doskonalenia jakości

Przygotowanie i zatwierdzenie programu studiów

Działając na podstawie art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, par. 7 ust. 3 oraz Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, par. 43 ust 1, a także Statutu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 26 czerwca 2019 r. par. 144 ust. 1, Senat UW zatwierdził program kształcenia na kierunku etnologia i antropologia kulturowa na studiach pierwszego i drugiego stopnia uchwałą nr 414 (par. 29 załącznik nr 24) z dnia 8 maja 2019 r. Wobec konieczności udoskonalenia programu kształcenia Rada dydaktyczna kierunku uchwaliła projekt zmian w programie studiów pierwszego stopnia (URD 15 z 19 listopada 2021 r), które uzyskały aprobatę Komisji senackiej ds. studentów, doktorantów i jakości kształcenia, Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia, a następnie zostały zatwierdzone przez Senat w postaci uchwały Senatu UW nr 234 z dnia 8 maja 2023 r., według której od października 2023 r. będą odbywały się studia licencjackie, podczas gdy program studiów magisterskich pozostaje bez zmian od 2019 r.

Nadzór nad programem studiów i jego realizacją sprawuje Rada dydaktyczna dla kierunku etnologia i antropologia kulturowa we współpracy z Kierownikiem Jednostki Dydaktycznej i ciałami administracyjnymi takimi jak Biuro Innowacji Dydaktycznych.

Rada dydaktyczna, nadzorująca kształcenie na kierunku, działa na Uniwersytecie Warszawskim na mocy Statutu UW, zgodnie z Uchwałą nr 2 Uniwersyteckiej Rady Kształcenia w sprawie zasad działania rad dydaktycznych na UW z 27 stycznia 2020 r. oraz uchwałami URK, zawierających wytyczne dla rad dydaktycznych. Jej zadania szczegółowo reguluje również Regulamin studiów na UW.

Rada dydaktyczna, projektująca i nadzorująca kształcenie na kierunku etnologia i antropologia kulturowa, została powołana zarządzeniem Rektora UW nr 169 z 12 listopada 2019 r., uzupełnionym o zarządzenie poprawkowe nr 198 z 28 sierpnia 2020. Rada liczy 14 osób, w tym 2 przedstawiciele doktorantów i 4 studentów. Wybory nauczycieli akademickich do Rady dydaktycznej odbyły się dwukrotnie: w 2019 i 2020 roku. Wybory przedstawicieli studenckich i doktoranckich dokonywane są co roku przez Komisje Wyborcze Samorządu Studentów i Samorządu Doktorantów. Obecnie pomimo dwukrotnych wyborów (zwykłych i uzupełniających) mandat doktorancki pozostaje nieobsadzony, a na cztery mandaty studenckie obsadzony jest tylko jeden. Przepisy uniwersyteckie pozwalają na działalność rady dydaktycznej w sytuacji, gdy mandaty studenckie i doktoranckie są nieobsadzone.

Osobą odpowiedzialną za ewaluację kształcenia na kierunku i udoskonalanie programu jest, na mocy wcześniej przywołanych aktów prawnych, Przewodniczący/ca Rady dydaktycznej. Przewodniczącą RD kierunku etnologia i antropologia kulturowa Rada wybierała ze swego grona w styczniu 2020 i 2021 roku. Przewodnicząca odbyła szkolenia w ramach programów Akademia Zarządzania Dydaktyką

Akademicką, Zintegrowany Program Rozwoju oraz Doskonałość Dydaktyczna Uczelni, przygotowujące przewodniczących rad do nadzorowania procesu ewaluacji kształcenia i doskonalenia programów studiów.

Monitorująca kształcenie na kierunku Rada dydaktyczna wykonuje swoje obowiązki poprzez prowadzenie monitoringu i ewaluacji programu studiów i jakości kształcenia, analizę wyników tych badań oraz formułowanie rekomendacji oraz podejmowanie uchwał publikowanych na stronie internetowej IEiAK (w zakładce: Instytut – Struktura – Rada dydaktyczna)

<https://www.etnologia.uw.edu.pl/instytut/struktura/rada-dydaktyczna>

Uchwały RD są przesyłane do wiadomości Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia za pośrednictwem Biura Innowacji Dydaktycznych oraz do Kierownika Jednostki Dydaktycznej. Uchwały dotyczące rekrutacji są przesyłane także do Dziekanatu WNKS i Biura ds. Rekrutacji UW.

Na początku swojego funkcjonowania rada dydaktyczna kierunku etnologia i antropologia kulturowa, podążając za wytycznymi URK ujętymi w uchwałach, określiła konstytutywne zasady funkcjonowania kierunku etnologia i antropologia kulturowa: zasady dyplomowania URD 3 z 30 marca 2020; egzaminowania URD 7 z 30 września 2020; odbywania nieobowiązkowych praktyk URD 8 z 15 listopada 2020; opieki promotorów nad zajęciami prowadzonymi przez doktorantów URD 16 z 19 listopada 2021 oraz przeprowadzania hospicji URD 24 z 10 stycznia 2023.

Dokonywanie zmian w programie studiów

Sposób dokonywania zmian w programach studiów oraz zatwierdzania nowych programów normują Zarządzenia Rektora UW nr 71 z 9 kwietnia 2020 i nr 145 z 24 listopada 2021 r. Procedura opisana w tych dokumentach przewiduje opracowanie zmian przez radę dydaktyczną i przyjęcie ich uchwałą RD, a następnie złożenie wniosku o dokonanie zmian programowych na kierunku studiów. Wniosek analizuje i opiniuje Komisja Senacka ds. studentów, doktorantów i jakości kształcenia, a następnie Uniwersytecka Rada Kształcenia, zwykle przekazując wnioskodawcy swoje uwagi. Na tym etapie wniosek może jeszcze zostać poprawiony i udoskonalony. Wraz z opiniami obu ciał, wniosek przekazywany jest do procedowania przez Senat UW, który ostatecznie podejmuje decyzję w sprawie zmienionego programu studiów. Rada dydaktyczna, uchwałą RD 15 z 19 listopada 2021 r. zaproponowała zmianę programu kształcenia ujętego w uchwale Senatu UW nr 414 (par. 29 załącznik nr 24) z dnia 8 maja 2019 r. i rozpoczęła procedurę postępowania zgodną z zarządzeniami Rektora UW. Zmiana dotyczyła przyjęcia nowych modułów porządkujących zajęcia nieobowiązkowe w programie studiów pierwszego stopnia. Zmieniony program kształcenia na studiach licencjackich został zaakceptowany uchwałą Senatu UW nr 234 z 22 marca 2023 r. Zmiana modułów była odpowiedzią na wyniki ewaluacji kształcenia na kierunku przeprowadzonej jesienią 2020 r. W okresie wrzesień-listopad 2020 roku na zlecenie Rady dydaktycznej opracowano i przeprowadzono kompleksową anonimową ankietę ewaluacyjną skierowaną do trzech grup: 1) studentek i studentów, 2) wykładowców i wykładowczyń; 3) pracowników i pracowniczek administracyjnych, zaangażowanych w proces kształcenia na kierunku etnologia i antropologia kulturowa UW. Każda z grup dostała odrębne ankiety, w których dominowały pytania otwarte odnoszące się do całościowej oceny programu studiów, co miało pozwolić na uzyskanie różnorodnych perspektyw jego oceny. Ankiety wypełniano w formularzach google docs. W pierwszej grupie ankiety wypełniło 38 studentek/ów. Osoby wypełniające ankiety studiowały na studiach licencjackich (65,8%, 25 os.) i magisterskich (34,2%, 13, os.), prawie 1/3 z nich studiuje równocześnie na drugim kierunku. Spośród wypełniających ankietę studentek/ów studiów II stopnia 90% (12 os.) obroniło wcześniej licencjat w IEiAK. W drugiej grupie uzyskano 9 wypełnionych ankiet (na 26 wykładowców), zatem ankiety wypełniła mniej niż połowa kadry dydaktycznej. W trzeciej, najmniej licznej, grupie otrzymaliśmy tylko 3 ankiety, ale od osób, które przede wszystkim zajmują się planowaniem i obsługą dydaktyki. Rada dydaktyczna opracowała szczegółowy raport na podstawie wyników ankiet, w którym zawarte zostały między innymi poniższe wnioski. Większość osób

studiujących uznała program studiów licencjackich za atrakcyjny i zróżnicowany. Nawet negatywne oceny konkretnych przedmiotów były incydentalne. Laboratoria etnograficzne są generalnie oceniane bardzo dobrze. Pisano np. że “laboratoria są najciekawszymi zajęciami i są bardzo dobrze przemyślane”. Natomiast często powtarzającą się propozycją zmian było przeformułowanie podziału na moduły, wprowadzenie nowych, kwestionowanie celowości kilku istniejących (pojedyncze głosy). Jako czynnik najbardziej odróżniający studia magisterskie od licencjackich studentki/ci jednogłośnie uznali brak laboratorium etnograficznego i konieczność samodzielnego prowadzenia badań – tym samym mniej nauki metodyki oraz czytania kanonicznych tekstów, a jednocześnie większa samodzielność i indywidualizacja projektu badawczego. Zarówno dla programu studiów I jak i II stopnia osoby studiujące wskazywały potrzebę wprowadzenia zajęć z User Experience (UX), zajęć praktycznych, warsztatowych, kształtujących umiejętności analityczne czy pisania etnograficznego/akademickiego, prowadzonych m.in. z instytucjami partnerskimi.

Wyniki ewaluacji były dyskutowane na forum Rady dydaktycznej, która wypracowała nową koncepcję podziału zajęć nieobowiązkowych na moduły i przyjęła ją w formie uchwały (URD 15). Nowe moduły to: L1 – Antropologia etniczności, L2 – Globalizacja/ migracje/ mobilność, L3 – Materialność/ rzeczy/ środowisko, L4 – Tekst/ język/ komunikacja, L5 – Antropologia polityczności, L6 – Religijność/ świeckość/ ontologie, L7 – Antropologia ekonomiczna, L8 – Wizualność/ sztuka/ technologie, L9 – Płeć/ ciało/ relacyjność, L10 – Etnografie regionalne/ Monografie terenowe. Nowa koncepcja lepiej odpowiada aktualnym obszarom tematycznym w naszej dyscyplinie.

Rada dydaktyczna, działając na mocy uchwały Uniwersyteckiej Rady Kształcenia DURK 2 z 27 stycznia 2020 r. w sprawie zasad działania rad dydaktycznych na UW, uchwałą URD 21 z 27 kwietnia 2022 powołała Komisję mającą na celu opracowanie nowej koncepcji programu studiów magisterskich. Komisja złożona z pięciu nauczycieli akademickich oraz dwóch studentów studiów II stopnia (jednego studenckiego przedstawiciela w RD i jednego przedstawiciela studentów spoza Rady) spotkała się kilkakrotnie, dyskutując o głównych wytycznych nowego programu. Wypracowanie całościowej koncepcji zmiany programu okazało się niełatwe i dyskusyjne, toteż na pewien czas prace komisji zostały zawieszona, niemniej w najbliższym czasie planowane jest podjęcie dalszych działań. Po uzyskaniu konsensusu nowy program kształcenia na studiach drugiego stopnia zostanie przyjęty uchwałą Rady dydaktycznej i procedura opisana w zarządzeniu Rektora zostanie wszczęta.

Bieżące monitorowanie i okresowe przeglądy programu i prace Rady dydaktycznej

Działając na mocy Regulaminu Studiów na UW z 19 czerwca 2019 r. par. 5, pkt 2; Zarządzenia Rektora UW nr 163 w sprawie zapewniania jakości kształcenia na UW z 8 listopada 2019 r. par. 6 pkt 5, rada dydaktyczna co roku wiosną zatwierdza ofertę dydaktyczną na kolejny rok akademicki. Na posiedzeniu rady dyskutowana jest obsada zajęć obowiązkowych oraz aktualność i przydatność zaproponowanych przez kadrę zajęć nieobowiązkowych, przypisywanych do modułów. Przydatność zajęć oceniana jest pod kątem zbieżności z zakładanymi efektami uczenia się, z profilem absolwenta i z wynikami corocznej ewaluacji kształcenia. Według podobnych kryteriów oceniane są propozycje zajęć formułowane przez wykładowców zewnętrznych. W procesie oceny proponowanych zajęć brane są pod uwagę przede wszystkim opisywane w nich efekty uczenia się oraz zwiększanie umiędzynarodowienia.

Co roku Rada dydaktyczna uchwałą określa propozycję zasad rekrutacji (URD 3, 13, 19, 20, 28, 29), a także limitów przyjęć i wysokości opłat za usługi edukacyjne. Również co roku Rada wyłania kandydata/tkę do Nagrody dydaktycznej Rektora UW (URD 5 i 22). Już dwukrotnie udało się uzyskać tę nagrodę: w roku 2020 otrzymała ją dr Renata Hryciuk, a w roku 2021 dr Amanda Krzyworzeka. Tegoroczna kandydatka została już wyłoniona w czasie jesiennej ewaluacji i na posiedzeniu 5 kwietnia 2023 r. Rada uchwałą wysunęła jej kandydaturę.

Co roku jesienią Rada dydaktyczna kierunku etnologia i antropologia kulturowa przeprowadza okresową ewaluację kształcenia w zakończonym roku akademickim. Działając na mocy Uchwały URK

nr 2 z 27 stycznia 2020 r. w sprawie zasad działania rad dydaktycznych na UW, Rada powołała, uchwałą URD 6 z 17 czerwca 2020, trzy komisje: 1) do przeprowadzenia analizy i podsumowania wyników ogólnouniwersyteckiej, internetowej, studenckiej ankiety oceniającej prowadzenie poszczególnych przedmiotów 2) do oceny sposobu egzaminowania i zaliczania przedmiotów na kierunku; 3) do przeprowadzenia ewaluacji procesu dyplomowania na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz specjalną komisją do przeprowadzenia jednorazowej, wewnętrznej, instytutowej ankiety zbierającej oceny programu i form kształcenia na naszym kierunku formułowane przez pracowników i studentów wszystkich lat studiów (szczegółowy opis prac tej komisji został ujęty w punkcie dotyczącym dokonywania zmian w programie studiów). W każdej z wymienionych komisji znalazł się przedstawiciel studencki lub doktorancki. Komisje zostały powołane na rok. Skład komisji jest inny co roku, aby wszyscy członkowie rady zyskali doświadczenie w ocenianiu każdego z kryteriów. W następnym roku akademickim, na posiedzeniu rady 26 maja 2021 powołano 7 komisji. Komisje zgodnie z obowiązkami Rady dydaktycznej ujętymi w Regulaminie Studiów na UW (par. 5) analizowały: wyniki ogólnouniwersyteckiej, studenckiej ankiety ewaluacyjnej w systemie USOS i protokoły hospitacji; sposoby zaliczania i egzaminowania opisane w sylabusach umieszczanych w systemie USOS, proces dyplomowania (analiza recenzji w systemie internetowym Archiwum Prac Dyplomowych oraz protokołów z egzaminów dyplomowych); przebieg rekrutacji na studiach pierwszego i drugiego stopnia; system wsparcia dydaktycznego; zgodność kompetencji nauczycieli akademickich z założonymi efektami uczenia się; losy absolwentów, wsparcie działalności studenckich organizacji związanych z kierunkiem studiów oraz umiędzynarodowienie kształcenia. W kolejnym roku na posiedzeniu 5 maja 2022 r, także powołano komisje, które analizowały kształcenie na kierunku według tych samych kryteriów ujętych w Regulaminie Studiów na UW, par. 5).

Wynikiem prac komisji Rady dydaktycznej są raporty opracowywane od 2020 r., przedstawiane i dyskutowane na kolejnych posiedzeniach Rady. Konsekwencją przyjęcia przez Radę raportów są: 1) rozmowy kierowników zakładów z pracownikami na temat wyników ogólnouniwersyteckich, studenckich ankiet ewaluacyjnych; 2) zmiana modułów kształcenia na studiach pierwszego stopnia; 3) zamówienie zajęć ułatwiających studentom odnalezienie się na rynku pracy (m. in. zajęcia przygotowujące do pracy w korporacyjnych działach badania *users' experience*, zajęcia pracowników Państwowego Muzeum Etnograficznego, zajęcia osób pracujących w instytucjach związanych z pomocą humanitarną); 4) wyłanianie kandydatury do nagrody dydaktycznej Rektora UW; 5) wytyczne dotyczące konstruowania oferty dydaktycznej na kolejny rok akademicki; 6) sugestie przekazywane Dyrektorowi IEiAK dotyczące konkursów zatrudnieniowych (wskazywanie obszarów tematycznych, na które jest zapotrzebowanie – ostatnio zatrudniono specjalistkę z zakresu antropologii środowiska, bo takie oczekiwania pojawiły się w raportach ewaluacyjnych). Raporty z procesu ewaluacji są publikowane na stronie internetowej Instytutu w postaci [uchwał RD](#) oraz wysyłane do wiadomości UKR, Biura Jakości Kształcenia (dawnej), Biura Innowacji Dydaktycznych i prezentowane na forum Rady Instytutu i na zebraniu pracowników IEiAK.

Wnioski sformułowane w raporcie z procesu monitorowania i ewaluacji kształcenia w roku akademickim 2020/2021 były pozytywne, choć okres pandemii był czasem trudnym, co widać w wynikach ogólnouniwersyteckiej ankiety oceniającej zajęcia oraz w ocenach formułowanych ustnie przez pracowników i studentów. Procesy rekrutacji, egzaminowania i dyplomowania przebiegały prawidłowo, a zajęcia dydaktyczne oceniane były przez studentów najczęściej bardzo dobrze lub dobrze. Liczba kandydatów na studia pierwszego stopnia była dość wysoka, a na studia drugiego stopnia podobna jak w roku ubiegłym. Z powodu pracy zdalnej część prowadzących zmieniła formę zaliczenia przedmiotu deklarowaną w sylabusie publikowanym w systemie USOS na zdalną. Zasadniczym problemem spowodowanym przez pandemię COVID-19 były utrudnienia związane z wyjazdami terenowymi, będącymi koniecznym elementem cyklu kształcenia, w ramach przedmiotu 'Laboratorium etnograficzne'. Prowadzący grupy podejmowali trudne decyzje dotyczące bezpieczeństwa, zarówno studentów, jak i mieszkańców miejscowości, w których prowadzone były badania. Efektem była zmniejszona liczba źródeł wytworzonych, przesunięte terminy corocznego podsumowania grup

laboratoryjnych kończących badania i połączenie zajęć laboratoryjnych z seminarium licencjackim prowadzonym przez tę samą osobę. Pandemia spowodowała większą liczbę rezygnacji ze studiów niż w latach poprzednich. W roku 2020/2021 system wsparcia dydaktycznego został zasilony kilkoma komputerami mającymi ułatwić dydaktykę zdalną. Pracownicy mieli możliwość uczestniczenia w kursach przygotowujących do prowadzenia zajęć on-line organizowanych przez Uniwersytet. Księgozbiór instytutowej biblioteki (z wyjątkiem przerwy wynikającej z zaleceń Rektora) był dostępny dla pracowników i studentów przy zachowaniu obowiązującego reżimu sanitarnego. Studenckie koła naukowe w pandemicznym roku nie wykazały się aktywnością, a część z nich zawiesiła działalność. Otrzymaliśmy też wiele doniesień o pogarszającym się zdrowiu psychicznym studentów, również dla wielu pracowników konieczność szybkiego przestawienia się na dydaktykę zdalną była wyzwaniem obciążającym psychicznie. Formułując zalecenia do wdrożenia, Rada dydaktyczna postanowiła wystąpić z prośbą do koordynatorów ogólnouniwersyteckiej internetowej ankiety ewaluacyjnej o uzupełnienie jej o nową funkcjonalność, pozwalającą ocenianemu wykładowcy na napisanie komentarza do opinii studenckiej (np. w „dymku” oznaczonym literą „i”, stosowanym w systemie USOS). Rada dydaktyczna na prośbę studentów włączyła do oferty dydaktycznej zajęcia prowadzone przez specjalistkę w zakresie szkolenia do pracy w branży *User Experience i User Design*. W wyniku monitoringu losów absolwentów okazało się, że wielu naszych absolwentów pracuje w tej branży, choć znaczna część także w organizacjach pozarządowych, w szczególności związanych z ochroną praw człowieka, takich jak *Amnesty International* oraz w urzędach i instytucjach kultury i innych miejscach. Rada dydaktyczna zaakceptowała zainicjowane przez Dyrektora zamówienie zajęć pracowników Państwowego Muzeum Etnograficznego (na mocy umowy pomiędzy Wydziałem Nauk o Kulturze i Sztuce i Państwowym Muzeum Etnograficznym). Rada dydaktyczna apelowała do promotorów o zadbanie o właściwą konstrukcję prac dyplomowych oraz o formułowanie jasnych, zrozumiałych sugestii udoskonalień na etapie promotorskiego konsultowania tekstu powstającej pracy dyplomowej oraz przypominała promotorom i recenzentom o konieczności dotrzymywania terminów akceptowania pracy do obrony i umieszczania recenzji w systemie APD. Rada zaapelowała do prowadzących zajęcia o bardziej konkretne i ścisłe opisy form zaliczania przedmiotu publikowane w sylabusach w systemie USOS. Postulaty i sugestie Rady zostały przedstawione na forum Rady Instytutu i na zebraniu pracowników IEiAK.

Wnioski sformułowane w raporcie z procesu monitorowania i ewaluacji kształcenia w roku akademickim 2021/2022 stwierdzały, że procesy rekrutacji, egzaminowania i dyplomowania przebiegały prawidłowo. Recenzje prac dyplomowych publikowane w systemie APD były bardzo rzetelne i wnikliwe. Zajęcia dydaktyczne oceniane były przez studentów najczęściej dobrze lub bardzo dobrze – w ogólnouniwersyteckiej ankiecie w systemie USOS średnia ocen wynosiła około 1,34 (w skali -2 / +2). Liczba kandydatów na studia pierwszego stopnia była wyższa niż w roku ubiegłym, a na studia drugiego stopnia nieco niższa, co skłoniło Radę do powołania komisji pracującej nad zmianą programu kształcenia na studiach magisterskich. W wyniku monitoringu stwierdzono, że studenckie koła naukowe („Koło Studentów Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej “Etno” i „Koło Antropologii Publicznej i Zaangażowanej”) od czasu pandemii COVID-19 pozostają zawieszane, jednak studenci organizują naukowe seminaria (takie jak cykl spotkań „Ludzkie – nieludzkie – pozaludzkie”). Rada mailowo zachęcała studentów do angażowania się w studencki ruch naukowy, w prace samorządu studenckiego oraz Rady dydaktycznej, Rady Wydziału i Rady Instytutu. W tym samym mailu Rada poprosiła studentów o większe zaangażowanie w wypełnianie ankiet oceny zajęć dydaktycznych w systemie USOS.

Studenci poprzez swoich przedstawicieli formułowali sugestie pozwalające na doskonalenie kształcenia na kierunku wnioskując o bardziej konkretne i szczegółowe opisywanie metod i kryteriów zaliczania przedmiotów oraz o uzgodnienie treści kształcenia zajęć metodologicznych na studiach drugiego stopnia, aby uniknąć powtórzeń. Rada dydaktyczna upowszechniła wśród pracowników (mailowo) informację o konieczności dopracowania sylabusów zajęć, przede wszystkim rozbudowując opis metod i kryteriów oceniania oraz efektów kształcenia, a także zapowiedziała intensyfikację

hospitacji zajęć. Rada dydaktyczna zdecydowała o powołaniu komisji, która wnikliwie przeanalizuje program kształcenia na studiach magisterskich (w tym podnoszoną kwestię zajęć metodologicznych) i zaproponuje zmiany w programie kształcenia na studiach drugiego stopnia. Studenci krytykowali też dostęp do Sieci na terenie budynku Żurawia 4, sygnalizując, że tylko w bibliotecznej czytelni jest dostęp do sieci Eduroam, a w pozostałych pomieszczeniach dostępna sieć nie jest prawidłowo zabezpieczona. Rada przekazała te informacje kierowniczce administracji, która zgłosiła je administratorowi budynku na Żurawiej 4. Wszystkie te działania ukazują wpływ studentów, czyli interesariuszy wewnętrznych, na doskonalenie programu studiów.

Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów i ich wpływ na doskonalenie programu studiów

Profil absolwenta na obu stopniach kierunku etnologia i antropologia kulturowa zakłada, że studenci kończący te studia potrafią obserwować, analizować i krytycznie oceniać procesy kulturowo-społeczne – tak można streścić kierunkowe efekty kształcenia. To założenie realizowane jest poprzez oferowane studentom zajęcia obowiązkowe oraz liczne zajęcia nieobowiązkowe, na studiach licencjackich pogrupowane w moduły. Aby uzyskać oczekiwane efekty uczenia się większość zajęć prowadzona jest w formie konwersatoriów, czyli w sposób bardziej angażujący studentów niż forma podawcza (wykład). Interaktywne formy prowadzenia zajęć takie jak: praca w grupie, realizacja mikroprojektów badawczych, współpraca z organizacjami i instytucjami pozwalają osiągać cele dydaktyczne założone w programie. Formy zaliczania przedmiotów takie jak przygotowywanie prac semestralnych i ustnych oraz prezentacji z wykorzystaniem technik wizualnych także sprzyjają realizacji zamierzonych efektów uczenia się.

Program studiów pierwszego stopnia zakłada, że studenci posiadają umiejętność prowadzenia projektów badawczych metodami etnograficznymi, nabywając przy tym wiedzę konieczną do realizacji projektu i potrzebne kompetencje społeczne. Cykl zajęciowo-badawczy “Laboratorium etnograficzne” najlepiej pozwala studentom zrealizować założone w programie cele. Zajęcia przygotowujące do wyjazdu w teren pozwalają im przyswoić wiedzę o zapleczu teoretycznym i narzędziach analitycznych potrzebnych do realizacji projektu. Poziom wiedzy jest oceniany w formie sprawdzianów. W czasie wyjazdów terenowych studenci kształcą umiejętność prowadzenia wywiadów otwartych, pogłębionych i obserwacji uczestniczących. Uczą się sposobów rejestracji danych w formie wizualnej i audio, a następnie ich digitalizacji, co pozwala na uzyskanie źródeł wytworzonych. Nabywanie tych umiejętności jest kontrolowane przez prowadzącego laboratorium w postaci codziennych, wieczornych rozmów w terenie, a następnie poprzez egzekwowanie zdigitalizowanych materiałów źródłowych. W czasie wyjazdów terenowych studenci zyskują nowe kompetencje społeczne – uczą się rozmawiać z wytypowaną grupą badaną, przełamując barierę nieśmiałości i obawy przed innością. Uczą się współpracy w grupie studenckiej i w mniejszych, zwykle dwuosobowych grupach, w których przeprowadzają wywiady i zyskują doświadczenie terenowe. Uzyskiwanie tych efektów uczenia się także jest kontrolowane przez prowadzącego w czasie wieczornych rozmów w czasie wyjazdów terenowych. Te rozmowy są okazją do monitorowania procesu uczenia się pracy terenowej metodami etnograficznymi. Po zakończeniu badań terenowych studenci pracują nad opracowaniem raportu, który prezentują w formie referatu z prezentacją w czasie tzw. podsumowań grup laboratoryjnych. Podsumowania są okazją do zaprezentowania, w jakim stopniu student osiągnął efekty uczenia się zakładane dla przedmiotu “Laboratorium etnograficzne”. Praca licencjacka, będąca kontynuacją sprawozdawania efektów badań laboratoryjnych, jest sposobem sprawdzenia uzyskania umiejętności konstruowania pracy dyplomowej i referowania wyników badań w formie pisemnej. Praca, oceniana przez dwóch recenzentów (recenzje są publikowane w systemie APD), jest okazją do uzyskania zewnętrznej (względem prowadzącego) oceny efektów uczenia się studenta.

Bardziej zaawansowane efekty uczenia się na studiach drugiego stopnia kształci seminarium magisterskie, w czasie którego student realizuje indywidualny projekt badawczy, przebiegający według

etapów podobnych do laboratoryjnego, z tą różnicą, że nie jest to projekt realizowany grupowo. Sposób oceniania efektów przyswojenia założonej wiedzy, nabycia zamierzonych umiejętności i kompetencji społecznych jest oceniany podobnie jak w przypadku Laboratorium i seminarium licencjackiego tyle, że ocenia się umiejętności na wyższym poziomie.

Uzyskane przez studenta efekty uczenia się na kierunku etnologia i antropologia są doceniane na rynku pracy. Rozmowy z absolwentami pracującymi w korporacjach, w działach badania rynku (UX, UXD), w instytucjach kultury i w organizacjach pozarządowych potwierdzają, że studenci, którzy osiągnęli efekty uczenia się w wysokim stopniu bardzo dobrze radzą sobie w tych miejscach pracy. Informacja zwrotna przekazywana przez absolwentów jest brana pod uwagę przy doskonaleniu oferty dydaktycznej. W wyniku takich sugestii Rada dydaktyczna zdecydowała się ograniczyć liczbę przedmiotów teoretyczno-metodologicznych do zajęć obowiązkowych, na rzecz rozbudowywania zajęć kształcących przydatne umiejętności (zajęcia z zakresu warsztatu redaktorskiego, translatoria, zajęcia dotyczące badania *users experience* i inne).

Wpływ interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych na doskonalenie i realizację programu studiów

Wpływ studentów, będących interesariuszami wewnętrznymi, na doskonalenie programu studiów został opisany w punkcie dotyczącym okresowych przeglądów programu studiów. Wpływ interesariuszy zewnętrznych dokonuje się głównie poprzez rozmowy z ich przedstawicielami, choć monitoring losów absolwentów za pomocą systemów takich jak ogólnopolski i ogólnodostępny serwis Ekonomiczne Losy Absolwentów (ELA) czy wewnątrz uniwersytecki System Analizy Danych (SAD) także pozwalają zorientować się w dynamicznie zmieniających się miejscach zatrudniania absolwentów. Rozmawiając z absolwentami, których część jest już na stanowiskach kierowniczych, zorientowaliśmy się, że w ostatnich latach spora część kończących studia na etnologii podejmuje pracę w korporacjach, w działach badania *users' experience* i działach *users' design*. Wychodząc naprzeciw potrzebom rynku pracy, Rada dydaktyczna zaapelowała do Dyrektora IEiAK i Dziekana Wydziału Nauk o Kulturze i Sztuce o zatrudnienie wykładowców zewnętrznych świadczących zajęcia ułatwiające studentom odnalezienie się w tego rodzaju miejscach pracy. Konferencja Antropologia – Innowacyjność – Biznes była doskonałą okazją do rozmów z absolwentami – przedstawicielami biznesu, szkiecującymi umiejętności, jakich oczekują od osób rekrutujących się do pracy. Rozmowy z Dyrektorem Państwowego Muzeum Etnograficznego – naszym absolwentem, doprowadziły do podpisania umowy z wydziałem WNKS, na mocy której pracownicy PME prowadzą zajęcia dydaktyczne na naszym kierunku. Konstruując ofertę dydaktyczną bierzemy pod uwagę sugestie formułowane w rozmowach z naszymi absolwentami pracującymi w Muzeum Historii Żydów Polskich – Polin, Muzeum Norblina i w innych instytucjach związanych z kulturą, takich jak np. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego czy Narodowy Instytut Dziedzictwa. Prowadziliśmy rozmowy z absolwentami kierującymi organizacjami takimi jak *Amnesty International*, którzy sugerowali w jaki sposób pomagać studentom zaangażowanym aktywistycznie, co często przeradza się w pracę dla instytucji broniących praw człowieka. Z rozmów z absolwentami zatrudnionymi w instytucjach związanych z pomocą humanitarną wyrósł projekt zajęć o tej tematyce realizowanych przez wykładowcę zewnętrznego. Realizowaliśmy ze studentami projekty badawcze dla firm takich jak Carrefour Polska, pozwalające im doświadczyć specyfiki współpracy z wielką korporacją i oswoić się z przyjętym w takich firmach sposobem prezentowania wyników badań. Innym projektem realizowanym z grupą studentów były badania osób odwiedzających Muzeum Narodowe w Warszawie. Oba projekty stanowiły okazję do rozmów z interesariuszami zewnętrznymi na temat ich oczekiwań i wskazywały możliwości doskonalenia programu kształcenia na naszym kierunku, tak aby nasi absolwenci byli poszukiwani na rynku pracy.

Wykorzystanie wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia

Ocena programowa kierunku etnologia przeprowadzana była przez Polską Komisję Akredytacyjną w latach 2003 i 2008, a więc przed zmianami ustaw o szkolnictwie wyższym dokonanych w 2011 i 2018 roku. W obliczu znaczącej zmiany koncepcji kształcenia i uczenia się sformułowane piętnaście lat temu rekomendacje nie są aktualnymi wskazówkami ułatwiającymi doskonalenie kształcenia na kierunku, na przykład sugestie dotyczące kształcenia na studiach niestacjonarnych są już nieadekwatne, bo od 2012 r. nie prowadzimy tej formy studiów.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <p>1. Laboratoria etnograficzne, czyli zajęcia charakterystyczne dla Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UW, pozwalające na wyjątkowe uczenie się w działaniu. Jest to specyficzna, intensywna i długotrwała forma zajęć, skoncentrowana wokół konkretnego problemu badawczego, trwająca od połowy I do połowy III roku studiów I stopnia.</p> <p>Praca studenta nad wybranym problemem w ramach laboratorium odbywa się zarówno na uczelni, jak i w trakcie terenowych badań etnograficznych.</p> <p>Efekty badań studentów często są publikowane przez nich jako teksty w książkach czy czasopismach.</p> <p>2. Relacja studentów z prowadzącymi zajęcia i pozostałą kadrą, oparta na tolerancji i zaufaniu, sprzyjająca metodzie tutoring i mentoringu. Małe grupy seminaryjne i konwersatoryjne wpływają na dobre relacje między wykładowcą a studentem i ogólną, przyjazną atmosferę studiowania.</p> <p>3. Zajęcia i seminaria w j. angielskim, prowadzone przez etatowych pracowników, jak i zaproszonych gości. Na otwartych seminariach naukowych Instytutu, prowadzonych także przez zaproszonych wybitnych naukowców, studenci mogą spotkać się z badaczami. Seminaria przyczyniają się do poszerzania wiedzy studentów, umiędzynarodowienia i skutecznego sieciowania z innymi uczelniami.</p> <p>4. Programy finansujące mobilność studentów (w ramach programu Erasmus+, CEEPUS i MOST, a także grantów IDUB oraz dotacji dla organizacji studenckich).</p> <p>5. Zaangażowanie studentów w działania na rzecz otoczenia społecznego i gospodarczego. Studenci naszego kierunku uczą się nie tylko tzw. kompetencji miękkich, jak otwartość, komunikatywność, czy wrażliwość, lecz także konkretnych narzędzi badawczych i pomocowych, co wpływa na ich skuteczne zaangażowanie na rzecz grup defaworyzowanych (m.in. w organizacjach pozarządowych), a także na efektywne działanie w obszarze badań społecznych czy badań rynku.</p>	<p>Słabe strony</p> <p>1. Stan budynku. Budynek jest stale remontowany w celu przystosowania dla osób z niepełnosprawnościami, planowane są kolejne remonty.</p> <p>2. Zaangażowanie studentów często realizuje się poza sformalizowanymi strukturami samorządu studenckiego i kół naukowych.</p> <p>3. Niewystarczające przygotowanie studentów drugiego stopnia bez dyplomu licencjackiego etnologii i antropologii kulturowej do samodzielnych etnograficznych badań terenowych niezbędnych do napisania pracy magisterskiej.</p> <p>4. Niski procent studentów wypełniających ogólnouniwersyteckie ankiety oceny zajęć.</p> <p>5. Promocja kierunku wśród potencjalnych kandydatów, docieranie do uczniów szkół średnich za pośrednictwem social mediów.</p>

Szanse

1. Rosnące zapotrzebowanie na ekspertyzy i badania antropologiczne, związane z coraz większą migracją do Polski, pogłębiającymi się podziałami społecznymi, docenianie metod badań społecznych.
2. Wsparcie szkoleniowe i warsztatowe pracowników dydaktyczno-naukowych w zakresie różnych kompetencji, w tym komunikacyjnych, managerskich, tutorskich, zarządzania procesami grupowymi, pracy z osobami ze szczególnymi potrzebami itp. ze strony Uniwersytetu.
3. Umiędzynarodowienie badań naukowych w Instytucie, widoczne w liczbie zagranicznych publikacji, międzynarodowej współpracy Instytutu i w mobilności naukowców i studentów.
4. Interdyscyplinarność, promująca sojusze międzywydziałowe, w tym zajęcia dedykowane studentom różnych kierunków.
5. Szanse wynikające z elastyczności antropologii jako nauki mogącej szybko reagować na zmiany społeczne, w tym rozwój technologii informatycznych i sztucznej inteligencji, a także reagującej na zmiany środowiskowe (klimatyczne), społeczne i związane ze zdrowiem publicznym.

Zagrożenia

1. Skutki pandemii Covid-19, widoczne w wyższym procencie studentów rezygnujących ze studiów w ich trakcie, w większej liczbie problemów zdrowotnych i psychicznych w populacji studentów, w większym lęku przed interakcją społeczną i w zaniku ducha współpracy wśród studentów.
2. Niewystarczające finansowanie nauki, wpływające na mniejszą motywację pracowników; możliwe ograniczenia w zakresie finansowania badań i stypendiów studenckich.
3. Odpływ studentów w trakcie trwania studiów (*drop out*), wynikający z sytuacji na rynku pracy, stanu zdrowia psychicznego młodych ludzi i innych czynników strukturalnych (obserwowany na większości kierunków studiów).
4. Spadek liczby kandydatów (głównie na studia magisterskie) wynikający z sytuacji demograficznej i gospodarczej kraju, w tym zmian na rynku pracy.
5. Obniżenie autorytetu naukowca, słabo oceniane perspektywy pracy, zwłaszcza w obszarze humanistyki i nauk społecznych.

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

....., dnia .....

(miejscość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku^[1]

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	58	54	-	-
	II	32	25	-	-
	III	40	34	-	-
	IV	-	-	-	-
II stopnia	I	20	20	-	-
	II	22	27	-	-
jednolite studia magisterskie	I	-	-	-	-
	II	-	-	-	-
	III	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-
	V	-	-	-	-
	VI	-	-	-	-
Razem:		172	160	-	-

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2020	55	11	-	-
	2021	57	20	-	-
	2022	58	19	-	-
II stopnia	2020	20	8	-	-
	2021	20	6	-	-
	2022	26	6	-	-
jednolite studia magisterskie	...	-	-	-	-
	...	-	-	-	-
	...	-	-	-	-
Razem:		236	70	-	-

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)

studia stacjonarne I stopnia	
Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 semestrów / 180 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów[3]	1604
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	170,5
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	159
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	kierunek przyporządkowany zarówno do dziedziny nauk humanistycznych, jak i do nauk społecznych
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	90
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	-
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)[4]	-
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	90
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./-
2. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./-

studia stacjonarne II stopnia	
Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4 semestry / 120 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów[3]	780
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	106
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	88
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	kierunek przyporządkowany zarówno do dziedziny nauk humanistycznych, jak i do nauk społecznych
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	32
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	-
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)[4]	-
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	-
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./-
2. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./-

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów

studia stacjonarne I stopnia			
Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Wstęp do etnologii i antropologii kulturowej 1 i 2	wykład	60	10
Klasyczne teksty etnologii i antropologii kulturowej 1 i 2	konwersatorium	60	8
Metodyka badań terenowych	ćwiczenia	30	3
Logika z metodologią nauk	wykład	30	4
Filozofia	wykład	30	3
Laboratorium etnograficzne	konwersatorium + badania terenowe	434	33
Teorie nowoczesności	wykład	30	4
Klasyczne teorie socjologiczne	wykład	60	5
Antropologia społeczna	konwersatorium	30	4
Współczesne problemy metodologiczne w antropologii	konwersatorium	30	4
Seminarium licencjackie	seminarium	30	10
Przedmioty etnograficzne do wyboru (w tym moduły 1-9)	dowolna	690	71
Razem:			159

studia stacjonarne II stopnia			
Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Klasyczne teorie antropologiczne	konwersatorium (dla osób z licencjatem innym niż etnologia)	30	3
Współczesne metody prowadzenia badań terenowych	konwersatorium (dla osób z licencjatem innym niż etnologia)	60	6
Proseminarium badawcze	seminarium	60	8
Seminarium magisterskie	seminarium	120	38
Teorie kultury	wykład, ćwiczenia	60	10
Najnowsze kierunki w antropologii	wykład	30	4
Metodologia nauk społecznych	konwersatorium	60	6
Badania terenowe do pracy magisterskiej	praktyka	56	8
Przedmiot etnograficzny do wyboru w języku obcym	dowolna	30	5
Razem:			88

Tabela 5. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich/ Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela

NIE DOTYCZY

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
<p>W każdym semestrze oferowanych jest kilka przedmiotów prowadzonych w języku angielskim w ramach zajęć do wyboru - przedmioty te są dostępne dla studentów wszystkich lat na studiach I i II stopnia oraz dla studentów czasowych (z programów Erasmus, CEEPUS itp.). W tabeli poniżej przedstawiamy ofertę przedmiotów w j. obcym z bieżącego roku akademickiego.</p>					
Anthropology and Humanitarian Action	seminarium	2022Z	wszystkie	angielski	5 (0)
Anthropology of War	seminarium	2022Z	wszystkie	angielski	18 (5)
Ethnicity and Identity in Donbas	konwersatorium	2022Z	wszystkie	angielski	11 (5)
Leisure Worlds	wykład konwersatoryjny	2022Z	wszystkie	angielski	21 (4)
Anthropology of Migration	seminarium	2022Z	wszystkie	angielski	9 (1)
Sexuality, Gender and the Cold War	seminarium	2022Z	wszystkie	angielski	12 (4)
The Anthropology of Afro-Atlantic Cultures	wykład konwersatoryjny	2022L	wszystkie	angielski	3 (0)
The Anthropology of Ritual	wykład konwersatoryjny	2022L	wszystkie	angielski	13 (1)
Ethnography of Southeast Asia	konwersatorium	2022L	wszystkie	angielski	5 (0)
Mexico: Culture and Society	seminarium	2022L	wszystkie	angielski	5 (0)
Politics beyond the Human	seminarium	2022L	wszystkie	angielski	10 (0)
Reading David Graeber	seminarium	2022L	wszystkie	angielski	3 (0)
Resistance, Rebellion, and Revolution: Anthropological Approaches	seminarium	2022L	wszystkie	angielski	10 (1)
World Anthropologies	seminarium	2022L	wszystkie	angielski	4 (0)

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)

1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).

Program studiów I stopnia – Zał.2.1.1

Program studiów II stopnia – Zał.2.1.2

Program studiów I stopnia, obowiązujący od 2023 roku - Zał.2.1.3

2. Obsada zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.

Obsada zajęć – Zał.2.2

3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze roku akademickiego, w którym przeprowadzana jest ocena, dla każdego z poziomów studiów.

Harmonogram zajęć – zał. 2.3

4. Charakterystyka nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w tabeli 4, tabeli 5 (jeśli dotyczy ocenianego kierunku) oraz opiekunów prac dyplomowych (jeśli dotyczy ocenianego kierunku), a w przypadku kierunku lekarskiego także nauczycieli akademickich oraz inne osoby prowadzące zajęcia z zakresu nauk klinicznych,

Charakterystyka nauczycieli akademickich – Zał.2.4

5. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.

Charakterystyka wyposażenia – Zał.2.5

6. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów

Wykaz tematów prac dyplomowych – Zał.2.6

